

Opinnäytetyö (AMK)

Kestävä kehitys

Kestävä Kehitys

2011

Katja Alho

YMPÄRISTÖNSUOJELUN TILA JA VIRANOMAISYHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN

Case: Aura, Koski Tl., Lieto, Marttila, Pöytyä,
Tarvasjoki

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Katja Alho

YMPÄRISTÖNSUOJELUN TILA JA VIRANOMAISYHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN

Case: Aura, Koski Tl., Lieto, Marttila, Pöytyä, Tarvasjoki

Kunnille osoitettujen julkishallinnollisten velvoitteiden määrä kasvaa jatkuvasti. Myös kuntien ympäristönsuojelutehtävien määrä on kasvanut runsaasti. Yhteiskunnassamme on lisäksi meneillään merkittäviä rakenteellisia muutoksia ja näiden tekijöiden johdosta kuntien talouskehitys käy yhä tiukemmaksi. Ratkaisuja velvoitteiden hoitamiseksi etsitään yhä useammin erilaisista yhteistyömuodoista. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan esimerkkitapausta kunnan ympäristönsuojelutehtävien järjestämisestä kuntien välisenä viranomaisyhteistyönä.

Opinnäytetyössä käsitellään kuntien toimintaa ja kuntakentän muutoksia yleisesti sekä kunnan ympäristönsuojelutehtävien taustalla vaikuttavaa säädöspohjaa kunnan ympäristönsuojelutehtävien määrittämiseksi. Opinnäytetyö on tehty Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen kuntien, vuonna 2008 selvityksen alaisena olleen, yhteistyöhankkeen esimerkkitapausta käsittelevänä case-työnä.

Tässä kvalitatiivisessa tutkimuksessa selvitetään ympäristönsuojelun tilanne kunnissa sekä ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisen edellytykset. Tutkimusmetodeina käytetään kyselyä, haastatteluja sekä seutuyhteistyöhön liittyvää tausta-aineistoa. Työ on tehty vuoden 2008 aikana ja tutkimuksen tulokset kuvaavat vuoden 2009 alun tilannetta.

Ympäristönsuojelun tilan kartoituksella pyritään selvittämään ympäristönsuojelutehtävien määrä ja hoitotilanne kunnittain sekä tehtäväryhmittäin. Tulosten ja tausta-aineiston perusteella arvioidaan yhteistyön myötä tulevien ympäristönsuojelutehtävien määrä, resurssien tarve sekä aiheutuvat kustannukset yhteistyöalueella. Seutuyhteistyölle määritellään lisäksi keskeiset organisaatorakenteet ja tarvittavat toimenpiteet yhteistyön järjestämiseksi.

Tutkimuksen keskeisimpiä tuloksia on ympäristönsuojelun heikko taso pienissä kunnissa. Selvityksen perusteella voidaan todeta seutuyhteistyön tarjoamat mahdollisuudet tilanteen korjaamiseksi; kuntien lakisääteiset ympäristönsuojeluelvoitteet voitaisiin hoitaa ja ympäristönsuojelun tilaa parantaa viranomaisyhteistyön järjestämisen myötä.

ASIASANAT:

Aura, alueellinen yhteistyö, Koski Tl., kunnat – ympäristönsuojelu, Lieto, Marttila, Pöytyä, seutuyhteistyö, Tarvasjoki, viranomaistehtävät, viranomaisyhteistyö, Yläne, ympäristönsuojelu, ympäristönsuojelu – lainsäädäntö, ympäristöviranomaiset

Katja Alho

THE STATE OF MUNICIPAL ENVIRONMENTAL PROTECTION AND ORGANISATION OF SUB-REGIONAL CO-OPERATION

Case: Aura, Koski Tl., Lieto, Marttila, Pöytyä, Tarvasjoki

Finnish local government is based on municipalities which have authority, functions and obligations of their own. However new duties, a weakening economical situation and changes in the functional environment are changing the situation and setting new demands for municipalities. Regional cooperation has become more common in order to meet municipal obligations. This is the case in the local environmental sector as well. This thesis systematizes the tasks of municipal environmental authorities and describes the legislation behind the responsibilities.

The thesis examines the case of the municipalities Aura, Koski Tl., Lieto, Marttila, Pöytyä and Tarvasjoki. These municipalities took part in a project researching the requirements for municipal co-operation of environmental authorities. The research took place in 2008 and the results describe the situation at the beginning of 2009.

The main objectives of the thesis were to present the state of municipal environmental protection in the respective region and define the principals to organize municipal co-operation. The purpose was to evaluate the number of tasks and the costs of the sub-regional environmental governance and to define the resources needed for the co-operation. The research methods consisted of inquiries, interviews and examination of the source material.

The study shows the qualitative differences in the local environmental protection between semi-large and small municipalities and also defines the requirements and actions needed for the implementation of sub-regional co-operation. The thesis concludes that the improving state of environmental protection and a successful realisation of environmental legal responsibilities in small municipalities, could become possible with regional co-operation.

KEYWORDS:

Aura, co-operation of authorities, environmental authorities, environmental legislation, environmental protection, Koski Tl., Lieto, Marttila, municipal environmental protection, official duties, Pöytyä, regional co-operation, sub-regional co-operation, Tarvasjoki, Yläne

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 KUNTA	9
2.1 Kunta hallinnollisena yksikkönä	9
2.2 Kunnan tehtävät	11
2.3 Kuntakenttä muutoksessa	12
2.4 Kunnat yhteistyössä	13
3 YMPÄRISTÖNSUOJELU KUNNASSA	15
3.1 Taustalainsäädäntö	15
3.1.1 Säädökset kunnan tehtävistä, yhteistoiminnasta sekä toimivallan siirrosta	16
3.1.2 Ympäristönsuojeluviranomaiselle säädetyt tehtävät	16
3.1.3 Muut kunnalle kuuluvat tehtävät	20
3.2 Kunnan ympäristönsuojelutehtävät	21
3.3 Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien luonne	30
4 CASE: AURA, KOSKI TL., LIETO, MARTTILA, PÖYTYÄ, TARVASJOKI	32
4.1 Hankkeen tausta	32
4.2 Hankkeeseen osallistuvat kunnat	34
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	36
5.1 Tutkimuksen lähtökohdat, tavoite ja rajaus	36
5.2 Tutkimuksen sisältö ja aikataulu	37
5.3 Tutkimustehtävä	38
5.4 Tutkimusmenetelmät	38
5.5 Tutkimuksen tausta-aineisto	40
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET: YMPÄRISTÖNSUOJELUN TILANNE KUNNISSA	42
6.1 Ympäristönsuojelun organisaatiot ja tehtävien delegointi	42
6.2 Henkilöstöresurssit ympäristönsuojelutehtävissä	44
6.3 Henkilöstöresurssit rakennusvalvonnassa	44
6.4 Kuntien ympäristönsuojelumääräykset ja jätehuoltomääräykset	45
6.5 Ympäristönsuojelun suoritteiden määrä kunnissa	46
6.6 Ympäristönsuojelun taksat	58
6.7 Ympäristönsuojelun tulosalueita koskevat taloustiedot	58
6.8 Yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa	59
6.9 Tietohallinto kunnissa	63
6.10 Sisäinen viestintä	63
6.11 Yhteenveto	64

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET: VIRANOMAISYHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN	66
7.1 Toiminnalle asetettavat tavoitteet	66
7.2 Organisaatio ja päätöksenteko	66
7.2.1 Toimielin	67
7.2.2 Päätös- ja toimivallan siirtäminen	68
7.2.3 Hallintosääntö	68
7.3 Henkilöstö	68
7.3.1 Tarvittavat henkilöresurssit	69
7.3.2 Henkilöstön tehtävä rakenne	70
7.4 Toimitilat ja käyttöomaisuus	71
7.5 Taloushallinto	71
7.6 Kustannukset	72
7.6.1 Vuoden 2008 kustannukset	72
7.6.2 Arvioidut kustannukset	73
7.7 Kustannusten jako	74
7.8 Taksat	77
7.9 Tietohallinto	77
7.9.1 Sivutoimipisteen yhteydet	78
7.9.2 Tietojärjestelmät	78
7.10 Viestintä	79
7.11 Tarvittavat toimenpiteet ja aikataulus	79
7.12 Yhteenveto	79
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	82
9 ARVIOINTIA JA POHDINTAA	84
9.1 Reliaabelius ja validius	84
9.2 Pohdintaa	85
LÄHTEET	89

LIITTEET

- Liite 1. Kuntayhteistyö ympäristönsuojelussa vuoden 2009 alun tilanteessa
- Liite 2. Kysely ympäristönsuojelun viranhaltijoille
- Liite 3. Kysely rakennusvalvonnan viranhaltijoille
- Liite 4. Kokousmuistio 4.6.2008
- Liite 5. Kustannuslaskelma – esityksen ensimmäinen korjaus
- Liite 6. Kustannuslaskelma – esityksen toinen korjaus
- Liite 7. Kustannuslaskelma – esityksen kolmas korjaus
- Liite 8. Sopimusluonnos ja luonnos ympäristönsuojelutoimen johtosäännöksi

KUVAT

Kuva 1. Varsinais-Suomen maakunta 2009	8
Kuva 2. Ympäristöterveydenhuollon seutuyhteistyö	32
Kuva 3. Tarvasjoen suojeltu mänty.	35

KUVIOT

Kuvio 1. Kuntien ympäristönsuojeluyhteistyön kehitys 2005 – 2009	14

TAULUKOT

Taulukko 1. Kunnan ympäristönsuojelun tehtävät.	22
Taulukko 2. Väestö 31.12.2007 ja pinta-ala 1.1.2006.	34
Taulukko 3. Voimassaolevat ympäristöluvut.	48
Taulukko 4. Ympäristönsuojelun taksat.	58
Taulukko 5. Ympäristönsuojelun taloustietoja.	59
Taulukko 6. Kunnissa käytössä olevia tietojärjestelmiä ja ohjelmia.	63
Taulukko 7. Viranomaisyhteistyön tavoitteet.	66
Taulukko 8. Henkilöstöressurssien mitoitus.	70
Taulukko 9. Ympäristönsuojelun tulosityksikön vuoden 2008 talousarvio.	72
Taulukko 10. Arvioidut kustannukset.	73
Taulukko 11. Kustannukset, vaihtoehto A.	75
Taulukko 12. Kustannukset, vaihtoehto B.	76

1 JOHDANTO

Kunta on paikallisella tasolla toimiva, elävä ja jatkuvasti muuttuva yhdyskunta eli eräänlainen pienenä yhteiskunta. Kuntaa tarkastellaan kuitenkin usein rajatummin, hallinnollisten perusominaisuuksiensa mukaan julkishallinnollisena yksikkönä, jolla on hoidettavanaan erilaisia tehtäviä. Suomalaisen julkishallinnon kentällä tapahtuu jatkuvasti monenlaisia muutoksia, jotka vaikuttavat myös kuntien toimintaympäristöön. Kuntien tehtävämäärä on ollut jatkuvassa kasvussa jo pitkään. Samanaikaisesti yhteiskunnassa on meneillään merkittäviä rakenteellisia muutoksia: kaupungistumista, muuttoliikettä, väestön ikääntymistä ja huoltosuhteen heikkenemistä. Yhdessä nämä tekijät ovat johtaneet kuntatalouden resurssien tiukkenemiseen ja ratkaisuja tehtävien järjestämiseen on usein alettu etsiä kuntien välisestä yhteistoiminnasta.

Erilaisten yhteistyöhankkeiden pyönteissä ovat olleet myös kunnat Varsinais-Suomessa. Seudulla on toteutettu useita kuntaliitoksia ja erilaisia seutuyhteistyön muotoja sekä pohdittu erilaisten yhteistoimintojen mahdollisuuksia. Tämä opinnäytetyö perustuu yhteistoiminnan edellytyksiä selvittävään tutkimushankkeeseen, joka toteutettiin seitsämässä Varsinais-Suomen kunnassa vuoden 2008 aikana. Seutuyhteistyön edellytyksiä tutkittiin kunnille kuuluvien ympäristönsuojelutehtävien järjestämiseksi Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kuntien välisenä yhteistyönä. Näistä kunnista Yläneen kunta yhdistyi Pöytyän kuntaan vuoden 2009 alussa. Kuvassa 1 näytetään Varsinais-Suomen maakunta kuntineen vuoden 2009 alun tilanteessa.

Opinnäytetyössä kuvataan kunnan rakenteita, organisaatiota ja tehtäviä yleisesti sekä määritellään kunnan keskeisimmät ympäristönsuojelutehtävät ja tehtävien taustalla vaikuttavaa lainsäädäntöä. Kunnan tehtävien määrittely ei ole yksiselitteistä. Kunnan toimiala on varsin laaja ja tehtäviä on siroteltu erityislainsäädännön eri säädöksiin. Myöskään kunnan ympäristönsuojelun tehtävät eivät muodosta yhtä yleispätevää kokonaisuutta. Käytännössä kuntien

resurssit hoitaa tehtäviään ovat erilaisia ja lisäksi kunnan organisaation eri tasoilla käytetään kunnallisen itsehallinnon luonteeseen kuuluvaa harkintavaltaa. Tällä harkintavallalla tarkoitetaan ”paikallisviranomaisen oikeutta ja kelpoisuutta säännellä ja hoitaa lain nojalla huomattavaa osaa julkisista asioista omalla vastuullaan ja paikallisen väestön etujen mukaisesti” (Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirja 1.10.1991/66). Näin ollen myös tulkinnat tehtävien sisällöistä ja ratkaisut tehtävien hoitamiseksi voivat poiketa toisistaan merkittävästi.

Kuva 1. Varsinais-Suomen maakunta 2009
(Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 2009)

2 KUNTA

2.1 Kunta hallinnollisena yksikkönä

Julkishallinnon tärkeimpiä yhteisöjä ovat valtio ja kunnat (Kuotola 2009, 27). Kunnat ovat valtion sisällä olevia alueellisia perusyksiköitä, jotka käyttävät alueellaan lainsäädännöllä annettua julkista ja itsehallinnollista valtaa (Anttiroiko ym. 2003, 12, 15-16). Julkisen vallan käytöllä tarkoitetaan ”toimivaltaa tehdä kuntalaisten, toiminnanharjoittajien, organisaatioiden tai muiden tahojen oikeuksia, etuja tai velvollisuuksia koskevia sitovia päätöksiä” (Efeko Oy, liite 1, 2). Kuntien itsehallinnolla tarkoitetaan nimenomaan asukkaiden muodostaman yhteisön itsehallintoa: kunnassa toimivat ja kuntien toimintaa johtavat kunnan asukkaat, kuntalaiset (Kuotola 2009, 184). Valtio kuitenkin ohjaa kuntien toimintaa merkittävästi lainsäädännöllisin keinoin, rahoituksen avulla sekä informaatio-ohjauksella (Anttiroiko ym. 2003, 15-16, 85).

Kunnan organisaatio koostuu päätösvaltaa käyttävistä toimielimistä, johtamis- ja hallintotehtäviä suorittavista virastoista sekä palveluja tuottavista laitoksista. Kunnan toimielimiä ovat kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus sekä mahdolliset lautakunnat, johtokunnat, jaostot tai toimikunnat. Toimielimien jäsenet ovat luottamushenkilöitä, jotka edustavat kuntalaisia ja käyttävät kunnan päätösvaltaa. Luottamushenkilöt valitaan joka neljäs vuosi kunnallisvaaleilla. Virastojen ja laitosten henkilöstö koostuu kunnan palveluksessa olevista viranhaltijoista ja työntekijöistä. (Anttiroiko ym. 2003, 13; Kunta 2011; Suomen Kuntaliitto 2011a.)

Ylintä päätösvaltaa kunnassa käyttää kunnanvaltuusto. Valtuusto päättää kunnan hallintoon, talouteen, maankäyttöön ja kehittämiseen liittyvistä asioista. Hallinnon järjestämiseen liittyviä tehtäviä ovat esimerkiksi erilaisten ohje- ja johtosääntöjen antaminen sekä virastojen toiminnan ja tehtävien määrittely. Taloudellista valtaa valtuusto käyttää hyväksymällä vuosittaisen talousarvion ja tekemällä päätöksiä määrärahoista tai kunnallisista maksuista. Kunnan

maankäytöstä valtuusto päättää kaavoituksella. Lisäksi kunnanvaltuusto nimittää kunnanhallituksen ja valitsee kunnanjohtajan. (Anttiroiko ym. 2003, 13; Kunta 2011; Suomen Kuntaliitto 2011a.)

Valtuuston ohella tärkein toimielin kunnan hallinnossa on kunnanhallitus. Kunnanhallitus huolehtii kunnan hallinnon ja talouden hoidon käytännön sujumisesta. Kunnanhallitus myös valmistelee valtuuston päätökset sekä vastaa päätösten toimeenpanosta; kunnanvaltuusto voi tehdä päätöksiä vain kunnanhallituksen valmistelusta. Lisäksi kunnanhallituksen tehtävä on valvoa kunnan etuja, edustaa kuntaa sekä tehdä sopimuksia ja oikeustoimia kunnan puolesta. Kunnanvaltuuston valitsema kunnanjohtaja työskentelee kunnanhallituksen alaisena. Kunnanjohtajan tehtävänä on johtaa kunnan hallintoa ja taloutta sekä muuta kunnan toimintaa. (Anttiroiko ym. 2003, 13; Kunta 2011; Suomen Kuntaliitto 2011a.)

Kunnan tehtävien hoitamiseksi on kuntaan yleensä asetettu luottamushenkilöistä koostuvia lautakuntia tai johtokuntia. Lautakuntien tehtävä on valmistella asioita kunnanhallitukselle sekä toimia asiantuntijatoimielimenä. Lautakunnilla on myös paljon itsenäistä päätösvaltaa omalla toimialallaan; ne toimivat oman toimialansa viranomaisina. Viranomaisella tarkoitetaan julkishallinnon toimielintä, jolle on säädöksillä annettu toimivalta ja velvollisuus oman toimialansa tehtävien hoitamiseen. (Kuotola 2009, 142; Eräkö ym. 2010, 4, 7, 31; Kunta 2011.)

Lakisääteisesti pakollisia lautakuntia on vain yksi: hallinnon ja talouden tarkastamisesta vastaava tarkastuslautakunta, mutta useimmissa kunnissa lautakuntia on kuitenkin useampia. Lautakunnat tai johtokunnat ovat myös kunnanhallituksen valvonnan alaisia. Kunnissa voi olla myös erilaisia johtosäännön nojalla asetettuja jaostoja tai toimikuntia erilaisten asioiden valmistelua tai muita tehtäviä varten. (Anttiroiko ym. 2003, 13; Kunta 2011; Suomen Kuntaliitto 2011a.)

Kuntien hallintoa, taloutta ja toimintaa ohjaavat yleiset periaatteet on säädetty kuntalailla (17.3.1995/365). Kuntalaki on kunnan hallinnon ja toiminnan

peruslaki. Se on toissijainen suhteessa erityislakeihin eli kuntalaki syrjäytyy siltä osin kuin se on ristiriidassa erityislain säännöksen kanssa. (Valpasvuo 2002, 1.) Erityislainsäädännöllä kunnat veloitetaan monenlaisten tehtävien hoitamiseen.

2.2 Kunnan tehtävät

Kunnan organisaatio muodostuu erilaisista hallintokunnista, toimialoista, vastuualueista ja tehtävistä. Kuntien tehtävien ja palvelujen määrittely on usein ongelmallista, koska niille ei ole yksiselitteistä sisältöä. Kuntaorganisaation tehtäviä voidaan kuitenkin jaotella eri tavoin ja tarkastella eri näkökulmista. Tehtävät voidaan jakaa yleiseen ja erityiseen toimialaan tai vapaaehtoiisiin ja lakisääteisiin tehtäviin. (Kuotola 2009, 125-126.) Hallinnollisesti kunnan tehtävät voidaan jakaa hyvinvointipalveluihin ja perusrakennepalveluihin. Hyvinvointipalveluihin kuuluvat sosiaali-, terveyst-, kulttuuri- ja opetuspalvelut ja perusrakennepalveluihin ympäristöön ja infrastruktuuriin liittyvät palvelut. (Anttiroiko ym. 2003, 45.)

Kunnan toiminta voidaan jakaa myös neljään eri tehtäväkenttään, jotka ovat palvelutehtävä, kehittämistehtävä, poliittinen tehtävä sekä viranomaistehtävä. Tehtäväkenttien rajaus ei ole yksiselitteistä, koska kentät sekä liittyvät että limittyvät toisiinsa. Tehtäväkenttien laajimman kokonaisuuden muodostaa kuitenkin kunnan palvelutehtävä eli niin sanottujen julkisten, hyvinvointipalvelujen järjestäminen tai tuottaminen kuntalaisille. Kehittämistehtävällä tarkoitetaan kunnan yleistä vastuuta alueensa kehittämisestä ja poliittisella tehtävällä länsimaisen demokratian yleisten periaatteiden toteuttamista paikallisella tasolla. Kunnan viranomaistehtävällä tarkoitetaan sitä, että kunta tai sen elin käyttää julkista valtaa kunnan asioissa, tyypillisesti erilaisissa lupa-, valvonta ja tarkastusviranomaisen tehtävissä. (Anttiroiko ym. 2003, 19; Efero Oy 2006, liite 1, 2; Kuotola 2009, 135 – 142.)

Kunnan tehtäviä voidaan lisäksi jakaa vielä tehtävien hoitamiseen liittyvien periaatteiden mukaan. Tehtäviä voidaan hoitaa järjestämällä palveluja kuntalaisten saataville esimerkiksi yksityistämisen kautta tai tuottamalla palveluja itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Kaikkia palveluja ei voida

hoitaa vain järjestämisvastuun mukaan, vaan kunta veloitetaan lainsäädännöllä kyseisten palvelujen tuottamiseen. Tällaisiin palveluihin kuuluvat tyypillisesti tehtävät, jotka sisältävät julkisen vallan käyttöä. (Kuotola 2009, 131-132.)

Kunnan tehtäväkenttä on varsin tarkkaan säänneltyä ja se on vähitellen laajentunut (Kuotola 2009, 125-131). Useiden tutkimusten mukaan Suomen kunnilla on varsin laaja tehtäväkenttä muuhun Eurooppaan verrattuna (Anttiroiko ym. 2003, 134). Myös ympäristönsuojeluviranomaiselle on lainsäädännössä määrätty erittäin paljon tehtäviä. Tehtävien määrä on yli seitsenkertaistunut viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana ja määrä kasvaa edelleen 7 – 8 säädöksellä vuosittain (Eränkö ym. 2010, 4).

2.3 Kuntakenttä muutoksessa

Kuntien tehtävämäärän lisääntymisen ohella yhteiskunnassamme on meneillään merkittäviä rakenteellisia muutoksia kuten väestön ikääntyminen ja suurten ikäluokkien poistuminen työmarkkinoilta. Väestökehitys sekä yleisen elinkeinorakenteen muuttuminen vaikuttavat laajalti koko yhteiskuntaan, merkittävästi myös kuntien toimintaympäristöön. Kunnat ovat vastuussa useimmista julkisista hyvinvointipalveluista, joiden kysyntä tulee yhä kasvamaan sekä laadullisesti että määrällisesti. Saman aikaisesti kunta-alan työvoima vähenee ja kilpailu työvoimasta alueiden välillä kasvaa. Näiden tekijöiden johdosta kuntatalouden resursseihin, tuottavuuteen ja palvelujen järjestämiseen liittyvien haasteiden parissa askarrellaan yhä useammassa kunnassa. (Laamanen 2005, 5; FCG Efeko Oy 2007, 3.)

Valtion tapa vastata näihin rakenteellisiin muutoksiin ja haasteisiin on kunta- ja palvelurakenneuudistus eli niin sanottu PARAS-hanke (FCG Efeko OY 2007, 3). Valtiovallan päätökset PARAS-hankkeen mukaisesta paikallishallinnon uudistamisesta ja sen tavoitteista tuovat myös paineita kunnille (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011). On syntynyt tarve luoda uusia ratkaisuja tehtävien ja hallinnon järjestämiseen. Seutuyhteistyö, kuntaliittymät sekä kuntien

yhdistyminen ovat edellä mainittujen tekijöiden vuoksi yleistyneet (Haveri & Majoinen 1997, 3).

2.4 Kunnat yhteistyössä

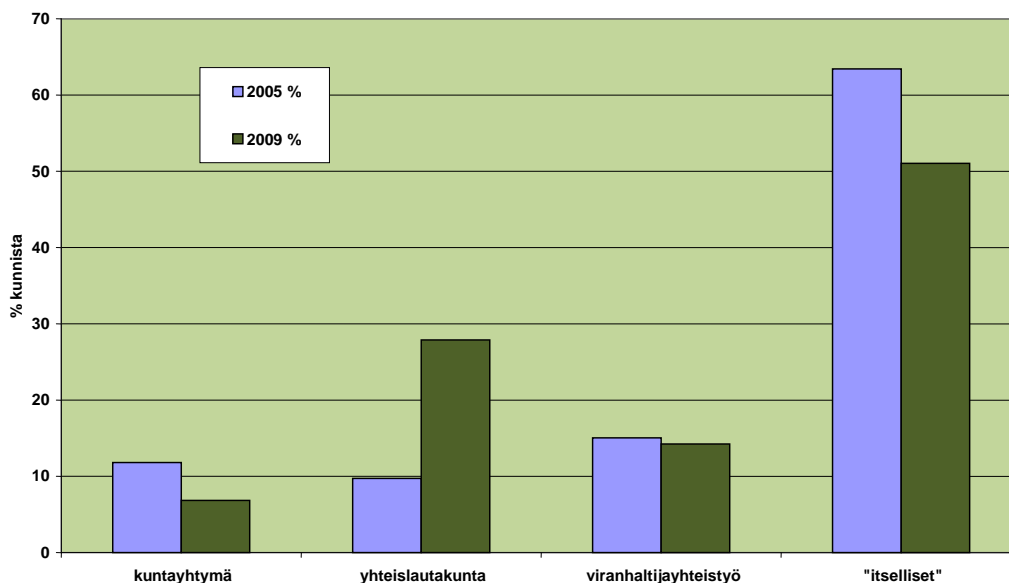
Kunnat voivat hoitaa tehtäviään erilaisin kuntien välisin seutuyhteistyön muodoin (Anttiroiko ym. 2003, 15-16, 85). Tällaisia yhteistyömuotoja ovat sopimusyhteistyö, yhteislautakunta, kuntayhtymä, kuntien yhteinen osakeyhtiö, liikelaitoskuntayhtymä ja yhdistys tai säätiö (Suomen Kuntaliitto 2006, 1, 2). Ympäristönsuojelun seutuyhteistyöhön näistä soveltuvat yhteiset virat, sopimusyhteistyö, yhteislautakunta tai kuntayhtymä (Suomen Kuntaliitto 2003, 12).

Sopimusyhteistyötä sekä yhteislautakuntamuotoa voidaan kumpaakin kutsua myös isäntäkuntamalliksi, mikäli vastuu palvelun järjestämisestä määritellään selkeästi yhdelle niin sanotulle isäntäkunnalle. Erotuksena näille kahdelle yhteistoiminnan muodolle on se, onko yhteistyötä varten asetettu yhteinen toimielin vai ei: sopimusyhteistyössä yhteistä toimielintä ei ole asetettu, vaan tehtävät hoidetaan joko kuntien yhteisellä viralla tai ostopalveluun perustuvalla viranhaltijayhteistyöllä. (Laamanen 2005, 38; Suomen Kuntaliitto 2006, 1, 2; Eränkö ym. 2010, 33.) Yhteislautakunta-nimikettä käytetään, jos yhteinen toimielin on asetettu. Yhteinen toimielin voi olla lautakunta, johtokunta tai toimikunta ja se on nimestään huolimatta yhden sopimuskunnan, isäntäkunnan, valtuuston ja hallituksen alainen. Yhteistyön vahvistamiseksi kunnat voivat sopia, että yhteistyöhön osallistuvista kunnista valitaan osa jäsenistä tähän isäntäkunnan toimielimeen. Yhteistyössä kaikissa muodoissaan on kyse aina julkisoikeudellisesta toiminnasta, joka perustuu sopimukseen. (Suomen Kuntaliitto 2006, 1, 2.)

Seutuyhteistyö on lisääntynyt myös ympäristönsuojelutehtävien järjestämiseen liittyen. Kuviossa 1 kuvataan ympäristönsuojeluyhteistyön kehittymistä vuosina 2005 – 2009. Suomen Kuntaliiton tekemän kartoituksen mukaan ympäristönsuojelutehtävien ”itsellinen” järjestäminen kunnissa on laskenut ajanjakson aikana yli kymmenellä prosenttiyksiköllä, kun taas

yhteislautakuntamalli on kasvanut lähes 20 prosenttiyksiköllä. Kolmannes Suomen kunnista hoitaa kunnan ympäristönsuojelutehtävät yhteistyössä muiden kuntien kanssa ja valtaosa näistä nimenomaan yhteislautakuntamallilla (Eränkö ym. 2010, 33).

Kuntien ympäristönsuojeluyhteistyön kehitys 2005-2009

Kuvio 1. Kuntien ympäristönsuojeluyhteistyön kehitys 2005 – 2009 (Suomen Kuntaliitto 2011c).

Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyö on lisääntynyt myös useissa Varsinais-Suomen kunnissa. Ympäristönsuojelutehtäviä on hoidettu yhteistyönä Varsinais-Suomen alueella kuntayhtymissä, yhteislautakunnin sekä viranhaltijayhteistyönä. Myös kuntaliitosten kautta ympäristönsuojelutehtävät ovat tulleet kuntien kesken yhteisesti hoidettaviksi. (Suomen Kuntaliitto 2008.) Liitteessä 1 on listattu ympäristönsuojelun kuntayhteistyön tilanne kunnittain vuoden 2009 alussa. Liitteestä käyvät ilmi myös Varsinais-Suomen alueella toteutetut tai vireillä olleet yhteistyömuodot.

3 YMPÄRISTÖNSUOJELU KUNNASSA

Kunnan tulee huolehtia alueensa ympäristönsuojelusta niin, että kuntalaisille turvataan hyvä elinympäristö (Laki kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta 24.1.1986/64). Hyvä elinympäristö määritellään ihmisen perusoikeudeksi jo perustuslaissa ja kunnan tulee osaltaan turvata tämän oikeuden toteutuminen (Suomen Perustuslaki 1999/731). Säädöspohja ympäristönsuojelusta tarkentuu jatkumona perustuslaista kuntalakiin (17.3.1995/365) ja edelleen erityislakeihin, joissa kunnille annetaan hoidettavaksi lakisäätteisiä viranomaistehtäviä. (Eränkö ym. 2010, 9.)

3.1 Taustalainsäädäntö

Säädöksiä kunnan tehtävistä ja yhteistoiminnasta annetaan kuntalaissa sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (Valpasvuo 2002, 1, 3; Kuntaliitto 2010, 34). Ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtoon liittyen säädöksiä on lisäksi myös ympäristönsuojelulaissa (Eränkö ym. 2010, 32).

Kunnan ympäristönsuojelun tehtävät koostuvat ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä muista kunnalle kuuluvista tehtävistä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät ovat lainsäädännössä suoraan kunnan ympäristöviranomaiselle säädettyjä tehtäviä. Näistä viranomaistehtävistä on säädetty kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa, ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa, vesihuoltolaissa, jätelaissa, maastoliikenne- ja vesiliikennelaissa sekä näiden pohjalta annetuissa asetuksissa, päätöksissä ja määräyksissä. (Efeko Oy 2006, liite 1, 2-4.)

Muut kunnalle kuuluvat tehtävät ovat sellaisia tehtäviä, joita ei laeissa ole suoraan annettu tietylle viranomaiselle. Nämä tehtävät on kuitenkin yleisesti kuntien johtosäännöissä määrätty ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä hoitavalle toimielimelle. Tällaisia tehtäviä ovat maa-aineslain, ulkoilulain, luonnonsuojelulain, jätelain mukaiset tehtävät, kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukaiset kunnalle kuuluvat tehtävät sekä muut ympäristönsuojelun edistämistehtävät. Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen

tehtävät on eriytetty ympäristöterveydenhuollon piiriin kuuluviksi. (Efeko Oy 2006, liite 1, 2-4.)

3.1.1 Säädökset kunnan tehtävistä, yhteistoiminnasta sekä toimivallan siirrosta

Tämän esityksen kannalta oleellisia säädöksiä kunnan tehtävistä, yhteistoiminnasta sekä toimivallan siirrosta annetaan seuraavissa säännöksissä:

1. Kuntalaki (17.3.1995/365)

- Kuntien itsehallinto (1§)
- Kunnan tehtävät (2§)
- Säännösten soveltaminen (3§)
- Valtuuston tehtävät (13§)
- Toimivallan siirto (14§)
- Yhteistoiminnan muodot (76§)
- Yhteinen toimielin (77§)
- Kuntayhtymästä säädetyt pykälät (78-86 §)

2. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (24.1.1986/64)

- Kunnan tehtävät (3§)
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (5§)
- Toimivallan siirto (7§)

3. Ympäristönsuojelulaki (4.2.2000/86)

- Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus (83§)
- Viranhaltijan väliaikainen määräys (89§)

3.1.2 Ympäristönsuojeluviranomaiselle säädetyt tehtävät

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvat yleis- ja erityislainsäädännössä suoraan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle säädetyt tehtävät. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvat muun muassa seuraavien säännösten mukaiset tehtävät:

1. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (24.1.1986/64) (6§)
 - valvoa ja edistää ympäristönsuojelua yleisesti
 - huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä
 - huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä
 - huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista
 - osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen
 - antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille
 - huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa
 - edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa
 - suorittaa muut sille johtosäännöllä määrätyt tehtävät

2. Ympäristönsuojelulaki (4.2.2000/86)
 - lupa- ja valvontaviranomaistehtävät (21 §)
 - ympäristönsuojelun yleisen edun puhevallan käyttö (21 §)
 - valvontaviranomainen (22 §)
 - ympäristölupaviranomainen (23 §)
 - poikkeuksen myöntäminen ympäristönsuojelumääräyksistä (19 §)
 - ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot ympäristölupa-asioissa (36 §)
 - ympäristönsuojeluviranomaisen valitusoikeus (97 §)

Lisäksi ympäristönsuojelulain nojalla annetut asetukset sekä aiemmat ilmansuojelu-, meluntorjunta- ja vesilain nojalla annetut asetukset sekä valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätökset. Asetuksista keskeisimmät ovat:

- Ympäristönsuojeluasetus (18.2.2000/169)
- Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (9.11.2000/931)
- Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkoston ulkopuolella (11.6.2003/542)

3. Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulosta (4.2.2000/113)

- Olemassa olevat toiminnot (3:5-7 §)

4. Vesilaki (19.5.1961/264)

- viranomaistehtävät (20 luku) ja valvontaviranomainen (21:1 §)
- puheoikeus (16:28 §)
- veden käytön rajoittaminen (1:16 §)
- tutkimusluvan myöntäminen (1:31 §)
- uittosäännön vahvistamista, muuttamista tai kumoamista koskeva hakemus (5:9 §)
- ojitusasiat (6:7-8 §, 6:12 §)
- vesijohdon rakentaminen toisen maalle (9:18 §)
- jäteveden johtaminen toisen ojaan (10:6 §)
- viemäriin rakentaminen toisen maan kautta (10:7 §) tai yksityisen tien alitse (10:8 §)
- viemäriin kunnossapidosta määrääminen (10:9 §)
- jäteveden johtaminen toisen viemäriin ja korvauksista päättäminen (10:10 §)
- korvauksista päättäminen (11:8 §)

Lisäksi vesilain nojalla annetut asetukset sekä valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätökset. Näistä keskeisin on:

- Vesiasetus (6.4.1962/282)

5. Vesihuoltolaki (9.2.2001/119)

- valvontaviranomainen (4 §)
- kiinteistön vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämismääräyksen vapauttamispäätös(11 §)
- hallintopakon käyttöoikeus (29-30 §)
- valitusoikeus (33 §)

6. Jätelaki (3.12.1993/1072)

- valvontaviranomaistehtävät (38 §)
- roskaantuneen alueen puhdistamismääräys ja pakkokeinot (21 §)

Lisäksi jätelain nojalla annetut asetukset sekä valtioneuvoston ja ympäristöministeriön päätökset. Asetuksista keskeisimmät ovat:

- Jäteasetus (22.12.1993/1390)
- Valtioneuvoston päätös öljyjätehuollosta (30.1.1997/101)
- Ympäristöministeriön asetus yleisimpien jätteiden ja ongelmajätteiden luettelosta (22.11.2001/1129)

7. Maastoliikennelaki (22.12.1995/1710)

- moottorikelkkailureitin pitäjän ja reittisuunnitelman sekä reitin pitäjän vaihtamisen hyväksyminen (14 ja 15 §:t)
- luvan myöntäminen moottorikelkkailureitin tilapäiseen siirtämiseen (22 §)
- moottorikelkkailureitin lakkauttamisesta päättäminen (23 §)
- kilpailu- ja harjoitusluvista päättäminen (30 §)
- lain säännösten ja määräysten yleinen valvonta (32 §) (ei koske moottoriajoneuvojen maastokäytön valvontaa)

8. Vesiliikennelaki (20.6.1996/463)

- kilpailu- ja harjoitusluvista päättäminen (21 §)

3.1.3 Muut kunnalle kuuluvat tehtävät

Muut kunnalle kuuluvat tehtävät sisältävät sellaisia tehtäviä, joita ei laeissa ole suoraan annettu tietylle viranomaiselle, mutta ne on kuntien johtosäännöissä yleisesti määrätty ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä hoitavalle toimielimelle. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi seuraavien lakien mukaiset tehtävät:

1. Maa-aineslaki (24.7.1981/555)

- Viranomaistehtävät
 - Maa-ainesten ottamisen yleinen ohjaus ja valvonta (4 a§)
 - Lupaviranomainen (7§)
 - Valvontaviranomainen (14§)
- Muut edistämistehtävät

2. Ulkoilulaki (13.7.1973/606)

- Viranomaistehtävät
 - Kunnan leirintäalueviranomaisen tehtävät (20§)
 - Leirintäalueilmoitusten käsittely, tarvittavien määräysten antaminen ja toiminnan kieltäminen (21§)
 - Leirintäalueita koskevien säännösten ja määräysten valvonta (23§)
- Muut edistämistehtävät
 - ulkoilureitin pitäminen, johon kuuluu reitin tekeminen ja kunnossapito (2 §)
 - ulkoilureittisuunnitelman laatiminen (3 §)
 - ulkoilureittitoimitusmääräyksen hakeminen (5 §)
 - määräysten ja ohjeiden antaminen ulkoilureitin käytöstä (10 §)
 - esitys ulkoilureitin lakkauttamiseksi (12 §)

3. Luonnonsuojelulaki (20.12.1996/1096)

- Viranomaistehtävät

- Luonnonmuistomerkin rauhoituksesta / rauhoituksen lakkautuksesta päättäminen (26 ja 28 §)
- Muut edistämistehtävät
 - Luonnon- ja maisemansuojelun edistäminen alueellaan (6§)
 - esitykset luonnonsuojelualueiden hankinnasta ja rauhoitushakemusten valmistelu
 - kunnan omistamien luonnonsuojelualueiden hoidosta ja käytöstä päättäminen
 - kunnan omistamien luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat
 - luonnonsuojelun seuranta ja tiedonhankinta
 - tiedotus, valistus, koulutus ja neuvonta

4. Jätelaki (3.12.1993/1072)

- Viranomaistehtävät
 - Jätehuoltomääräyksiin liittyvien ilmoitusten käsittely ja päätösten tekeminen
- Muut edistämistehtävät
 - Jätehuoltomääräysten valmistelu

5. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (24.1.1986/64) (3§)

- Ympäristönsuojelun valvonta ja edistäminen kunnan tehtävänä
 - Kestävän kehityksen ohjelmat

3.2 Kunnan ympäristönsuojelutehtävät

Kohdassa 3.1 kuvatun lainsäädännön perusteella kunnalla on erilaisia ympäristönsuojelutehtäviä. Nämä tehtävät on koottu tiivistetysti taulukkoon 1. Kunnan ympäristönsuojelutehtävät on taustalainsäädännön perustella jaettu ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin, kohta A sekä muihin kunnalle kuuluviin tehtäviin, kohta B. Kohdat A ja B on edelleen jaettu tehtäväryhmiin A1 – A4 ja B1 – B5. Tehtävien sisältöä kuvataan taulukon jäsenyyksen mukaan

tehtäväryhmittäin kohdissa A1 – A4 sekä B1 – B5. Tehtävien jaottelu perustuu Efeko Oy:n vuonna 2006 toteuttaman hankkeen ”Ympäristönsuojelun, ympäristöterveyden ja eläinlääkintähuollon tehtävät, tuotteiden määrittely ja kustannusperusteet” loppuraportissa esitettyihin tuloksiin (Efeko Oy 2006, 6, 19; Efeko Oy 2006, liite 1, 1-23).

Taulukko 1. Kunnan ympäristönsuojelun tehtävät.

A KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN TEHTÄVÄT	
A1	YMPÄRISTÖNSUOJELUN EDISTÄMINEN JA PILAANTUMISEN EHKÄISEMINEN
	<ul style="list-style-type: none"> • viranomaistoimintaan liittyvä neuvonta ja ohjaus • ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot • muut asiantuntijatehtävät
A2	LUVAT, ILMOITUKSET JA PÄÄTÖKSET
	<ul style="list-style-type: none"> • ympäristöluvut • muut ympäristönsuojelulain ilmoitukset ja päätökset • vesilain ja vesihuoltolain päätökset • maastoliikennelain ja vesiliikennelain mukaiset päätökset
A3	VALVONTA
	<ul style="list-style-type: none"> • valvontasuunnitelmat • valitusasiat ja muut vireille tulleet asiat • muu valvonta • valvontakartoitukset
A4	YMPÄRISTÖN TILAN SEURANTA
	<ul style="list-style-type: none"> • ilman laadun seuranta • muu ympäristön tilan seuranta
B MUUT KUNNALLE KUULUVAT TEHTÄVÄT	
B1	MAA-AINESLAIN TEHTÄVÄT
B2	ULKOILULAIN TEHTÄVÄT
B3	LUONNONSUOJELULAIN TEHTÄVÄT
B4	JÄTELAIN TEHTÄVÄT
B5	KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUN EDISTÄMISTEHTÄVÄT
	<ul style="list-style-type: none"> • kestävän kehityksen edistäminen • hanketoiminta • muut edistämistehtävät

A Kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tehtävät on jaettu neljään eri ryhmään sen perusteella miten ympäristöön vaikutetaan päätöksenteon eri vaiheissa ja eri keinoin. Samaan tehtäväryhmään kuuluvat tehtävät ovat prosesseiltaan yleensä samantyyppisiä, vaikka ryhmän sisällä sovelletaan eri lakeja.

A1 Ympäristönsuojelun edistäminen ja pilaantumisen ehkäisy

Ympäristönsuojelun edistämiseen ja pilaantumisen ehkäisyyn liittyvät tehtävät ovat luonteeltaan ennakoivia ja koostuvat erilaisista ympäristönsuojelun kehittämisen ja suunnittelun viranomaistehtävistä. Tehtävien yhteisenä tavoitteena on tuoda ympäristönsuojelun näkökohdat otettavaksi huomioon kaikessa toiminnassa. Tähän tehtäväryhmään luetaan kuuluviksi:

- viranomaistoimintaan liittyvä neuvonta ja ohjaus
- ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot
- muut asiantuntijatehtävät.

Tehtävät koostuvat ympäristönsuojeluviranomaisen antamasta neuvonnasta, ohjauksesta ja tiedottamisesta muun muassa puhelimen, sähköpostin, asiakaskäyntien, neuvonta- ja koulutustilaisuuksien, ohjemateriaalien ja tiedotteiden kautta.

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin tässä tehtäväryhmässä kuuluu myös ympäristönsuojelun yleisen edun puhevallan käyttö, lausunnot, esitykset ja aloitteet ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille sekä muut lausunnot. Tähän tehtäväryhmään kuuluvia lausuntoja ovat esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA) liittyvät lausunnot, kaavalausunnot sekä ohjelmista, strategioista, poikkeus- ja rakennusluvista, suunnittelutarveratkaisuista tai jätevesijärjestelmistä annettavat lausunnot. Lausunnot lupa- ja ilmoitus- tai muista vireillä olevista asioista on sisällytetty kohtaan A2 Luvat, ilmoitukset ja päätökset.

Edellisten lisäksi olennaisena osana ympäristönsuojelun edistämisen ja pilaantumisen ehkäisyn tehtäväryhmää ovat muut asiantuntijatehtävät kuten

viranomaisten keskinäiset neuvottelut ja maankäytön suunnitteluun liittyvät asiantuntijatehtävät. Viranomaisneuvotteluja järjestetään ja niihin osallistutaan muun muassa aluehallinnon, pelastustoimen, teknisen toimen tai muiden keskeisten yhteistyökumppaneiden kesken. Maankäytön suunnitteluun vaikutetaan erilaisten palaverien, neuvottelujen ja lausuntojen muodossa.

Laajemmat ympäristönsuojelun edistämiseen liittyvät tehtävät kuin edellä mainitut viranomaistehtävät sisältyvät kohtaan B5 Kunnan ympäristönsuojelun edistämistehtävät.

A2 Luvat, ilmoitukset ja päätökset

Luvat, ilmoitukset ja päätökset ovat luonteeltaan ennakkovalvontaa, jolla pyritään estämään ympäristön pilaantuminen. Tehtävät koostuvat erilaisista vireille tulevista asioista ja tarkoittavat käytännössä lainsäädännön edellyttämien lupien ja ilmoitusten käsittelyä sekä päätösten tekemistä. Lisäksi näillä tehtävillä tarkoitetaan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntojen antamista edellä mainittuihin hakemuksiin ja ilmoituksiin liittyvissä asioissa. Muut ympäristönsuojeluviranomaisen antamat lausunnot on sisällytetty kohtaan A1 Ympäristönsuojelun edistäminen ja pilaantumisen ehkäisy. Päätösten tekemiseen liittyvät tarkastukset ja neuvottelut sisältyvät myös tähän kohtaan, mutta päätöksenteon jälkeinen valvonta sisältyy kohtaa A3 Valvonta.

Tehtäväryhmä on jaoteltu eri lakeihin perustuvien lupien ja ilmoitusten käsittelyn mukaan neljään osaan, jotta vireille tulevien asioiden määrää ja kustannusten jakautumista pystyttäisiin kartoittamaan niin kunnan ympäristönsuojelutoimen sisällä kuin kuntien välilläkin. Tehtäväryhmä sisältää:

- ympäristölupaan liittyvät tehtävät
- muut ympäristönsuojelulain ilmoitukset tai päätökset
- vesilain ja vesihuoltolain päätökset
- maastoliikenne- ja vesiliikennelakien päätökset.

Ympäristölupaan liittyvät viranomaistehtävät käsittävät muun muassa ympäristölupatarpeen harkinnan, lupapäätösten valmistelun ja niihin liittyvät

tarkastukset. Tehtäviin kuuluu myös ympäristölupaan liittyvistä valituksista annettavat vastineet ja selitykset, ympäristölupapäätöksissä edellytetyjen selvitysten ratkaiseminen sekä kohde- ja päätöstietojen ylläpito tietojärjestelmissä. Ympäristölupapäätösten valvontaan liittyvät toiminnot sekä muut kuin ympäristölupiin liittyvät valitusasiat on sisällytetty tehtäväryhmään A3 Valvonta.

Muut ympäristönsuojelulain ilmoitukset ja päätökset käsittävät muiden, kuin ympäristölupiin liittyvien, ympäristönsuojelulain (4.2.2000/86) tai sen perusteella annettujen asetusten mukaisten ilmoitusten käsittelyn, lausuntojen antamisen, päätösten tekemisen tai muiden tarvittavien toimenpiteiden käytön. Tällaisia ilmoituksia ovat meluilmoitukset, ilmoitukset koeluontoisesta toiminnasta, rekisteröinti-ilmoitukset, lannan patterointi - ilmoitukset tai ympäristönsuojelumääräysten poikkeamisilmoitukset. Poikkeamisilmoituksia ovat muun muassa ruoppausilmoitukset, purkuilmoitukset ja öljysäiliön poistamatta jättämisestä tehtävät ilmoitukset.

Vesilain (19.5.1961/264) ja vesihuoltolain (9.2.2001/119) päätökset käsittävät näiden lakien johdosta vireille tulevien asioiden käsittelyn, lausuntojen antamisen ja päätösten tekemisen. Tällaiset päätökset koskevat esimerkiksi ojitusasioita, jätevesien johtamisasioita, viemärien rakentamisasioita tai viemärien kunnossapitomääräyksiä. Näiden lisäksi päätöksiä tehdään muissa harvoin esille tulevissa asioissa kuten tutkimusluvissa tai toisen maalle rakennettavien vesijohtoasioiden yhteydessä.

Maastoliikennelain (22.12.1995/1710) ja vesiliikennelain (20.6.1996/463) mukaisilla päätöksillä tarkoitetaan näiden lakien johdosta vireille tulleiden asioiden käsittelemistä ja kilpailu- ja harjoittelulupiin liittyvien päätösten tekemistä.

A3 Valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on annettu valvontatehtävät ympäristönsuojelulaissa (4.2.2000/86), vesilaissa (19.5.1961/264), vesihuoltolaissa (9.2.2001/119) ja jätelaissa (3.12.1993/1072). Valvonta sisältää

näiden lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten, määräysten ja päätösten noudattamisen valvontatehtävät sekä lakien pohjalta annettujen päätösten valvonnan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee myös valvoa yleisesti maastoliikennelain (22.12.1995/1710) säännösten ja määräysten noudattamista ja vesiliikennelain (20.6.1996/463) perusteella myönnettyjä lupia. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on toimivalta antaa valvonnallisia määräyksiä ja käyttää pakkokeinoja säännösten toteutumiseksi.

Tämä tehtäväryhmä sisältää kaiken sen valvonta- ja tarkastustyön, jota kunnassa tehdään. Tehtävät ovat luonteeltaan olemassa olevien toimintojen laillisuusvalvontaa ja ne sisältävät muun muassa:

- valvontasuunnitelmaan liittyvät tehtävät
- valitusten tai muiden vireille tulevien asioiden käsittelyn jatkotoimenpiteeseen
- muuta valvontaa
- valvonnallisten kartoitusten tekemisen.

Valvontasuunnitelmaan liittyvät tehtävät sisältävät valvontasuunnitelman laatimisen ja suunnitelman mukaisten valvontatarkastusten tekemisen sekä tarvittavien pakkokeinojen käytön. Valvontasuunnitelmaan sisältyy seuraavien toimintojen määräaikainen tarkastaminen:

- ympäristölupavelvollinen toiminta
- muu ympäristönsuojeluviranomaisen päätösten valvonta
- muu toiminta joka sisällytetään valvontasuunnitelmaan ympäristöriskin perusteella
- öljyjätehuollon toiminnanharjoittajien valvonta.

Valitusasiat ja muut vireille tulleet asiat sisältävät kyseessä olevan asian tutkimisen ja tarvittavien jatkotoimenpiteiden ja päätösten tekemisen. Tällaisia asioita voivat olla roskaamisvalitukset, ojariiita-asiat, yritystoimintaan sekä lupiin ja päätöksiin liittyvät valitukset ja niiden edellyttämät jatkotoimenpiteet. Valitusasiat, jotka edellyttävät viranomaisen päätökseen johtavan luvan hakemista, on sisällytetty kohtaan A2 Luvat, ilmoitukset ja päätökset.

Muulla valvonnalla tarkoitetaan yksittäisten kohteiden valvontaa, muun muassa myönnettyjen lupien ja päätösten mukaisten raporttien ja selvitysten tarkastamista ja niihin liittyviä tarvittavia jatkotoimenpiteitä. Muuhun valvontaan kuuluu myös jätelain mukaisen järjestetyn jätteenkuljetuksen valvonta. Muuta valvontaa on myös tarkastustoiminta öljy- ja kemikaalivahinkojen tai muiden akuuttien tilanteiden yhteydessä sekä valtion viranomaisen tarkastuksiin osallistuminen. Muuhun valvontaa sisältyy myös ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräysten valvonta sekä muiden ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvien lakien, asetusten, päätösten ja määräysten valvonta.

Valvontakartoitukset sisältävät suunnitelmallisten valvonnallisten kartoitusten tekemisen tietyillä alueilla. Valvontakartoituksia voivat olla pohjavesialueen tai muun alueen yritystoiminnan kartoittaminen riskien arvioimiseksi, öljysäiliöiden valvontakartoitukset, jätevesijärjestelmien valvontakartoitukset tai toimialakohtaiset kartoitukset.

A4 Ympäristön tilan seuranta

Ympäristön tilan seurannalla pyritään saamaan perustietoa kunnan ympäristön tilasta ja seuraamaan mahdollisia ympäristön tilan muutoksia. Seurannan taso ja toteutustapa riippuu paikallisista oloista ja painottuu eri aihealueisiin. Tietoja tarvitaan kunnassa päätöksenteon pohjaksi. Ympäristön tilan seurantaan sisältyy:

- ympäristön tilan yleinen seuranta
- ilmanlaadun tarkkailu.

Ympäristön tilan yleiseen seurantaan kuuluu selvilläolovelvoite ympäristön tilasta. Tehtävä voi sisältää pintavesien seuranta, velvoitetarkkailuja, pohjavesien seuranta, luontoselvityksiä maaperän tilaa koskevia yleisiä selvityksiä tai muuta elinympäristön seuranta. Kaavan tai erillisen hankkeen johdosta tehtävät selvitykset eivät kuulu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Erilliset laajat kunnan ympäristön tilan yhteenvetoreportit tai hankkeet sisällytetään kohtaan B5 Kunnan ympäristönsuojelun edistämistehtävät.

Ilmanlaadun tarkkailulla tarkoitetaan paikalliset olosuhteet huomioon ottaen toteutettavaa ilman laadun seurantaan bioindikaattoritutkimuksin tai leviämismallinnuksin. Ilmanlaadun tarkkailutehtävään sisältyy myös kuntalaisille tiedottaminen.

B Muut kunnalle kuuluvat tehtävät

Muut kunnalle kuuluvat tehtävät on jaettu viiteen eri tehtäväryhmään. Näihin tehtäviin kuuluu asiantuntijatehtävissä toimiminen ympäristönsuojelun eri osa-alueilla.

B1 Maa-aineslain mukaiset tehtävät

Tehtävät sisältävät maa-aineslaissa (24.7.1981/555) säädetyt lupa- ja valvontaviranomaisen tehtävät sekä maa-ainesasioiden yleisen ohjauksen kunnassa. Valvontaviranomaisen tehtäviin kuuluu maa-aineslupien lupamääräysten valvonta sekä valvontasuunnitelman mukaisten tarkastuskäyntien toteuttaminen.

B2 Ulkoilulain mukaiset tehtävät

Ulkoilulain mukaiset tehtävät sisältävät ulkoilulain (13.7.1973/606) mukaisia viranomaistehtäviä sekä muita edistämistehtäviä. Viranomaistehtäviin kuuluu kunnan leirintäalueviranomaisen tehtävät: leirintäalueilmoitusten käsittely, tarvittavien määräysten tai kieltojen antaminen sekä leirintäalueita koskevien säännösten ja määräysten valvominen. Muita edistämistehtäviä ovat muun muassa ulkoilureitteihin liittyvät tehtävät kuten ulkoilureittien suunnitteleminen, tekeminen ja kunnossapito sekä ulkoilureitteihin liittyvien määräysten ja ohjeiden antaminen.

B3 Luonnonsuojelulain tehtävät

Luonnonsuojelulain mukaiset tehtävät ovat luonnonsuojelulaissa (20.12.1996/1096) kunnalle säädetyt viranomaistehtäviä sekä muita luonnonsuojelun edistämistehtäviä. Viranomaistehtäviä ovat luonnonmuistomerkkien rauhoituksesta ja rauhoitusten lakkautuksesta tehtävät

päätökset. Muita luonnonsuojelutehtäviä ovat muun muassa luonnon- ja maisemansuojelun edistäminen kunnan alueella ja luonnonsuojeluun liittyvä seuranta, tiedonhankinta, tiedotus, valistus, koulutus ja neuvonta. Kunnan muita luonnonsuojelun edistämistehtäviä ovat lisäksi rauhoitushakemusten valmistelu, esitykset luonnonsuojelualueiden hankinnasta sekä kunnan luonnonsuojelualueiden hoitoon ja käyttöön liittyvät päätökset ja suunnitelmat.

B4 Jätelain tehtävät

Jätelain tehtävät koostuvat jätelain (3.12.1993/1072) mukaisten jätehuoltomääräysten edellyttämistä viranomaistehtävistä sekä muusta jätehuollon edistämistyöstä. Viranomaistehtävät muodostuvat jätehuoltomääräyksissä säädettyjen ilmoitusten ja poikkeamisten käsittelystä. Tällaisia ilmoituksia voivat olla harvennus-, yhteisastia- tai purkuilmoitukset. Muuta edistämistyötä ovat lähinnä jätehuoltomääräysten valmistelu sekä erilaisten jätteiden keräytempausten järjestäminen.

B5 Kunnan ympäristönsuojelun edistämistehtävät

Kunnan ympäristönsuojelun edistämistehtäviin kuuluu:

- kestävän kehityksen edistäminen
- hanketoiminta
- muut edistämistehtävät.

Kestävän kehityksen edistämiseen sisältyy muun muassa kestävän kehityksen ohjelman laatiminen ja sen toteuttamisprosessista huolehtiminen. Kestävän kehityksen työ kunnassa voi tarkoittaa joko työn täyttä vetovastuuta tai työhön eri muodoissa osallistumista.

Hanketoiminnalla tarkoitetaan erilaisia ympäristönsuojelua edistäviä hankkeita ja projekteja, joissa kunta voi olla osallisena. Hankkeet voivat olla vesistöjen suojele- tai kunnostushankkeita, ympäristökasvatusta, ilmastonsuojelukampanjoita, yritys yhteistyötä tai muita hankkeita. Hankkeiden rahoitus voi olla kunnan ulkopuolista ja kustannustenjako voi perustua

organisaation kustannustenjaosta poikkeaviin päätöksiin, joten nämä tehtävät on eriytetty muihin kunnan tehtäviin kuuluviksi.

Muita edistämistehtäviä voivat olla kunnan ympäristönsuojelun asiantuntijana toimiminen maankäyttö- ja rakennuslakiin (5.2.1999/132) liittyvissä muissa kuin viranomastehtävissä, asiantuntijana toimiminen öljy- ja kemikaalivahinkojen yhteydessä, kunnan laatu- ja ympäristöjärjestelmien luominen ja ylläpito, kunnan ympäristönsuojelumääräysten valmistelu ja ylläpito ja kunnan maanhankintaan liittyvät riskiselvitykset.

3.3 Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien luonne

Kunnan ympäristönsuojelun tehtäviä kunnassa hoitaa ympäristönsuojeluviranomainen, joka voi olla joko kunnan oma lautakunta, kuntien yhteinen yhteislautakunta tai kuntayhtymä. Viranomainen on aina enemmän kuin yksittäinen henkilö. Kunnanhallitus ei voi toimia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myös siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle, mikäli kunnan valtuusto on siihen johtosäännössään antanut luvan. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä. (Eräkö ym. 2010, 4, 7, 31.)

Ympäristönsuojelun viranomaisen tehtävät muodostavat niin sanotun jakamattoman kokonaisuuden. Tällä tarkoitetaan sitä, että ympäristönsuojeluviranomaiselle yleis- ja erityislaeissa säädetyt tehtävät tulee aina osoittaa samalle viranomaistaholle; tehtävien jakaminen eri lautakuntiin ei ole mahdollista. (Efeko Oy 2006, liite 1, 5.)

Ympäristönsuojelutehtäviä hoitavalla viranomaisella on päätösten osalta itsenäinen ja riippumaton asema suhteessa muuhun kunnan hallintoon. Tällä tarkoitetaan sitä, ettei kunnanhallitus voi alistaa käsiteltäväkseen ympäristönsuojeluviranomaisen päättämää asiaa. (Efeko Oy 2006, 5; Efeko Oy 2006, liite 1, 5; Eräkö ym. 2010, 4, 7.)

Ympäristönsuojelutehtäviin liittyvä päätösvallan käyttö edellyttää toiminnan järjestämistä julkisoikeudellisessa muodossa. Päätöksiä tehdään virkavastuulla eikä niitä voida antaa yksityisen hoidettavaksi kuten kohdassa 2.2 on esitelty. Päätösten valmistelua voidaan ulkoistaa, mutta viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa viranomaisen on käytettävä itse. (Efeko Oy 2006, 5; Efeko Oy 2006, liite 1, 5; Eränkö ym. 2010, 4, 7.) ”Hallinnollinen valmistelu, esittely ja päätöksenteko on suoritettava kunnan omassa organisaatiossa tai kuntalain mukaisessa kuntayhteistyön organisaatiossa” (Efeko Oy 2006, liite 1, 5).

4 CASE: AURA, KOSKI TL., LIETO, MARTTILA, PÖYTYÄ, TARVASJOKI

4.1 Hankkeen tausta

Vuoden 2009 alussa tapahtui Varsinais-Suomessa useita kuntaliitoksia, mutta myös muutoksia ympäristönsuojelutehtävien hoitamisessa (Suomen Kuntaliitto 2008). 1.1.2009 aloitti toimintansa myös uusi seudullinen ympäristöterveydenhuollon yksikkö (Liedon kunta 2008a). Mukana ympäristöterveydenhuollon seutuyhteistyössä on kuvassa 2 esitellyt 13 Varsinais-Suomalaista kuntaa: Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Koski Tl., Lieto, Loimaa, Länsi-Turunmaa, Marttila, Oripää, Paimio, Pöytyä, Sauvo ja Tarvasjoki. Hankkeen isäntäkuntana toimii Liedon kunta. (Liedon kunta 2011b.)

Kuva 2. Ympäristöterveydenhuollon seutuyhteistyö (Liedon kunta 2011b).

Uusi seudullinen ympäristöterveydenhuollon yksikkö ei hoida lainkaan ympäristönsuojelutehtäviä, joita ennen oli osassa näistä kunnista hoidettu ympäristöterveydenhuollon terveystarkastajien toimesta. Kuntia, joiden oli 1.1.2009 alkaen järjestettävä ympäristönsuojelutehtävänsä uudella tavalla, olivat Auran, Kosken Tl., Marttilan, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnat. Näistä Yläneen kunta yhdistyi Pöytyän kuntaan vuoden 2009 alussa. Auran, Pöytyän ja Yläneen kunnissa ympäristönsuojelutehtävät oli hoidettu Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymässä ja Koskella Tl., Marttilassa ja Tarvasjoella Härkätien kuntayhtymässä. (Liedon kunta 2008b.)

Kunnan ympäristönsuojelutehtävien järjestämiseen liittyneen tilannemuutoksen johdosta Liedon kuntaa pyydettiin hoitaamaan edellä mainittujen kuntien ympäristönsuojelutehtävät isäntäkuntamallin mukaisesti viranomaisyhteistyönä näiden kuntien puolesta. Tämän kaltaisen viranomaisyhteistyön aloittamiseksi tarvitaan kuitenkin laaja selvitys sopimusalueen ympäristönsuojelun nykytilanteesta, tehtävien määrästä, ympäristönsuojelun organisointitavasta sekä tehtävien hoitamiseen tarvittavista henkilöstöresursseista sekä muista resursseista ja aiheutuvista kustannuksista. (Liedon kunta 2008b.) Kunnan ympäristönsuojelutehtävien määrittelemiseksi on selvittävä keskeinen ympäristönsuojelulainsäädäntö sekä säädökset kuntien tehtävistä (Efeko Oy 2006, liite 1, 2-4). Viranomaisyhteistyön organisoimiseksi on sovellettava myös säädöksiä kuntien yhteistoiminnasta (Eränkö ym. 2010, 34).

Liedon kunnanhallitus hyväksyi 18.2.2008 esityksen, jonka mukaan tuli käynnistää selvityshanke tutkimaan seudullisen ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön edellytyksiä. Liedon esitys hyväksyttiin myös yhteistyöalueen kunnanhallituksissa ja selvitystyö käynnistettiin 25.3.2008. Selvitystyön toteuttamiseksi minut palkattiin viideksi kuukaudeksi tähän hankkeeseen ja sain samalla tutkimuskohteen opinnäytetyölleni. Palkkakustannukset jaettiin maksettaviksi selvityshankkeeseen osallistuvien kuntien kesken asukasluvun perusteella. Liedon kunnan puolesta projektia ohjasi ympäristöpäällikkö Veijo Peltola. Hänen palkkakustannuksensa sekä

hankkeesta aiheutuvat tila-, ATK- ja materiaalikustannukset maksoi Liedon kunta. (Liedon kunta 2008b.)

4.2 Hankkeeseen osallistuvat kunnat

Selvitystyön kohteena olivat Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnat. Selvityksen yhteydessä kuntia on tarkasteltu selvitysvuoden 2008 tilanteen pohjalta, huolimatta vuoden 2009 Pöytyän ja Yläneen kuntaliitoksesta tai samanaikaisesti meneillään olleesta Liedon, Auran ja Tarvasjoen LAT - kuntaliitokseen kohdistuvasta selvitystyöstä. Kuntien perustiedot on esitelty taulukossa 2 (Maanmittauslaitos 2006; Tilastokeskus 2008).

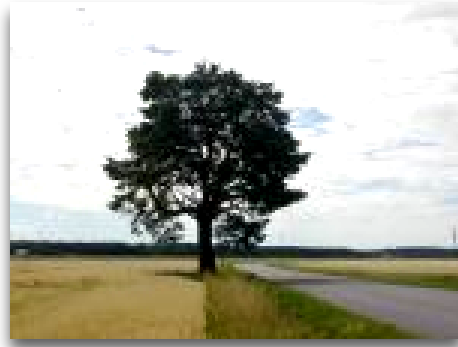
Taulukko 2. Väestö 31.12.2007 ja pinta-ala 1.1.2006.

	Aura	Koski Tl	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvasjoki	Yläne	yhteensä
asukas-luku (hlö)	3 823	2 485	15 607	2 035	6 291	1 942	2 114	34 297
asukas-luku (%)	11,1	7,2	45,5	5,9	18,3	5,7	6,2	99,9
pinta-ala (km ²)	95,59	192,43	200,20	196,00	409,23	102,42	364,60	1 560,47
pinta-ala (%)	6,1	12,3	12,8	12,6	26,2	6,6	23,4	100

Hankekunnista Lieto on asukasluvultaan suurin ja taajama-asteeltaan keskittynein. Lieto on "Varsinais-Suomen suurin maaseutupitäjä" (Liedon kunta 2011a) ja se kuuluu kunnista ainoana Turun seutukuntaan. Auran, Kosken Tl., Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen kunnat kuuluvat Loimaan seutukuntaan. Loimaan seutukunta on Varsinais-Suomen maatalousvaltaisinta aluetta; seutukunnan elinkeinorakenteesta peräti 12,1% jakautuu alkutuotantoon eli maa-, metsä- ja kalatalouteen. Liedon osalta vastaava luku on valtakunnan keskitasoa, 3,6 %. (Suomen Kuntaliitto 2011b, Tilastokeskus 2011, Varsinais-Suomen Liitto 2011a; Varsinais-Suomen Liitto 2011b.)

Maaseutumaiseman lisäksi kuntien ominaispiirteisiin kuuluvat vesistöt Aurajoki, Savijoki, Paimionjoki, Tarvasjoki, Yläneenjoki, Liipolanjärvi, Littoistenjärvi, Pyhäjärvi ja Savojärvi. Hankekuntien alueilta löytyy valtakunnallisesti merkittäviä suoalueita kuten Karhunperänrahka, Juomakivenrahka ja Linturahka, osia Kurjenrahkan kansallispuistosta, Vaskijärven luonnonpuisto, retkeilyreitistöjä sekä merkittäviä harju-, kulttuuri-, perinnemaisema- ja pohjavesialueita. (Varsinais-Suomen Liitto 2011a.)

Tarvasjoella Liedonperäntien varrella kasvaa komea, rauhoitettu mänty. vanhemmat sukupolvet muistavat kyseisen männyn vanhoista Suomen markoista, sillä puu on koristanut mm. viiden markan seteliä. (Tarvasjoen Kunta 2011.)

Kuva 3. Tarvasjoen suojeltu mänty.

(Tarvasjoen Kunta 2011)

Alueella sijaitsee myös runsaasti yritystoimintaa; merkittävimpiä toimijoita alueella ovat Reka Kumi Oy, Leaf Oy, Kosken Autokeskus Oy, Raunion Saha Oy, Carrus Delta Oy, Marttilan Betonirakennus Oy, Kospa Oy, MIR - Sähkö Oy, Kyrön Saha Oy, Hydoring Oy, Nauticat Yachts Oy, Kosken Alumiinivalmiste Oy ja Seppälän Tiili Oy. (Varsinais-Suomen Liitto 2011a.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen lähtökohdat, tavoite ja rajaus

Tutkimuksen lähtökohdana oli viranomaisyhteistyön edellytyksiä selvittävän hankkeen toteuttaminen. Selvityshanke koostui neljästä vaiheesta:

1. Ympäristönsuojelun tilan selvitys
2. Esitys ympäristönsuojelutehtävien järjestämisestä
3. Sopimusluonnos
4. Sopimuksen hyväksymismenettely.

Tutkimuksen tavoitteena oli seutuyhteistyön mahdollistaminen selvitykseen osallistuvien hankekuntien kesken. Lisäksi tavoitteena oli tuottaa aineistoa, jota voisi hyödyntää myös myöhemmin kuntakentän muutosten ja ympäristönsuojelun yhteistyömuotojen suunnittelun työvälineenä.

Jo hankkeen käynnistysvaiheessa mahdollisen yhteistyön tavoitteiksi asetettiin:

- Lakisääteisten ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoitaminen
- Muiden kunnalle kuuluvien ympäristönsuojelutehtävien hoitaminen
- Valvonnan yhdenmukaistaminen
- ATK-järjestelmien kehittäminen ja sen myötä sähköisen asioinnin lisääminen
- Palvelujen laadun parantaminen
- Yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa.

Hankeessa keskeisessä asemassa oli kuntien rakennusvalvonnan toimintojen sisällyttäminen selvitystyöhön Liedon kunnassa toteutetun ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan tiiviin yhteistyön mukaisesti. Kuntien hoidettavana on useita tehtäviä, joissa on lainsäädännön suhteen tulkinnanvaraisutta, hoidetaanko tehtävät maankäyttö- ja rakennuslain (5.2.1999/132) vai ympäristönsuojelulain (4.2.2000/86) perusteella. Tällaisia tehtäviä ovat ympäristön siisteysvalvonta, vesien johtaminen ja ojitus, jätevesien käsittely,

kaavalausunnot, maisemansuojelu- ja luonnonsuojelutehtävät. Tehtävien hoitaminen edellyttää ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan tiivistä yhteistyötä.

Hanke ja tutkimus rajattiin lisäksi käynnistysvaiheessa koskemaan vain isäntäkuntamallin mukaista seutuyhteistyötä ja tämän isäntäkuntamallin mukaisen organisaation edellytysten selvittämistä. Rajaus tehtiin, koska suhteellisen pienelle tehtäväkokonaisuudelle ei ollut mielekästä harkita raskaan hallintorakenteen omaavaa, erillistä kuntayhtymää.

5.2 Tutkimuksen sisältö ja aikataulu

Tutkimuksen ensimmäinen vaihe muodostui ympäristönsuojelun tilan kartoittamisesta yhteistyöalueen kunnissa. Kartoituksella pyrittiin selvittämään kuntien ympäristönsuojelutehtävien määrä, niiden hoitotilanne sekä käytössä olevat työmenetelmät tehtäväryhmittäin ja kunnittain. Ympäristönsuojelun tilaa kartoittava tiedonkeruu tehtiin kuukauden aikana ja sen tuloksena laadittiin raportti ympäristönsuojelun tilanteesta Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnissa.

Tutkimuksen toisessa vaiheessa tutkittiin tarvittavia edellytyksiä ympäristönsuojelutehtävien järjestämiseksi kuntien välisenä yhteistyönä ja laadittiin esitys tehtävien järjestämisestä ympäristönsuojelun tilanneraportin tietojen pohjalta. Esityksen laatiminen tapahtui myös noin kuukaudessa. Esityksestä pyydettiin kuntien lausunnot, joiden perusteella esitystä korjattiin tarvittavin osin ja siirryttiin hankkeen kolmanteen vaiheeseen.

Kolmannessa vaiheessa laadittiin luonnos sopimuksesta ja pyydettiin kuntien lausunnot sopimusluonnoksesta. Sopimukseen sisällytettiin yhteistyöstä laaditun esityksen mukaiset asiat ja siihen muotoiltiin myös ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaa tai sen siirtoa koskevat kohdat.

Neljännessä vaiheessa oli tarkoitus viimeistellä sopimus sopimusluonnoksesta annettujen lausuntojen perusteella ja lähettää sopimus kuntien hyväksyttäväksi. Kolmanteen ja neljänteen vaiheeseen aikaa oli varattu 2 – 3 kuukautta.

Opinnäytetyön viimeistelyyn aikaa oli selvityshankkeen loppuunsaattamisen jälkeen varattu yksi kuukausi.

5.3 Tutkimustehtävä

Tämän opinnäytetyön tutkimustehtävä muodostuu selvityshankkeen keskeisistä osioista ja jakautuu kahteen tutkimusongelmaan:

1. Millainen on alueen kuntien ympäristönsuojelun tilanne?
2. Miten alueen kuntien ympäristönsuojelutehtävät voitaisiin järjestää viranomaisyhteistyönä?

5.4 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö on tutkimusmenetelmältään kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa tarkastellaan tutkimusalueen kuntien ympäristönsuojelun tilaa ja pyritään löytämään ratkaisuja ympäristönsuojelutehtävien hoitamiseksi muuttuneessa tilanteessa. Opinnäytetyön teoriaosuuteen taustatietoja koottiin kirjallisista lähteistä ja tutkimustehtävää lähestyttiin laajan tausta-aineiston sekä kunnassa työskentelyn aikana hankitun omakohtaisen kokemuksen perusteella.

Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen tilanteen kuvaaminen kokonaisvaltaisesti. Tutkimuksella pyritään löytämään uusia asioita tutkittavasta kohteesta eikä niinkään todentamaan tai testaamaan jo olemassa olevaa tietoa tai teoriaa. Tämän kvalitatiivisen tutkimuksen tyyppi on soveltava tapaustutkimus eli case study. Tutkimustapaus oli ainutlaatuinen; tutkimuksella pyrittiin löytämään ratkaisuja tietyn tilanteen kehittämiseksi. Tapaus oli tarkasti aikaan, kohdejoukkoon ja kustannuksiin sidottu. Tutkimus tilattiin asiakkaan, tässä tapauksessa organisaation, toimesta ja tutkimustyö suunnattiin asiakkaalle. (Hirsjärvi ym. 2007, 128-135, 156-160, 186.)

Kvalitatiiviselle tapaustutkimukselle tyypilliseen tapaan tässä opinnäytetyössä yhdisteltiin eri metodeja. Aineistoa kerättiin sekä itse että tutkittiin jo olemassa olevaa tausta-aineistoa ja verrattiin kerättyä aineistoa siihen. Ensimmäistä tutkimusongelmaa lähestyttiin tarkasti rajatulle kohdejoukolle esitetyllä kyselyllä

sekä kyselyjä täydentävillä ja syventävillä strukturoiduilla haastatteluilla. Kysely perustui avoimiin, mutta tarkasti rajattuihin kysymyksiin. Kysymykset laadittiin alan lainsäädäntöön ja sen tulkinnoista tehtyihin tutkimuksiin perustuen eikä niissä ollut juurikaan tulkinnanvaraisuutta. Kysely esitettiin tutkimusalueen kuntien ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä hoitaville henkilöille sekä kuntien rakennustarkastajille. Kyselyt löytyvät liitteistä 2 ja 3.

Kyselyjä täydennettiin haastattelemalla kyselyyn osallistuneita tai muita viranhaltijoita ja kuntayhtymien terveysvalvonnan johtajia, kuntien teknisiä johtajia sekä kunnanjohtajia. Strukturoitua haastattelua käytettiin myös, kun kerättiin aineistoa kuntayhtymien taloushallinnolta, kuntien tietohallinnolta, alueiden jätehuolto-yhtiöistä Turun Seudun Jätehuolto Oy:ltä ja Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ltä sekä kuntien ATK-tukihenkilöiltä. Näkemyksiä tutkimustehtävään pyydettiin lisäksi Suomen Kuntaliitolta sekä Lounais-Suomen ympäristökeskukselta (nykyinen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus).

Kyselyjen vastausprosentti oli 100 %. Kyselyjen palauttamisesta muistutettiin ja kaikki vastaukset saatiin. Haastattelutilanteille oli varattu rauhalliset olosuhteet ja riittävästi aikaa. Kyselyin ja haastatteluin saadut tiedot tarkistettiin, litteroitiin ja niitä täydennettiin edelleen tarvittavilta osin. Kyselyjen, haastattelujen sekä keskeisin henkilökohtaisten tiedonantojen, kokousten tai neuvottelujen aineisto tallennettiin kirjalliseen muotoon. Aineisto järjestettiin ympäristönsuojelun lainsäädännön pohjalta laadittujen tehtävätulkintojen mukaisesti ja ensimmäisestä tutkimusongelmasta tehtiin keskeisimmät tulkinnot ja johtopäätökset.

Toista tutkimusongelmaa lähestyttiin ympäristönsuojelun tilannekartoituksesta saatujen tietojen pohjalta. Tietoja verrattiin yhteistyön järjestämisestä olemassa olevaan tausta-aineistoon. Viranomaisyhteistyön edellytyksiä ja tarvittavia toimenpiteitä varten tietoja kerättiin myös olemalla yhteydessä sekä selvityshankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien että muiden kuntien viranhaltijoihin ja kunnanjohtajiin. Näiltä osin aineistoa kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla. Aineistoa kerättiin lisäksi Suomen

Kuntaliitolta, ympäristönsuojelun seutuyhteistyötä toteuttavilta tahoilta ja kuntien sopimusyhteistyökumppaneilta.

Tutkimuksen aikana aineistoa kerättiin edellä mainittujen metodien lisäksi myös eri tavoin luonnollisissa tilanteissa työskenneltäessä kunnan virastossa. Ihmiset ja keskustelut olivat tällöin tiedonkeruun instrumentteina. Tällainen osallistuva havainnointi tuotti välitöntä tietoa organisaatioiden toiminnasta ja antoi aineistoa erityisesti toiseen tutkimusongelmaan.

Aineiston keruun olosuhteet olivat kaiken kaikkiaan erinomaiset; tutkimusta varten oli riittävästi työhuonetilaa ja kalustoa, materiaaleja, aikaa sekä asiantuntijaohjausta ja kunnan viranhaltijoiden avustusta. Tutkimuksen tausta-aineistoa oli saatavilla kunnan puolesta runsaasti. Tutkimuksen koko aineisto järjestettiin ja analysoitiin. Tulosten pohjalta alettiin käydä neuvotteluja hankkeeseen osallisten kesken ja koottiin tämä opinnäytetyö.

5.5 Tutkimuksen tausta-aineisto

Tässä tutkimuksessa keskeisenä tausta-aineistona on käytetty Efeko Oy:n vuonna 2006 toteuttaman hankkeen, Ympäristönsuojelun, ympäristöterveyden ja eläinlääkintähuollon tehtävät, tuotteiden määrittely ja kustannusperusteet – loppuraporttia. Raportin mukaista kunnan ympäristönsuojelutehtävien määrittelyä ja jaottelua on käytetty tässä opinnäytetyössä, kohdassa 3.2 esitettyjen kunnan ympäristönsuojelutehtävien jaottelemiseen, tehtävien jaotteluun pohjautuvan kyselyn laatimiseen ja kyselyn tuloksena saatujen vastausten ryhmittelemiseen. Raportti on toiminut tausta-aineistona myös viranomaisyhteistyön edellytyksiä selvittävään tutkimukseen, erityisesti henkilöstöresurssien mitoittamiseen liittyvässä työssä.

Viranomaisyhteistyön edellytyksien selvittämiseksi tarkasteltiin myös useita erilaisia kokemuksia jo toteutetuista hankkeista. Selvityksiä, suunnitelmia ja ehdotuksia yhteistyön järjestämisestä on tehty ainakin Lappeenrannan seudulle (Seudullisen ympäristötoimen muodostaminen 2007), Loviisan seudulle (Suomen Kuntaliitto 2003), Oulun seudulle (Salmi 2007), Nivala-Haapajärven

seudulle (Nivala-Haapajärven Seutukunta 2005), Paimion, Piikkiön ja Sauvon seudulle (Mattila 2004), Turun seudulle (Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimialaryhmä – Ympäristönsuojelun työryhmä 2007a, 2007b, 2007c, Karjalainen 2008) ja Pyhäjärvisseudulle (Pyhäjärvisseudun ympäristölautakunta 2007).

Keskeistä aineistoa tutkimukseen liittyen ovat olleet myös useat Liedon kunnan käytössä olleet tiedot: tilastot, rekisterit tai tietokannat. Tutkimuksen tausta-aineisto on myös koostunut lukuisista Liedon kunnan tai muiden kuntien, lautakuntien tai kuntayhtymien kokous- tai neuvottelupöytäkirjoista, muistioista, tiedotteista, päätöksistä, sopimuksista, suunnitelmista, ehdotuksista, lausunnoista, määräyksistä, johto-, hallinto- tai toimintasäännöistä sekä erilaisista henkilökohtaisista tiedonannoista ja käydyistä neuvotteluista. Näiden aineistojen pohjalta ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisen vaihtoehtoja, resursseja sekä kustannuksia tarkasteltiin suhteessa ympäristönsuojelun tilan kartoituksesta saatuihin tuloksiin.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET:

YMPÄRISTÖNSUOJELUN TILANNE KUNNISSA

Ympäristönsuojelun tilaa kuvaavat tiedot on koottu yhteen vastausten ja muiden käytettävissä olevien tietojen laajuuden perusteella niin, että ensimmäisenä esitetään tiedot Liedon kunnan osalta. Tämän jälkeen esitetään tiedot Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän kuntien Auran, Pöytyän ja Yläneen osilta ja sitten Härkätien kuntayhtymän kuntien Kosken Tl., Marttilan ja Tarvasjoen osilta. Kuntayhtymien vastausten ryhmittely perustuu tietojen samankaltaisuuteen. Tulokset kuvaavat tutkimusvuoden 2008 tilannetta kunnissa.

6.1 Ympäristönsuojelun organisaatiot ja tehtävien delegointi

Liedossa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Liedon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunta valitaan kunnanvaltuustossa kunnanhallituksen esityksestä ja siihen kuuluu 7 jäsentä. Lautakunta käyttää päätösvaltaa ympäristönsuojeluasioissa muissa kuin viranhaltijoille erikseen delegoiduissa asioissa. Rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä toimivalta on siirretty ympäristöpäällikölle seuraavissa ympäristönsuojeluasioissa:

1. Ympäristönsuojelulain 64 §:ssä tarkoitetut, kyseisen lain 60, 61 ja 62 §:ien mukaisia ilmoituksia koskevat päätökset.
2. Kunnan jätehuoltomääräysten 27 §:ssä tarkoitetun poikkeuksen myöntäminen
3. Kunnan ympäristönsuojelumääräysten 17 §:ssä tarkoitetun poikkeuksen myöntäminen.

Liedon kunnassa toimii viisi eri osastoa: hallintopalvelut, sosiaalipalvelut, sivistyspalvelut, tekniset palvelut ja ympäristöpalvelut. Ympäristöpalvelut koostuvat ympäristönsuojelutoimesta, rakennusvalvontatoimesta ja kaavoitustoimesta. Ympäristöpalvelujen esimiehenä toimii kaavoitusjohtaja.

Auran, Pöytyän ja Yläneen kunnissa ympäristönsuojelutehtävät hoidetaan Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymässä. Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää 14 - jäseninen yhtymävaltuusto. Kuntayhtymän hallinnosta ja taloudesta vastaa 8 - jäseninen yhtymähallitus. Yhtymähallituksessa toimii ympäristöjaosto, joka käyttää yhtymähallituksen päätösvaltaa terveysvalvontaa, ympäristövalvontaa ja eläinlääkintähuoltoa koskevissa asioissa. Ympäristöjaostossa on neljä jäsentä.

Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän organisaatio jakaantuu kolmeen osastoon: talousosastoon, terveyskeskusosastoon ja ympäristöosastoon. Ympäristöosaston esimiehenä toimii terveysvalvonnan johtaja. Osa kuntayhtymän päätösvallasta on delegoitu johtaville viranhaltijoille, mutta ympäristönsuojelun osalta ei päätöksiä tehtävien delegoinneista ole tehty.

Kosken Tl., Marttilan ja Tarvasjoen kuntien ympäristönsuojelutehtäviä hoitaa Härkätien kuntayhtymä. Ylintä päätösvaltaa Härkätien kuntayhtymässä käyttää 18 jäsenen yhtymävaltuusto. Yhtymävaltuuston valtuustokaudekseen valitsemassa yhtymähallituksessa on 11 jäsentä. Yhtymähallituksen tehtävänä on valvoa kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tehdä kuntayhtymän puolesta sopimukset. Yhtymähallituksen alaisia ovat kuntayhtymän eri tehtäväalueet.

Härkätien kuntayhtymän tehtävien toimeenpanoa toteuttavia tehtäväalueita ovat avohoidon, laitoshoidon ja tukipalvelujen, hammashuollon, ympäristöterveydenhuollon sekä talouden ja hallinnon tehtäväalueet. Kosken Tl., Marttilan ja Tarvasjoen kuntien ympäristönsuojelutehtävät kuuluvat ympäristöterveydenhuollon tehtäväalueeseen. Tehtäväalueen esimiehenä toimii vastaava eläinlääkäri.

Ympäristönsuojelua koskevissa asioissa Härkätien kuntayhtymän päätösvaltaa on 1990-luvun puoliväliin asti käyttänyt hallituksen alainen oma valvontajaostonsa. Valvontajaoston lakkautuksen jälkeen päätösvalta on käytännössä siirretty vastaavalle eläinlääkärille muissa kuin hallinnollista pakkoa edellyttävissä asioissa. Päätöstä toimivallan siirtämisestä ei kuitenkaan

ole tehty. Asia on ollut esillä yhtymähallituksessa selvitystyön tutkimusvuonna 2008. Käsittely oli selvitystyön aikana yhä kesken.

6.2 Henkilöstöresurssit ympäristönsuojelutehtävissä

Liedossa ympäristönsuojelutehtävissä toimii kolme vakinaista henkilöä: ympäristöpäällikkö, ympäristötarkastaja sekä sihteeri. Ympäristöpäällikön työpanos on yhden henkilötyövuoden verran, ympäristötarkastajan yhden henkilötyövuoden verran ja sihteerin työpanos 0,5 henkilötyövuoden verran. Lisäksi ympäristönsuojelutehtäviä on hoitanut ympäristösuunnittelija tai muu projektityöntekijä 3 - 10 kuukauden vuosittaisin määräaikaissopimuksin.

Auran, Pöytyän ja Yläneen kuntien ympäristönsuojelutehtäviä hoitaa tällä hetkellä yksi yhteinen ympäristö- ja terveystarkastaja Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymästä. Tarkastajan työpanos on 0,33 henkilötyövuotta kuntaa kohti. Lisäksi on jouduttu käyttämään myös kuntayhtymän toisen ympäristö- ja terveystarkastajan työpanosta ympäristönsuojelutehtävien hoitamiseen. Ympäristönsuojelupalveluilla on ollut käytössään myös kuntayhtymän sihteerin työpanosta.

Koskella Tl., Marttilassa ja Tarvasjoella ympäristönsuojelutehtäviä hoidetaan Härkätien kuntayhtymän terveystarkastajan toimesta. Terveystarkastajan ympäristönsuojelutehtäviin käyttämä vuosityöpanos on arviolta noin 0,08 henkilötyövuotta kuntaa kohti.

6.3 Henkilöstöresurssit rakennusvalvonnassa

Liedon rakennusvalvonnassa työskentelee neljä henkilöä: rakennustarkastaja, tarkastusinsinööri ja kaksi toimistosihteerä. Rakennustarkastajan työpanos on yhden henkilötyövuoden verran ja tarkastusinsinöörin yhden henkilötyövuoden verran. Toisen sihteerin työpanos on yhden henkilötyövuoden verran ja toisen 0,5 henkilötyövuoden verran.

Auran rakennusvalvontatehtäviä hoitaa kaksi henkilöä: rakennusmestari / rakennustarkastaja 0,5 henkilötyövuoden työpanoksella ja toimistos sihteeri 0,5

henkilötyövuoden työpanoksella. Pöytyän rakennusvalvonnassa toimii rakennustarkastaja yhden henkilötyövuoden työpanoksella ja toimistosihteeri 0,5 henkilötyövuoden työpanoksella. Yläneellä tehtäviä hoitaa rakennustarkastaja yhden henkilötyövuoden työpanoksella.

Kosken TI. rakennusvalvontatehtäviä hoitaa rakennusmestari / tarkastaja yhden henkilötyövuoden työpanoksella. Marttilan ja Tarvasjoen rakennusvalvonta hoidetaan yhteisesti yhden rakennustarkastajan ja yhden toimistosihteerin toimesta. Marttilan ja Tarvasjoen kunnissa rakennustarkastajan työpanos kuntaa kohti on 0,5 henkilötyövuotta ja sihteerin 0,2 henkilötyövuotta.

6.4 Kuntien ympäristönsuojelumääräykset ja jätehuoltomääräykset

Yhteistyöalueen kunnista Koskella TI. ja Liedossa kunnan ympäristönsuojelumääräykset ovat tulleet voimaan 1.7.2004, Tarvasjoella 1.4.2005, Marttilassa 1.7.2005, Pöytyällä 1.1.2006 ja Yläneellä 1.10.2007. Aurassa ei ole voimassaolevia kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä. Ympäristönsuojelumääräysten sisällöt eivät merkittävästi poikkea toisistaan. Viemäriverkostoon liittymättömien kiinteistöjen jätevesien käsittelyn osalta kuntien määräykset poikkeavat toisistaan vähäisesti. Myös meluntorjuntaan liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta säädetään eri tavoin. Kotieläinlannan käsittelystä, varastoinnista ja levityksestä on myös eri laajuisia säädöksiä. Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ei lannan käsittelyyn, varastointiin ja levitykseen anneta erillisiä säädöksiä.

Alueen kunnista Aura, Lieto, Marttila, Pöytyä ja Tarvasjoki ovat Turun Seudun Jätehuolto Oy:n osakaskuntia. Koski TI. ja Yläne taas ovat osakkaita Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ssä. Kaikissa kunnissa jätehuolto hoidetaan sopimusperusteisesti. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n alueella on kiinteistökohtaisen jätehuoltosopimuksen lisäksi käytössä ns. aluekeräysjärjestelmä. Kuntien alueilla kiinteistöt, jotka eivät ole liittyneet järjestettyyn jätteenkuljetukseen, ohjataan automaattisesti toimittamaan jätteensä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n aluekeräyspisteisiin. Jätehuoltoyhtiö ylläpitää sopimusasiakasrekisteriä kuljetusyrittäjien, kuntien sekä asiakkaiden

omien ilmoitusten perusteella. Kiinteistöille, joista ei ole tehty ilmoitusta jätehuoltosopimuksesta, lähetetään lasku aluekeräyspisteiden käytöstä.

Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat tulleet voimaan 1.1.2006 (10§ voimaan 1.1.2007) Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen kunnissa. Yläneen kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat tulleet voimaan 1.10.2006. Koskella Tl. ja Yläneellä ovat voimassa Loimi-Hämeen jätehuoltoalueen yhteiset jätehuoltomääräykset.

Kuntien jätehuoltomääräysten sisällöt poikkeavat toisistaan Kosken Tl. ja Yläneen kuntien osalta erityisesti siinä, mitä jätteenkeräyksestä järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymisen ja aluekeräyspisteiden osilta säädetään. Liedon kunnan jätehuoltomääräyksissä annetaan myös tarkempia säädöksiä betoni- ja tiilijätteen käytöstä laadittavan ilmoituksen suhteen kuin muuten keskenään samankaltaisissa Auran, Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen jätehuoltomääräyksissä.

6.5 Ympäristönsuojelun suoritteiden määrä kunnissa

Ympäristönsuojelun suoritteiden määrää kunnissa on selvitetty kohdassa 3.2 kuvattujen kunnan ympäristönsuojelun tehtävien perusteella.

A Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

A1 Ympäristönsuojelun edistäminen ja pilaantumisen ehkäisy

- Viranomaistoimintaan liittyvä neuvonta ja ohjaus

Viranomaistoimintaan liittyvän neuvonnan ja ohjauksen suoritteiden määrä kunnissa ei ole mitattavissa, mutta neuvontaa, ohjausta ja tiedotusta tapahtuu eri toimien ohella jatkuvasti.

- Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoja vuonna 2007 on Liedossa annettu yhteensä 17 kappaletta. Näistä kaavalausuntoja on ollut 11 ja muita lausuntoja kuusi kappaletta.

Aurassa lausuntoja on annettu viisi kappaletta, joista kaavalausuntoja on ollut kaksi ja muita lausuntoja kolme kappaletta. Pöytyällä on vuonna 2007 annettu yksi kaavalausunto ja Yläneellä yhteensä kolme kappaletta muita kuin kaavalausuntoja.

Kosken Tl., Marttilan ja Tarvasjoen osalta ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoja on annettu yhteensä viisi kappaletta vuoden 2007 aikana.

- Muut asiantuntijatehtävät

Muita asiantuntijatehtäviä Liedossa ovat olleet muun muassa PARAS-hankkeen ympäristönsuojelutyöryhmään osallistuminen, Aurajoki – Paimionjoki - vesistöalueen kehittämistyöryhmään osallistuminen sekä ympäristöpäällikön osallistuminen Liedon kunnan teknisen toimen ja ympäristöpalvelujen Infra-johtoryhmään. Muiden kuntien osalta muita asiantuntijatehtäviä ovat olleet PARAS-hankkeen kokoukset Aurassa.

A2 Luvat ilmoitukset ja päätökset

- Ympäristöluvat

Voimassaolevien ympäristölupien määrä yhteistyöalueen kunnissa selviää taulukosta 3. Kunnan ympäristölupien lukumäärät on saatu ympäristönsuojelun viranhaltijoilta heille esitetyn kyselyn vastausten perusteella ja valtion lupien määrä on saatu Lounais-Suomen

ympäristökeskukselta (nykyinen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus).

Vuonna 2007 Liedossa käsiteltiin yksi ympäristölupa. Vuosien 2002 – 2006 välinen keskiarvo on kuitenkin noin kuusi ympäristölupaa vuodessa. Vuonna 2007 Aurassa käsiteltiin kolme ja Pöytyällä viisi ympäristölupaa sekä Yläneellä yksi ympäristölupa. Vuosien 2000 – 2007 vaihteluväli käsiteltävien ympäristölupien määrän suhteen on Aurassa ollut 1 – 6, Pöytyällä 4 – 10 ja Yläneellä 1 – 3. Härkätien kuntayhtymän kunnista vain Koskella TI. käsiteltiin vuonna 2007 ympäristölupia, yhteensä neljä kappaletta. Vuosien 2004 ja 2007 välillä Marttilassa ei ole käsitelty yhtään ympäristölupaa. Vaihteluväli ympäristölupien suhteen Tarvasjoella on vuosien 2004 – 2007 aikana ollut 0 – 2 ja Koskella TI. 1 – 4.

Ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulosta annetun lain (4.2.2000/113) mukaisia luvantarveharkintailmoituksia Liedossa on vuosina 2002 – 2007 käsitelty yhteensä 30 kappaletta. Käsittelemättä on yksi ilmoitus. Aurassa luvantarveharkintailmoituksia on käsitelty 20 kappaletta, Pöytyällä 60 ja Yläneellä 17. Myös näissä kunnissa käsittelemättä on yksi ilmoitus. Koskella TI., Marttilassa ja Tarvasjoella kaikki luvantarveharkintailmoitukset on käsitelty. Ilmoitusten määrä on Koskella TI. ollut 45 kappaletta, Marttilassa 17 ja Tarvasjoella seitsemän kappaletta.

Taulukko 3. Voimassaolevat ympäristöluvat.

	Aura	Koski TI	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvasjoki	Yläne	Kaikki
kunnan luvat	26 03/2008	45 01/2008	39 03/2008	24 01/2008	64 03/2008	27 01/2008	19 03/2008	244
valtion luvat	8	16	7	8	25	12	8	84
yhteensä	34	61	46	32	89	39	27	328

- Muut ympäristönsuojelulain ilmoitukset ja päätökset

Muita ympäristönsuojelulain mukaisia ilmoituksia ja päätöksiä kunnissa ovat pääsääntöisesti olleet maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta annetun Valtioneuvoston asetuksen (9.11.2000/931), eli niin kutsutun nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset lannan patteroinnista. Patterointi-ilmoituksia on vuonna 2007 tehty Liedossa kahdeksan kappaletta, Aurassa seitsemän, Pöytyällä yksi ja Yläneellä yhdeksän kappaletta. Koskella Tl. patterointi-ilmoituksia on tehty 16 kappaletta sekä Marttilassa ja Tarvasjoella kummassakin neljä kappaletta.

Liedossa on lisäksi vuonna 2007 tehty kaksi meluilmoitusta ja vuosittain 0 – 1 kappaletta ympäristönsuojelumääräyksissä säädettyä ilmoitusta. Myös Marttilassa ja Tarvasjoella tehtiin vuonna 2007 kummassakin yksi meluilmoitus.

- Vesilain ja vesihuoltolain päätökset

Vesilain ja vesihuoltolain mukaisista päätöksistä ojitusasioita on Liedossa käsitelty keskimäärin kolme kappaletta vuosittain. Jäteveden johtamisasioita Liedossa käsitellään keskimäärin 3 – 4 kappaletta vuodessa. Vesihuoltolain mukaisia viemäriin liittymisasioita ei Liedossa ole vielä käsitelty laajamittaisesti vaikkakin tapauksia on ollut muutamia. Muita kuin edellä mainittuja vesilain ja vesihuoltolain mukaisia asioita Liedossa on harvemmin kuin vuosittain.

Vesilain ja vesihuoltolain mukaisia päätöksiä ei ole vuonna 2007 tehty Aurassa. Ojitusasioita on käsitelty Pöytyällä kaksi kappaletta ja Yläneellä yksi kappale. Yläneellä on lisäksi vuonna 2007 käsitelty kolme ruoppausilmoitusta. Jatkossa ruoppausilmoitukset käsitellään Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuskassa. Muita vesilain ja

vesihuoltolain mukaisia päätöksiä ei Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän kunnissa ole tehty. Härkätien kuntayhtymän kunnissa KoskellaTI., Marttilassa ja Tarvasjoella vesilain ja vesihuoltolain mukaisia päätöksiä ei ole tehty.

- Maastoliikennelain ja vesiliikennelain mukaiset päätökset

Maastoliikennelain ja vesiliikennelain mukaisia voimassaolevia lupia ei yhteistyöalueen kunnissa ole yhtään.

A3 Valvonta

- Valvontasuunnitelmat

Tutkituista kunnista vain Liedossa on käytössä ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelma on laadittu vuonna 2006 ja sen mukaisia tarkastuksia Liedossa on vuonna 2006 tehty 41 kappaletta ja vuonna 2007 yhteensä 24 kappaletta. Muita kuin valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin vuonna 2006 yhteensä 177 ja vuonna 2007 yhteensä 150 kappaletta.

Valvottavien ympäristölupien (taulukko 2) lisäksi muita ympäristönsuojeluviranomaisen luvan saaneita valvottavia toimintoja Liedossa on viisi kappaletta, sisältäen ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaiset määräykset. Muita toimintoja, jotka sisällytetään valvonnan piiriin ympäristöriskin perusteella, Liedossa on tämänhetkisen arvion mukaan noin 144 kappaletta. Näitä toimintoja ovat muun muassa vuosina 2002 – 2005 valvotut pienet eläinsuojat (29 kappaletta), hevostallit (22 kappaletta), automaalaamot (6 kappaletta), autoalan varikot (5 kappaletta) autokorjaamot tai vastaavat toiminnot (28 kappaletta), metallialan yritykset (40 kappaletta) ja kasvihuoneet (14 kappaletta).

Muissa kunnissa ympäristölupien ja muiden toimintojen valvontaa on suoritettu pääsääntöisesti vain valitusten johdosta. Niin Aurassa, Pöytyällä ja Yläneellä kuin Koskella Tl., Marttilassa ja Tarvasjoellakin tarkastuksia on tehty valitusasioiden ohella vain uusien lupien yhteydessä. Auran, Pöytyän ja Yläneen kuntien alueella lupamääräyksien mukaisia vuosiyhteenvetoja kerätään ja pyydetään eläinsuojilta sekä muutamalta muulta luvitetulta laitokselta, mutta vuosiyhteenvetoja ei ole käsitelty kirjaamista laajemmin.

Koskella Tl., Marttilassa ja Tarvasjoella vuosiyhteenvetoja vastaanotetaan ympäristökeskuksen luvan saaneilta laitoksilta, mutta kunnan luvittamien laitosten suhteen ei vuosiyhteenvetomenettelyä ole sovellettu. Muiden kuin ympäristöluvanvaraisten laitosten, jotka tulisi sisällyttää valvonnan piiriin, lukumäärästä Auran, Pöytyän, Yläneen, Kosken Tl., Marttilan tai Tarvasjoen kunnissa ei ole tietoa.

- Valitusasiat ja muut vireille tulleet asiat

Valitusasioina vireille tulleita asioita Liedossa on keskimäärin 5 – 10 kappaletta vuosittain ja valitukseen liittyviä jatkotoimenpiteitä, päätöksiä tai pakkokeinoja tarvitaan keskimäärin 5 – 8 kertaa vuodessa.

Aurassa valitusasioita on tullut vireille vuonna 2007 yhteensä kaksi kappaletta ja valitukseen liittyvinä jatkotoimenpiteinä tarkastuksia on suoritettu 3 – 4 kappaletta. Pöytyällä valitusasioita on vuonna 2007 tullut vireille noin kuusi kappaletta ja ne ovat johtaneet yli kymmeneen tarkastukseen ja kahteen päätökseen. Yläneellä valituksia on vuonna 2007 tullut vireille kaksi kappaletta ja valitukseen liittyen jatkotoimenpiteitä on tarvittu kolme kertaa.

Koskella TI., Marttilassa ja Tarvasjoella valitusasioita on tullut vireille vuonna 2007 yhteensä kolme kappaletta, joista kaksi tapausta olivat Koskelta TI. ja yksi Marttilasta. Valitukset eivät ole johtaneet jatkotoimenpiteisiin.

- Muu valvonta (järjestetyn jätteenkuljetuksen valvonta)

Jätelain mukaista järjestetyn jätteenkuljetuksen valvontaa Liedossa on suoritettu vuonna 2007 lähettämällä liittymiseen kehottavia kirjeitä yhteensä 525 kappaletta. Jätteenkuljetusyrittäjistä on olemassa asiakaslista ja jätehuollon valvontaohjelmana käytetään Logican jätehuoltoa. Liedossa järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen määrän arvioidaan olevan noin 3399 kappaletta ja jätteenkuljetuksen ulkopuolelle arvioidaan jäävän noin 200 kiinteistöä.

Aurassa, Pöytyällä ja Yläneellä jätelain mukaista järjestetyn jätteenkuljetuksen valvontaa ei ole tehty ympäristönsuojelun viranhaltijoiden toimesta. Kuljetusyrittäjistä ei ole asiakaslistausta eikä jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen määrästä ole tietoa Auran tai Pöytyän alueilla. Yläneellä järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen määrä on 653. Järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jää 1080 kiinteistöä, joista 577 käyttää Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n aluekeräyspisteitä. Loput 503 kiinteistöä ovat kohtuullistettuja kiinteistöjä tai rakenteilla ja remontissa olevia kiinteistöjä.

Koskella TI., Marttilassa ja Tarvasjoella järjestetyn jätteenkuljetuksen valvontaa on suoritettu valitusten yhteydessä. Kuljetusyrittäjien asiakaslistausta tehdään kerran vuodessa. Marttilan ja Tarvasjoen osalta järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen määrästä ei ole tietoa. Koskella TI. 1264 kiinteistöstä 688 kuuluu järjestetyn jätteenkuljetuksen piiriin ja 285 kiinteistöä käyttää Loimi-Hämeen

Jätehuolto Oy:n aluekeräyspisteitä. Näiden jätehuoltotoimintojen ulkopuolelle jää Koskella Tl. 291 kiinteistöä.

- Muu valvonta

Muuta valvontaa on Liedossa ollut muun muassa öljy- ja kemikaalivahinkojen tai muiden akuuttien tilanteiden yhteydessä keskimäärin 3 – 5 kertaa vuodessa sekä valtion viranomaisen tarkastusten yhteydessä. Valtion viranomaisten tarkastuksiin osallistuttiin vuonna 2007 kaksi kertaa. Muiden ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvien lakien, asetusten, päätösten tai määräysten valvonta on Liedossa ollut vähäistä.

Muissa kunnissa muuta valvontaa on toteutettu muun muassa Aurassa osallistumalla kerran valtion viranomaisen tarkastukseen ja Yläneellä tapahtuneen öljy- ja kemikaalivahingon yhteydessä. Muuta valvontaa ei Kosken Tl., Marttilan ja Tarvasjoen alueilla ole suoritettu.

- Valvontakartoitukset

Vuosina 2000 – 2006 Liedossa on tehty toimialakohtaisia valvontakartoituksia kunnan alueen yrityksille. Valvontakartoituksia ei ole tehty öljysäiliöille, haja-asutusalueen jätevesijärjestelmille tai pohjavesi- tai muilla riskialueilla sijaitseville yrityksille. Muissa kunnissa valvontakartoituksia ei ole tehty.

A4 Ympäristön tilan seuranta

- Ilman laadun seuranta

Liedossa ilman laatua seurataan noin viiden vuoden välein tehtävän Turun Seudun ilmanlaadun bioindikaattoritutkimuksen avulla. Viimeisin tutkimus on vuosilta 2005 – 2006.

Aurassa ja Pöytyällä ilman laatua seurattu Turun seudun tausta-alueiden bioindikaattoritutkimuksen avulla ja viimeisin tutkimus on vuosilta 2000 – 2001. Yläneellä bioindikaattoritutkimus on vuosilta 2007 – 2008.

Koskella TI. Marttilassa ja Tarvasjoella ilmanlaadun perusselvitys on vuodelta 1985. Kuormitusta koskeva selvitys on laadittu vuonna 1995. Leviämismallinnuksia ei missään kunnissa ole tehty.

- Muu ympäristön tilan seuranta

Muuta ympäristön tilan seuranta Liedossa toteutetaan muun muassa pintavesien seurannalla, velvoitetarkkailuilla, pohjavesien seurannalla, luontoselvityksillä sekä muulla elinympäristön seurannalla. Pintavesistä seurataan Littoistenjärven veden laatua. Velvoitetarkkailuja tehdään neljässä paikassa ja pohjavesien seuranta yhdessä paikassa. Laajempia luontoselvityksiä on teetetty keskimäärin kerran kahdessa vuodessa. Kaavoittaja teettää myös asema- ja yleiskaavojen luontoselvitykset. Niiden tarpeesta ja sisällöstä neuvotellaan ympäristönsuojelun viranhaltijoiden kanssa. Muuta elinympäristön seuranta on myös epäorgaanisten haitta-aineiden pitoisuuksien seuranta Turun alueen maaperässä.

Aurassa muuta ympäristön tilan seuranta ei ole toteutettu. Pöytyällä muuhun ympäristön tilan seuranta sisältyy Kyrön Sahan velvoitetarkkailut, jonka johdosta ympäristönsuojelun viranhaltija ottaa kloorifenolinäytteitä 2 kertaa vuodessa. Yläneellä velvoitetarkkailuja tehdään yhdessä kohteessa. Auran, Pöytyän ja Yläneen kuntien luontoselvitykset on kaikki tehty 90-luvun alussa.

Koskella TI., Marttilassa ja Tarvasjoella muuta ympäristön tilan seuranta ei ole toteutettu.

B Muut kunnalle kuuluvat tehtävät

B1 Maa-aineslain tehtävät

Liedossa ympäristönsuojeluviranomainen osallistuu maa-aineslain mukaisiin tehtäviin valmistelemalla maa-aineslain mukaiset luvat. Muissa kunnissa maa-aineslain mukaisiin tehtäviin ei osallistuta ympäristönsuojelun toimesta.

B2 Ulkoilulain tehtävät

Liedossa ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat kunnan leirintäalueviranomaisen tehtävät. Aurassa, Pöytyällä ja Yläneellä ulkoilureittien suunnitteluun osallistuminen kuuluu ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin. Kunnan leirintäalueviranomaisen tehtävät eivät ole kuuluneet ympäristönsuojeluviranomaiselle. Koskella Tl., Marttilassa ja Tarvasjoella ulkoilulain mukaiset tehtävät eivät ole kuuluneet ympäristönsuojeluviranomaiselle.

B3 Luonnonsuojelulain tehtävät

Ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvia luonnonsuojelulain mukaisia tehtäviä Liedossa ovat muun muassa luonnonmuistomerkkipäätökset sekä ympäristökeskuksen kanssa käydyt neuvottelut ja tarkastuksiin osallistuminen kuten liito-oravien suojeluun liittyvissä asioissa. Muissa kunnissa luonnonsuojelulain mukaisia tehtäviä ei ole tehty ympäristönsuojelun toimesta.

B4 Jätelain tehtävät

Liedossa ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu jätelain mukaisista tehtävistä jätehuoltomääräysten valmistelu sekä jätehuoltomääräyksissä säädettyjen ilmoitusten ja poikkeamisten käsittely. Vuonna 2007 käsiteltyjä ilmoituksia tai poikkeamisia oli yksi kappale.

Aurassa, Pöytyällä ja Yläneellä sekä Koskella Tl., Marttilassa ja Tarvasjoella ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu myös jätehuoltomääräyksissä säädettyjen ilmoitusten ja poikkeamisten käsittely. Vuonna 2007 ilmoituksia ja poikkeamisia ei käsitelty yhtään. Aurassa, Pöytyällä ja Yläneellä ympäristönsuojeluviranomainen ei osallistu jätehuoltomääräysten valmisteluun, mutta Koskella Tl., Marttilassa ja Tarvasjoella osallistuu.

B5 Kunnan ympäristönsuojelun edistämistehtävät

- Kestävän kehityksen edistäminen

Liedossa kestävän kehityksen edistämiseksi on laadittu Liedon kunnan kestävän kehityksen ohjelma. Vanha kestävän kehityksen ohjelma on vuodelta 2001 ja uusi ohjelma on käsittelyssä. Liedon kunta osallistuu myös Varsinais-Suomen Agenda 21:een. Muissa kunnissa ympäristönsuojelutoimi ei ole osallistunut kestävää kehitystä edistäviin tehtäviin.

- Hanketoiminta

Muita hankkeita, joihin Liedon kunta osallistuu, ovat Haja-asutusalueiden jätevesien kehittämisprojektit (AHA ja sen jatkoprojektit), Kuntien ilmastonsojelukampanja sekä Itämerikampanja.

Koskella, Marttilassa ja Tarvasjoella ympäristönsuojelutehtäviin on kuulunut osallistuminen TEHO ja Pro Saaristomeri-hankkeisiin.

- Muut edistämistehtävät

Muihin ympäristönsuojelun edistämistehtäviä ovat Liedossa muun muassa kunnan ympäristöhallintajärjestelmän kehittäminen. Muista kunnista muita edistämistehtäviä ei ole mainittu.

6.6 Ympäristönsuojelun taksat

Liedon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa on tullut voimaan 1.7.2006, Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristönsuojeluviranomaisen taksa 1.7.2000 ja Härkätien kuntayhtymän ympäristönsuojeluviranomaisen taksa 1.5.2001. Taulukko 4 kuvaa ympäristönsuojeluviranomaisen taksojen suuruusluokkia.

Taulukko 4. Ympäristönsuojelun taksat.

Ympäristönsuojeluviranomainen	Lieto	Pöytyän ktt ky.	Härkätien ky.	Keskiarvo
Asian käsittelyn omakustannusarvo (€ / h)	42, 00	27,75	33,64	34,46
Ympäristölupamaksut (€)	1300 – 2770	673 – 2355	505 – 1177	-
Muut maksut (€)	84 - 1090	84 – 505	50 - 336	-

6.7 Ympäristönsuojelun tulosalueita koskevat taloustiedot

Liedon budjettimallissa rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu ovat yhdessä oma vastuualueensa. Tähän vastuualueeseen kuuluvat rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu omina tulosityksikköinä. Kunnanvaltuuston vastuualueelle myöntämät määrärahat jaetaan vastuualueen yhteisen toimielimen, rakennus-

ja ympäristölautakunnan toimesta tulosityksiköille. Liedon osalta on käytetty vuoden 2008 tietoja, sillä ne poikkeavat merkittävästi vuoden 2007 tiedoista uuden ympäristötarkastajan viran johdosta. Kuntayhtymien taloustiedot ovat vuodelta 2007. Taulukko 5 kuvaa Liedon sekä kuntayhtymien ympäristönsuojelun taloustietoja.

Taulukko 5. Ympäristönsuojelun taloustietoja.

Ympäristönsuojelun tulosalue	Lieto (2008)	Pöytyän ktt ky. (2007)	Härkätien ky. (2007)	Yhteensä (€)
Menot (€)	161 913	85 582	11 000	258 495
Palkkojen ja sosiaalikulujen jälkeen käytettävissä olevat määrärahat (€)	76 522	25 646	4500	106 668
Tulot (€)	3090	7631	5000	15 721

6.8 Yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa

Osassa lainsäädännöstä on tulkinnanvaraisuutta, hoidetaanko asiaa maankäyttö- ja rakennuslain vai ympäristönsuojelulain perusteella. Tämän johdosta on selvitetty, minkälaista yhteistyötä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken on tällä hetkellä käytössä.

Tutkimuksen puitteissa tarkasteltujen kuntien rakennustarkastajille ei ole delegoitu ympäristönsuojelun tehtäviä. Kysyttäessä rakennustarkastajien mahdollisuutta ja kiinnostusta ottaa hoitaakseen ympäristönsuojelutehtäviä rakennustarkastajat vastasivat yksiselitteisesti, ettei sellaiseen ole resursseja. Liedon rakennustarkastajan mukaan tarvittavat sijaisuudet voidaan hoitaa ja Auran rakennustarkastajan mukaan eteen tulevat ongelmat on ratkaistava tarpeen mukaan yhteistyössä.

Nykyisiä yhteistyökäytäntöjä ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan kesken on selvitetty seuraavien tehtävien osalta:

1 Ympäristön siisteysvalvonta

Liedossa ympäristön siisteysvalvontaa hoidetaan yhdessä rakennusvalvonnan kanssa lautakunnan vuosittaisilla kevätkatselmuksilla. Lisäksi ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan viranhaltijat tekevät yhteistarkastuksia ympäristön siisteysvalvontaan liittyen noin kymmenen kappaletta vuosittain.

Aurassa ympäristön siisteysvalvonnan toteuttamiseksi rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu tekevät kerran vuodessa yhteisen kierroksen kunnassa. Pöytyällä ympäristön siisteysvalvonnan tarkastuksia suoritetaan yhteistyönä satunnaisesti. Yläneellä suoritetaan yhteinen rakennetun ympäristön katselmus kerran vuodessa. Yläneellä muuta yhteistyötä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken ei katselmuksen lisäksi toteuteta.

Koskella TI. rakennuslautakunta suorittaa vuosittaisen ympäristön siisteystarkastuksen ja yksittäistapauksista keskustellaan rakennustarkastajan ja ympäristöviranomaisen kesken. Marttilan ja Tarvasjoen ympäristön siisteysvalvonnan osalta yhteistyö rajoittuu puhelinneuvotteluihin. Vain harvoin tehdään yhteisiä katselmuksia.

2 Vesien johtaminen ja ojitus

Vesien johtamiseen ja ojitukseen liittyviä asioita käsitellään Liedossa ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan yhteistyönä lautakunnan katselmuksien yhteydessä sekä viranhaltijoiden, ympäristötarkastajan ja tarkastusinsinöörin, yhteistarkastuksina. Vesien johtamiseen tai ojitukseen liittyviä asioita hoidetaan vuosittain yhteisesti noin viidesti.

Vesien johtamiseen ja ojitukseen liittyviä asioita ei muissa kunnissa hoideta rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun yhteistyönä.

3 Jätevesien käsittely

Liedossa jätevesien käsittelyyn liittyviä toimia hoidetaan tarkastusinsinöörin ja ympäristötarkastajan yhteistyönä. Yhteistyössä hoidettavia jätevesien käsittelyasioita on vuosittain noin 25 kappaletta.

Aurassa ja Pöytyällä jätevesien käsittelyyn liittyvä yhteistyö on lähinnä konsultaatiota, muttei varsinaista yhteistyötä. Koskella TI. jätevesien käsittelyyn liittyen käydään keskustelua rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken. Marttilassa ja Tarvasjoella rakennusvalvonta hoitaa yksin jätevesien käsittelyyn liittyvät asiat.

4 Kaavalausunnot

Kaavalausuntoihin liittyen Liedossa tehdään viranhaltijoiden yhteisiä tarkastuksia. Lausuntoja myös valmistellaan lautakuntaan yhteistyönä. Kaavalausuntoja annetaan yhdessä vuosittain noin 15 kappaletta.

Aurassa rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu antavat kumpikin omat lausuntonsa, Pöytyällä lausuntoja pyydetään toiselta osapuolelta tarvittaessa. Koskella TI. kaavalausuntoihin liittyen käydään keskusteluja. Marttilassa ja Tarvasjoella kaavalausunnot annetaan kummankin toimesta erikseen.

5 Maisemansuojelu

Maisemansuojeluun liittyen Liedossa tehdään yhteisiä tarkastuksia noin viisi kertaa vuodessa ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan toimesta. Aurassa maisemansuojeluasioita käydään läpi yhteisen vuosittaisen ympäristökierroksen yhteydessä. Koskella TI. maisemansuojelullisista asioista käydään keskustelua rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken.

6 Luonnonsuojelu

Liedossa viranhaltijat suorittavat yhteisiä tarkastuksia luonnonsuojeluun liittyvien asioiden yhteydessä. Myös yhteisiä neuvotteluja käydään luonnonsuojeluun liittyvistä seikoista. Luonnonsuojelun yhteistyöhön liittyviä tehtäviä toteutetaan Liedossa noin kymmenen kertaa vuodessa. Koskella TI. luonnonsuojeluasioista keskustellaan rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken.

7 Muu yhteistyö

Muuta yhteistyötä ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan kesken Liedossa on lausuntojen, kannanottojen ja esitysten valmistelu rakennus- ja ympäristölautakuntaan. Edellä mainittujen yhteistyömuotojen lisäksi muunlaista yhteistyötä toteutetaan jatkuvasti.

Muuta yhteistyötä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken Pöytyällä on maa-ainesasioista annettavien lausuntojen valmistelu yhteistyönä ja KoskellaTI. yleinen keskustelu kaikista rakennusvalvontaa ja ympäristönsuojelua yhteisesti koskettavista asioista. Marttilassa ja Tarvasjoella muuta yhteistyötä toteutetaan tarvittaessa puhelinkeskustelujen avulla ja vain harvoin yhteisten tapaamisten muodossa.

6.9 Tietohallinto kunnissa

Kaikissa tarkastelluissa kunnissa on käytössä ympäristönsuojelun tietojärjestelmä VAHTI, Map Infon karttaohjelma sekä Logican rakennusvalvontaohjelma. Muita kunnissa käytössä olevia tietojärjestelmiä ja ohjelmia kuvataan taulukossa 6.

Taulukko 6. Kunnissa käytössä olevia tietojärjestelmiä ja ohjelmia.

	Aura	Koski TI.	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvasjoki	Yläne
VAHTI	x	x	x	x	x	x	x
MATTI			x				
Map Info kartta-ohjelma	x	x	x	x	x	x	x
Logica rakennusvalvonta	x	x	x	x	x	x	x
Logica maa-ainesvalvonta				x		x	
Logica jätevesiliite			x				
Logica jätehuolto-liite			x				
Asianhallintajärjestelmä	-	-	Kunta-toimisto	-	-	-	-
Väestötiedot		-	Pegasos, Logican KuntaNet	tilataan erikseen	Logican KuntaNet	tilataan erikseen	

6.10 Sisäinen viestintä

Sisäisen viestinnän menetelmiä Liedossa on kerran viikossa säännöllisesti kokoontuva infra-johtoryhmä ympäristöpalveluiden ja teknisen sektorin kesken. Yhteiseen lautakuntatoimintaan liittyy myös sisäistä viestintää

ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan välillä. Muutoin sisäistä viestintää hoidetaan tapauskohtaisesti.

Muissa kunnissa sisäistä viestintää hoidetaan perinteisesti puhelimitse, sähköpostilla ja kirjeitse sekä erilaisten keskustelujen muodossa. Joskus myös järjestetään yhteisiä koulutuspäiviä.

6.11 Yhteenveto

Ympäristönsuojelu on tämän selvityksen puitteissa tarkastelluissa kunnissa Lietoa lukuun ottamatta järjestetty kuntayhtymissä kuntien välisenä yhteistyönä. Auran, Pöytyän ja Yläneen kunnan ympäristönsuojelutehtäviä on hoitanut Pöytyän Kansanterveystyön kuntayhtymä. Ympäristönsuojeluun osoitettu henkilötyöpanos on näissä kunnissa ollut 0,33 henkilötyövuotta kuntaa kohti. Kosken, Marttilan ja Tarvasjoen ympäristönsuojelutehtävät on hoidettu Härkätien kuntayhtymän toimesta ja näiden kuntien ympäristönsuojelutoimiin on osoitettu 0,08 henkilötyövuotta kuntaa kohti.

Kuntayhtymien alueiden kunnissa ympäristönsuojelun henkilötyöpanos on ollut eri arvioiden mukaan riittämätön lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Kuntayhtymien ympäristönsuojelun henkilöstön tehtäväkuvauksiin sekä toimivallan siirtämiseen liittyen on ollut epäselvyyksiä. Päätöksiä toimivallan siirtämisestä ei ole tehty ja ympäristönsuojelutehtäviä on hoidettu ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden ”oman toimen ohella”.

Selvitetyssä tilanteessa Auran, Pöytyän ja Yläneen sekä Kosken, Marttilan ja Tarvasjoen kunnissa ympäristönsuojelutehtävät ovat keskittyneet ympäristölupa-asioiden valmisteluun ja vireille tulleiden akuuttien asioiden käsittelyyn. Varsinaiseen valvontaan tai ympäristön tilan seurantaan ei ole ollut resursseja. Myös eri toimintojen tarpeellinen kartoitustyö on kunnissa ollut tekemättä. Ennakoiviin ympäristönsuojelutoimiin ei ole ollut mahdollisuutta keskittyä ja tarvittava yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa on ollut vähäistä. Järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneistä kiinteistöistä ei ole tehty kartoitus- eikä valvontatyötä eikä kiinteistöjä ei ole velvoitettu liittymään järjestettyyn

jätteenkuljetukseen. Jäterikkomuksia on rekisteröity paljon ainakin Pöytyän alueella.

Liedossa ympäristönsuojelun ammattihenkilöstön työpanos on ollut kaksi henkilötyövuotta ja henkilöstöresurssien riittävyys suhteessa hoidettavien tehtävien määrään on ollut kohtalainen. Liedon kunnassa viranhaltijoiden tehtäväkuvaukset ovat olleet selkeitä ja tarvittavat päätökset toimivallan siirroista on tehty asianmukaisesti. Liedon kunta on hankkeen puitteissa tarkastelluista kunnista ainoa, jossa on laadittu ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma. Liedon kunnalla on myös oma kestävän kehityksen ohjelmansa ja tarkastelluista kunnista ainoana Lieto osallistuu myös Varsinais-Suomen Agenda 21:een. Jätehuollon valvontaa Liedossa on toteutettu ja kiinteistöt on veloitettu liittymään järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Yhteistyö rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken on Liedossa ollut tiivistä ja ennakoiviin sekä ympäristönsuojelua edistäviin tehtäviin on Liedossa osoitettu kohtuullisesti resursseja.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET:

VIRANOMAISSYHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN

Luvussa 6 esitettyjen ympäristönsuojelun tilasta saatujen tulosten sekä tutkimuksessa käytetyn tausta-aineiston perusteella viranomaisyhteistyö selvityshankkeeseen osallistuneiden kuntien kesken voidaan järjestää tässä luvussa 7 esitettyjen rakenteiden ja toimenpiteiden mukaan. Esitys perustuu kuntien vuoden 2009 alun tilanteeseen.

7.1 Toiminnalle asetettavat tavoitteet

Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen kuntien keskinäiselle ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyölle asetetaan taulukossa 7 esitetyt tavoitteet.

Taulukko 7. Viranomaisyhteistyön tavoitteet.

Lakisääteisten ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoitaminen
Muiden kunnalle kuuluvien ympäristönsuojelutehtävien hoitaminen
Valvonnan suunnitelmallisuus, yhdenmukaisuus, laadukkuus ja vaatimusten mukaisuus
Tietohallinnon parantaminen
Palvelujen laadun parantaminen
Yhteistyön tiivistäminen rakennusvalvonnan kanssa

7.2 Organisaatio ja päätöksenteko

Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyö Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kuntien kesken voidaan järjestää kuntalain (17.3.1995/365 77 §: n) perusteella isäntäkuntamallin mukaisesti perustamalla kuntien yhteinen toimielin, yhteislautakunta. Isäntäkuntamallia voidaan soveltaa

myös sopimussyhteistyönä perustamalla kuntiin omat ympäristönsuojelulautakunnat. Tämä vaihtoehto ei kuitenkaan sovellu käytettäväksi tässä yhteistyössä, eikä sillä saavutettaisi mahdollisen yhteistyön etuja (Liedon kunta 2008c, 2; Suomen Kuntaliitto 2003, 12).

Yhteislautakunta- tai isäntäkuntamalli tarkoittaa tässä yhteydessä kuntien välistä sopimussyhteistyötä, jossa Liedon kunta toimisi isäntäkuntana tuottamalla muiden yhteistoimintaan osallistuvien kuntien osalta sopimuksessa määritellyt ympäristönsuojelun palvelut.

Yhteistyötä varten tulisi perustaa yhteinen toimielin kattamaan ympäristönsuojelun hallinnonalan palvelut. Perustettava viranomaisyksikkö kuuluisi isäntäkunnan organisaatioon ja sen hallinto järjestettäisiin Liedon kunnan hallintosäännön mukaisesti. Toimielin olisi taloudellisesti itsenäinen ja sen perustamisesta sekä tavoitteiden asettamisesta vastaisi Liedon kunnanvaltuusto.

Ympäristönsuojelupalveluja tuottava yksikkö olisi hallinnollisesti Liedon kunnan tuloyksikkö ja yhteisen viranhaltijayksikön virat olisivat Liedon kunnan virkoja.

7.2.1 Toimielin

Yhteislautakunta- tai isäntäkuntamallin mukaisesti järjestettävässä viranomaisyhteistyössä ympäristönsuojelun viranomaisena toimisi Liedon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunta olisi Liedon kunnanvaltuuston ja -hallituksen alainen. Yhteistyökunnat valitsisivat lautakuntaan edustajansa seuraavan rakenteellisen jakauman mukaan: Aura 1, Koski Tl. 1, Lieto 4, Marttila 1, Pöytyä 1 ja Tarvasjoki 1 edustajaa. Lautakunnan jäsenmäärä olisi yhteensä 9 jäsentä. Varsinaisten jäsenten lisäksi kullakin jäsenellä olisi oma henkilökohtainen varajäsenensä. Lautakunnan poliittinen jakauma ja sukupuolijakauma ratkaistaisiin kunnallisvaalien yhteydessä.

Lautakunnan sisällä Liedon kunnan rakennusvalvontaviranomaisena toimisi oma rakennusvalvontajaostonsa. Rakennusvalvontajaostoon kuuluisi vain lietolaisia edustajia, yhteensä neljä jäsentä. Muiden, kuin Liedon osalta, kuntien

rakennusvalvontaa ei yhdistettäisi lautakuntaan viranomaisyhteistyön aloitusvaiheessa.

7.2.2 Päätös- ja toimivallan siirtäminen

Kuntalain (17.3.1995/365) mukaan kunnanvaltuusto voi siirtää eli delegoida toimivaltaansa kunnan muille toimielimille, luottamushenkilöille tai viranhaltijoille. Hallinnollisen pakon käyttämisessä toimivaltaa voidaan kuitenkin siirtää vain toimielimelle. Kuntalain (17.3.1995/365) mukaan valtuusto voi siirtää toimivaltaansa vain hallintosäännöllä.

Koska toimivalta voidaan siirtää vain hallintosäännöllä, valtuusto ei siten voi siirtää toimivaltaansa yksittäisellä päätöksellä. Hallintosäännöllä voidaan lisäksi siirtää vain sellaiset asiat, joita ei kuntalaissa (17.3.1995/365) tai erityislaeissa ole säädetty tietyn viranomaisen ratkaistavaksi. Hallintosäännössä voidaan edelleen antaa toimielimelle, luottamushenkilölle tai viranhaltijalle oikeus siirtää toimivaltaansa eteenpäin niin sanottuna subdelegointina. Hallintosäännön mahdollistama toimivallan edelleensiiro eli subdelegointi voidaan tehdä yksittäisellä päätöksellä.

7.2.3 Hallintosääntö

Kunnalliset hallintosäännöt olisi muotoiltava uutta toimintamallia vastaaviksi ennen viranomaisyhteistyön käynnistymistä.

7.3 Henkilöstö

Toimintatapoja uudistettaessa olisi varmistettava, että Liedon kunnalla on riittävät resurssit tehtävän suorittamiseksi. Henkilöstön asemaan liittyvät ratkaisut olisivat hyvin merkittäviä. Ilman resurssien lisäystä kuntien palvelutaso ei täyttäisi lakisääteiseltä viranomaistoiminnalta edellytetyjä vaatimuksia.

7.3.1 Tarvittavat henkilöresurssit

Uudistettaessa organisaatiota kuntien väliseksi viranomaisyhteistyöksi tulee pyrkiä tasaamaan kuntien välisiä eroja ja tarjoamaan samantasoisia palveluja koko alueella. Henkilöstöressien mitoittamisen yhteydessä on myös huomioitava Liedon kunnan ympäristönsuojelun palvelutason säilyttäminen.

Ympäristönsuojelun tehtävien hoitamiseksi Auran, Kosken Tl., Liedon, Marttilan, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kuntien alueilla tarvittaisiin lisää ympäristönsuojelun ammattihenkilöstöä kolmen henkilötyövuoden verran. Tällöin ammattihenkilöstöressit olisivat yhteensä viisi henkilöä. Lisäksi toimistohenkilöstön tarve olisi nykyisen 0,5 henkilötyövuoden sijaan yksi kokoaikainen sihteeri. Tietohallinnon järjestämiseen liittyviin tehtäviin olisi lisäksi tarvittaessa palkattava määräaikaista henkilöstöä. Uuden toimintamallin myötä tehtävien järjestämiseen yhteistyökuntien alueella kohdistuisi suuri aloituspanos, joka tasaantuisi myöhemmin muun muassa valvontasuunnitelmien laatimisen ja käyttöönoton jälkeen.

Henkilöstöressien tarpeen määrittämiseksi on käytetty vertailutietoja kohdassa 5.5 mainituista tausta-aineistoista ja erityisesti Pyhäjärvisuodun ympäristötoimesta ja Peimarin ympäristönsuojelutoimistosta. Pyhäjärvisuodun ympäristötoimen piiriin kuuluivat Euran, Säskylän, Köyliön sekä Kiukaisten kunnat ja Peimarin ympäristönsuojelutoimistoon Paimion, Sauvon ja Piikkiön kunnat. Nämä ympäristönsuojelun yhteistoimintaa toteuttaneet kunnat ovat suuruusluokaltaan sekä alueiden yleispiirteiltään vertailukelpoisia tämän esityksen mukaisten kuntien kanssa. Vertailutietoja on esitetty taulukossa 8. Resurssien riittävyyden ovat arvioineet kyseisten toiminta-alueiden viranhaltijat.

Tarvittavaa henkilöstöressien määrää on tarkasteltu myös tämän selvityshankkeen puitteissa tutkitun ympäristönsuojelun tilan perusteella. Ympäristönsuojelun henkilöstöressit Auran, Pöytyän ja Yläneen kuntien alueella ovat olleet riittämättömät ja Kosken Tl., Marttilan sekä Tarvasjoen kuntien alueella erittäin vähäiset tehtävien määrään suhteutettuna. Henkilöstöressien määrää tulee oleellisesti nostaa nykytasosta

ympäristönsuojelun lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi näiden kuntien alueella.

Tavoiteltava ympäristönsuojelun ammattihenkilöstön määrä yhteistyöalueella asukaslukuun suhteutettuna olisi yksi ympäristönsuojelun ammattihenkilötyövuosi 6000 – 7000 asukasta kohden. Tavoitearvossa huomioidaan alueen elinkeinorakenteen ja ympäristön ominaisuuksien johdosta aiheutuvat ympäristönsuojelun tehtävät sekä ympäristönsuojelun tilannekartoituksen perusteella arvioitujen tulevien tehtävien määrä yhteistyöalueella. Tavoitearvo on tutkimuksessa käytetyn tausta-aineiston perusteella valtakunnan keskitasoa. (Suomen Kuntaliitto 2003, 6, 17-18.)

Taulukko 8. Henkilöstöressurssien mitoitus.

	Lieto	Pyhäjärvisuodun ympäristötoimi	Peimarin ympäristönsuojelutoimisto
asukasmäärä	15 607	20 000	20 000
ympäristönsuojelun ammattihenkilöstö (htv)	2	3	2
asukasmäärä suhteessa henkilöstöressursseihin	7500 as / 1 htv	6600 as / 1 htv	10 000 as / 1 htv
henkilöstöressurssien riittävyys	kohtalainen	hyvä	tydyttävä

7.3.2 Henkilöstön tehtävärakenne

Henkilöstön tehtävät viranomaisyhteistyön myötä jakautuisivat seuraavasti: yksi ympäristöpäällikkö, neljä ympäristötarkastajaa ja yksi sihteeri. Ympäristönsuojeluun liittyy useita tehtäviä, jotka poikkeavat luonteeltaan toisistaan. Siksi työnjakoa ja tehtäviin erikoistumista tulisi määritellä erikseen tarkemmin uuden toimintamallin myötä. Myös tarkastajien henkilökohtaiset kiinnostuksen kohteet sekä erityinen ammatillinen osaaminen tulisi huomioida tehtäväkokonaisuuksia tarkemmin mietittäessä.

7.4 Toimitilat ja käyttöomaisuus

Ympäristönsuojelun päätoimipiste tulisi sijaitsemaan Liedon kunnassa. Ympäristönsuojelulle varattaisiin riittävät tilat kunnantalolta. Ympäristönsuojelun kalusto sekä irtaimisto olisivat Liedon kunnan omaisuutta. Uuden toimintamallin myötä tarkastajien työvälineiksi esitettäisiin kannettavia tietokoneita, joiden avulla he pystyisivät työskentelemään päivän mittaan eri tarkastusalueilla.

Ympäristönsuojelun sivutoimipiste tulisi sijoitettavaksi Pöytyän kuntaan. Sivutoimipisteessä toimisi yksi tarkastaja ja tilat järjestettäisiin kunnanviraston yhteyteen. Liedon kunta toimisi tilojen vuokraajana ja sivutoimipisteen kunta vuokranantajana.

7.5 Taloushallinto

Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön taloushallinto hoidettaisiin Liedon budjetti- ja kirjanpitomallin mukaisesti. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun vastuualueen alla olisi oma ympäristönsuojelun tulosityksikkönsä.

Vastuualueen budjetista päätettäisiin kunnanvaltuustossa lautakunnan budjettiesityksen perusteella. Lautakunta päättäisi kunnanvaltuuston myöntämän vastuualueen budjetin jakamisesta tulosityksiköiden kesken. Rakennusvalvonta olisi oma tulosityksikkönsä, joten sen kustannukset eivät vaikuttaisi ympäristönsuojelun tulosityksikön budjettiin.

Talousarvioon perustuvat kuntien teoreettiset kustannusosuudet laskutettaisiin ennakkolaskulla kuukausittain ja maksut tarkistettaisiin tasauslaskulla vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Laskutettaviin kustannuksiin lisättäisiin hallinnon yleiskustannuslisää 10 %.

Ympäristönsuojelun tulosityksikön alle avattaisiin kirjanpidollisesti erillisiä tilejä kuntien yhteisesti jaettaville kustannuksille sekä Liedon omille kustannuksille. Asiakkailta perittävät maksut määrättäisiin ympäristönsuojelun maksutaksassa, josta rakennus- ja ympäristölautakunta päättäisi. Taksan mukaiset tulot tulisi

kirjata ympäristönsuojelun tulosityksikölle ja vuosittainen tasauslasku laskea nettokustannusten perusteella.

7.6 Kustannukset

7.6.1 Vuoden 2008 kustannukset

Kustannusten laskemiseksi on tarkasteltava Liedon kunnan vuoden 2008 ympäristönsuojelumenoja. Vuoden 2008 kustannukset perustuvat Liedon kunnan ympäristönsuojelun tulosityksikön vuoden 2008 talousarvioon. Vuoden 2008 rakennus- ja ympäristölautakunnan luottamuspalkkiot, noin 10 000€, sisältyvät rakennusvalvonnan tulosityksikön talousarvioon. Kustannustiedot on esitetty taulukossa 9. Littoistenjärven neuvottelukunnan kulut, Varsinais-Suomen Agendan maksut sekä eläinlaitoksen kulut on eriytetty muista kuluista Liedon omiksi kuluiksi eivätkä ne siirtyisi kuntien viranomaisyhteistyön kustannustenjaossa kuntien yhteisiin kuluihin.

Taulukko 9. Ympäristönsuojelun tulosityksikön vuoden 2008 talousarvio.

	Menot (€)		
Palkat + muut henkilöstökulut (€)	106 545		
Palkkojen ym. jälkeen käytettävissä olevat määrärahat (€)	55 368	Liedon omat kulut	36 000
		Muut kulut	19 368
Yhteensä	161 913		

7.6.2 Arvioidut kustannukset

Arvioidut kustannukset koostuvat palkoista, muista kuluista sekä hallinnon yleiskustannuslisästä. Arvioidut kustannukset on esitetty taulukossa 10. Nämä kustannukset olisivat yhteisiä kuntien kesken jaettavia kustannuksia. Liedon omat kulut on eriytetty tämän laskelman ulkopuolelle.

Taulukko 10. Arvioidut kustannukset.

	Menot		
Palkat + muut henkilöstökulut (€)	255 000	Nykyiset palkat	107 000
		Uudet palkat	138 000
		Luottamuspalkkiot	10 000
Muut kulut (€)	51 000		
Hallinnon yleiskustannuslisä (€)	30 600		
Yhteensä	336 600		

Palkkoihin on laskettu Liedon kunnan ympäristönsuojelun vuoden 2008 palkkamenojen lisäksi kolmen tarkastajan ja puolikkaan sihteerin palkat henkilöstökuluineen. Lisäksi palkkoihin on lisätty ympäristönsuojelun tulosityksikköön yhteistyövuoden alusta siirrettäviä luottamuspalkkioita 10 000 €, jotka aiemmin sisältyivät rakennusvalvonnan tulosityksikön kustannuksiin. Palkkakuluista tarkastajien palkkojen osuus on 123 000 € ja sihteerin 15 000 €.

Muiden kulujen on laskettu kasvavan samassa suhteessa palkkoihin verrattuna kuin ennen viranomaisyhteistyön alkamista. Laskennallinen suhde on, että muut kulut ovat noin 18 % palkkakuluista. Lisäksi muihin kuluihin on lisätty matkakuluja 2000 € ja uuden toimintamallin myötä aiheutuvia ATK-kuluja 3000

€. Hallinnon yleiskustannuslisä on 10 % palkkojen sekä muiden kulujen summasta.

7.7 Kustannusten jako

Viranomaisyhteistyön kustannusten määrittely ja jako maksuosuuksiin ovat sopimuksenvaraisia asioita. Kustannukset voidaan jakaa asukasluvun perusteella tai ne voivat perustua asukasluvun ja jonkun muun kriteerin yhdistelmään. Maksuosuuksia määriteltäessä on perusteltua pyrkiä aiheuttamisperiaatteen mukaiseen kustannustenjakoon. Ympäristönsuojelun kustannusperusteita selvittävän hankkeen (Efeko Oy 2006, 16) tulosten perusteella kustannuksia voidaan jakaa kuntien kesken seuraavien periaatteiden mukaan:

1. asukasluvun suhteessa
2. käytetyn työajan suhteessa
3. erilaisten suoritteiden suhteessa (esimerkiksi lupien tai valvontakohteiden määrän perusteella)
4. kunnan ominaisuuksien suhteessa (esimerkiksi pinta-alan ja erilaisten luonnepiirteiden kuten vesistöjen, kulkuyhteyksien, elinkeinorakenteen tai muiden kunnalle ominaisten luonnepiirteiden perusteella)

Perinteisesti kustannuksia on jaettu asukaslukumäärien suhteessa, mutta tämä jakotapa ei välttämättä kohdista maksuja kunnalle tehtävän työmäärän suhteessa. Koska selvityshankkeen puitteissa tarkastelluissa kunnissa tehty ympäristönsuojelutyö on ollut hyvin eritasoista, myös jatkossa kuntakohtaisesti tarvittava työmäärä tulisi vaihtelemaan. Työmäärää vastaavan kustannustenjaon toteuttaminen edellyttäisi kuntakohtaisen työajan seuranta ja kustannusten tarkempaa kohdentamista tehtäville.

Tämän selvityksen yhteydessä kuntakohtaisia työajanseurantatietoja ei kuitenkaan ollut käytettävissä, joten kustannusten jako maksuosuuksiin esitetään muodostettavaksi asukasluvun ja voimassaolevien ympäristölupien määrän perusteella kummankin kriteerin määrittäessä 50 % kunnille

aiheutuvista kustannuksista. Ympäristölupien määrä on alueen kuntien kesken selvin ja vertailukelpoisin käytettävissä oleva kriteeri. Kunnan muiden ympäristönsuojelutehtävien määrän oletetaan jakautuvan kunnissa samassa suhteessa ympäristölupien määrän kanssa.

Tämän jakoperusteen mukaan kustannukset kuntien kesken jakautuisivat taulukon 11 mukaisesti. Tuloksissa käytetyt asukasluvut ovat samat kuin kohdassa 4.2 ja ne ovat Tilastokeskuksen tilastosta ajalta 31.12.2007. Voimassaolevien ympäristölupien määrä on vuodelta 2008. Ympäristölupatiedot on saatu tutkimuksen aiempina tuloksena kuntien viranhaltijoiden ilmoitusten perusteella.

Taulukko 11. Kustannukset, vaihtoehto A.

	Aura	Koski Tl.	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvas -joki	Yläne	yht.
asukas- luku (hlö)	3 823	2 485	15 607	2 035	6 291	1 942	2 114	34 297
asukas- luku (%)	11	7	46	6	18	6	6	100
maksu- osuus: 50 % asukas- luku (€)	18 513	11 781	77 418	10 098	30 294	10 098	10 098	168 300
ympäristö- luvat (kpl)	26 03/2008	45 01/2008	39 03/2008	24 01/2008	64 03/2008	27 01/2008	19 03/2008	244
ympäristö- luvat (%)	11	18	16	10	26	11	8	100
maksu- osuus: 50 % ympäristö- luvat (€)	18 513	30 294	26 928	16 830	43 758	18 513	13 464	168 300
kustan- nukset (€)	37 026	42 075	104 346	26 928	74 052	28 611	23 562	336 600
kustan- nukset (%)	11,0	12,5	31,0	8,0	22,0	8,5	7,0	100

Vertailun vuoksi on tutkittu maksuosuuksien jako asukasluvun, ympäristölupien määrän sekä pinta-alan kriteereihin perustuen, jolloin kustannuksista 40 % perustuu asukaslukuun, 40 % ympäristölupien määrään ja 20 % kunnan pinta-alaan. Tämän vertailutiedon mukaiset kustannukset on esitetty taulukossa 12.

Taulukko 12. Kustannukset, vaihtoehto B.

	Aura	Koski Tl.	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvas -joki	Yläne	yht.
asukas- luku (hlö)	3 823	2 485	15 607	2 035	6 291	1 942	2 114	34 297
asukas- luku (%)	11	7	46	6	18	6	6	100
maksu- osuus: 40 % asukas- luku (€)	14 810	9 426	61 934	8 078	24 235	8 078	8 078	134 640
ympäristö- luvut (kpl)	26 03/2008	45 01/2008	39 03/2008	24 01/2008	64 03/2008	27 01/2008	19 03/2008	244
ympäristö- luvut (%)	11	18	16	10	26	11	8	100
maksu- osuus: 40 % ympäristö- luvut (€)	14 810	24 235	21 542	13 464	35 006	14 810	10 771	134 640
pinta-ala (km ²)	95,59	192,43	200,20	196,00	409,23	102,42	364,60	1 560,47
pinta-ala (%)	6	12	13	13	26	7	23	100
maksu- osuus: 20 % pinta-ala (€)	4 039	8 078	8 752	8 752	17 503	4 712	15 484	67 320
kustan- nukset (€)	33 600	41 739	92 228	30 294	76 745	27 601	34 333	336 601
kustan- nukset (%)	10	12	27	9	23	8	10	99

7.8 Taksat

Ympäristönsuojelun taksat olisi viipymättä tarkastettava uutta toimintamallia vastaaviksi. Taksan hyväksyminen kuuluu kunnalle. Kuntalain (17.3.1995/365) 13 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista ja edelleen 14 §:n mukaan valtuusto voi johtosäännöllä siirtää muuta, kuin sille laissa nimenomaisesti säädettyä toimivaltaansa muille toimielimille sekä luottamushenkilöille ja viranhaltijoille.

Ympäristönsuojelulain (4.2.2000/86) ja vesilain (19.5.1961/264) maksuja koskevassa säännöksessä on, viittauksella valtion maksuperustelakiin (21.2.1992/150), säännelty maksun yleisestä määräytymisperusteesta. Tämän vuoksi voidaan katsoa, että valtuuston tulisi päättää siitä, peritäänkö kunnassa kyseisten säännösten mukaisia maksuja. Muilta osin taksan hyväksyminen voitaisiin siirtää johto- tai hallintosäännössä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimivalle toimielimelle.

7.9 Tietohallinto

Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämiseksi tarvittavat tiedot muiden kuntien osalta tulisi siirtää Liedon kunnan asianhallintajärjestelmään, Kuntatoimistoon. Kuntatoimistoon käyttöön tuleva tietomäärä tulisi arvioida ja tiedostojen siirtämiseen, tietojen syöttämiseen sekä tietohallinnon muuhun järjestämiseen olisi tarvittaessa palkattava määräaikaista henkilöstöä. Kuntatoimistoon tulisi luoda uusi tili uudelle toimielimelle.

Uuden toimintamallin myötä tulisi arvioida tietohallinnon tarpeet sekä tehtävien järjestämiseen liittyvien tietohallinnollisten töiden määrä. Tämän jälkeen olisi pyrittävä löytämään toimivimmat ratkaisut sekä arvioimaan tarvittavat resurssit ja aiheutuvat lisäkustannukset yhdessä Liedon kunnan tietohallinnon henkilöstön kanssa. Myös eri kuntien tietojen käyttöön liittyen tarvittaisiin erilaisia lupia. Lupien tarve tulisi myös selvittää yhdessä tietohallinnon henkilöstön kanssa.

7.9.1 Sivutoimipisteen yhteydet

Sivutoimipisteeseen liittyvät tietohallinnolliset seikat aiheuttaisivat lisätöitä sekä kustannuksia. Sivutoimipisteen tietohallintoon liittyvät muutokset tulisi arvioida Liedon kunnan tietohallinnon henkilöstön kanssa. Liedon kunnan kuntaverkko ja sitä kautta asianhallintajärjestelmä Kuntatoimisto olisi mahdollista saada toimimaan etäyhteytenä myös sivutoimipisteessä wpn- yhteyden avulla, mikäli kuntien verkot eivät kohtaa. Logican rakennusvalvontaohjelmaa ei voitaisi siirtää wpn- yhteyden kautta, joten sivutoimipisteen yksikössä tulisi olla käytössä rakennusvalvonnan ohjelma. Julkisen verkon kautta toimimista olisi vältettävä kustannustennousun hillitsemiseksi. Paikallinen käyttäjätuki tulisi järjestää sivutoimipisteestä ja järjestelyistä tulisi laatia sopimus.

7.9.2 Tietojärjestelmät

Ympäristönsuojelun tarvittavat perusohjelmistot ovat:

1. Kunnan asianhallintajärjestelmä Kuntatoimisto
2. Paikkatieto - ohjelma Map Info ja sen eri toiminnot tai liitteet
3. Väestörekisteri KuntaNet väestötietojärjestelmä
4. Rakennusvalvontaohjelma KuntaNet sekä sen jätevesi- ja jätehuoltoliitteet
5. VAHTI ympäristönsuojelun tietojärjestelmä.

Ympäristönsuojelun tietojen hallintaa varten olisi oltava yhteydessä Logican ohjelmantoimittajaan ja selvitettävä, minkälaisia vaihtoehtoja tai ratkaisuja olisi olemassa ympäristönsuojelun valvontaohjelmaksi. Mahdolliset uudet hankinnat olisi järkevintä perustaa Logican tietokantaan, joka on käytössä Liedossa sekä muissa yhteistyöalueen kunnissa. Valvonnan tietokanta tulisi järjestää mahdollisimman helppokäyttöiseksi esimerkiksi Microsoftin Accessin avulla. Väestötietokannaksi valittaisiin Logican KuntaNet väestörekisteri. Väestörekisterin tietokannan ostaminen sekä siihen liittyvät päivitykset saattaisivat aiheuttaa lisäkustannuksia.

7.10 Viestintä

Sisäisen viestinnän välineinä käytettäisiin puhelinta, sähköpostia ja yhteisiä palaverieja. Uuden toimintamallin alkaessa ei olisi syytä ottaa käyttöön uusia raskaita järjestelmiä, mutta toiminnan tasautuessa tulisi pohtia jonkinlaisen sähköisen foorumin käyttöönottoa. Eräs tällainen sähköinen foorumi voisi olla sähköinen ilmoitustaulu ympäristönsuojelun valvontaohjelman yhteydessä.

7.11 Tarvittavat toimenpiteet ja aikataulutus

Yhteistyöalueen kuntien tulisi antaa lausuntonsa tämän luvun 7 mukaisesti esitetyistä yhteistyön edellytyksistä sekä toimenpiteistä. Tämän jälkeen siirryttäisiin yhteistyösopimuksen laatimiseen ja sopimuksen hyväksymismenettelyyn.

Yhteisiin käytäntöihin, ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämiseen liittyen, tulisi siirtyä viranomaisyhteistyön alkamispäivään mennessä. Hallintosäännöt tulisi muotoilla uutta toimintamallia vastaaviksi ennen toiminnan aloittamista. Henkilöstöön liittyviä toimenpiteitä olisivat nykyisten työntekijöiden työtehtävistä ja työsuhteiden ehdoista päättäminen sekä uusien virkojen perustaminen ja viranhaltijoiden rekrytointi. Uuden toimielimen ensimmäisiä tehtäviä olisivat päätös ympäristönsuojeluviranomaisen yhdenmukaisesta taksasta sekä päätökset delegoinneista.

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmat kaikkien kuntien alueille tulisi laatia ensimmäisen yhteistyövuoden aikana yhdenmukaisen valvonnan toteuttamiseksi. Toiminnan yhdenmukaisuuteen voisi valvontasuunnitelmien laatimisen jälkeen arvioida päästävän niitä seuraavan kahden vuoden kuluessa.

7.12 Yhteenveto

Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyölle asetettiin selkeät tavoitteet ja organisaatiomalliksi valikoitui isäntäkuntamallin mukainen yhteislautakunta. Lautakunta olisi nimeltään Liedon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta ja lautakuntaan kuuluisi yhteensä yhdeksän jäsentä: neljä Liedosta ja yksi

kustakin yhteistyökunnasta. Lautakunnassa toimisi erillinen rakennusvalvontajaostonsa Liedon kunnan rakennusvalvontatehtäviä varten. Lautakunta sekä ympäristönsuojelun tulosityksikkö olisivat hallinnollisesti Liedon kunnan yksikköjä ja ympäristönsuojelun taloushallinto järjestettäisiin Liedon kunnan mallin mukaisesti.

Ympäristönsuojelun ammattihenkilöstöä yhteistyön järjestämiseen tarvittaisiin yhteensä viiden henkilötyövuoden verran. Lisäksi tarvittaisiin sihteerin yhden henkilötyövuoden työpanoksella ja tilannesidonnaisesti määräaikaista työsuhteita etenkin suuren aloitustyöpanoksen ratkaisemiseen.

Ympäristönsuojelun yhteistyön kustannuksiksi arvioidaan noin 336 600 € ja kustannukset jaettaisiin yhteistyökuntien kesken asukasluvun ja ympäristölupien määrän perusteella, kummankin kriteerin määrittäessä 50 % kustannuksista. Liedon kunta tulisi laskuttamaan yhteistyökuntia ympäristönsuojelutehtävien järjestämisestä kustannustenjaon perusteella kuukausittaisilla ennakkolaskuilla. Tasauslasku toimitettaisiin vuosittain.

Ympäristönsuojelun päätoimipiste sijaitisi Liedon kunnassa ja sivutoimipiste Pöytyän kunnassa. Työvälineinä tulisi käyttää kannettavia tietokoneita, jotta ympäristönsuojelun henkilöstö voisi työskennellä eri tarkastuspisteistä käsin laajalla yhteistyöalueella. Sisäiseen viestintään käytettäisiin puhelinta, sähköpostia ja yhteisiä palavereja.

Kehittämistarpeita ympäristönsuojelun yhteistyön järjestämisen myötä olisi erityisesti valvonnan yhdenmukaistamisen saralla. Valvontaan tulisi varata riittävästi resursseja ja Liedon mallin mukaisesti kuntiin tulisi laatia omat valvontasuunnitelmansa. Erityisesti viranomaisyhteistyön alkuvaiheessa tarvittavaan kartoitus- ja suunnittelutyöhön tulisi varata riittävästi henkilöstöresursseja ja valvonnan toteuttamiseen tarkastuksineen tulisi perustaa riittävästi uusia virkoja. Laajan yhteistyöalueen valvontatietojen hallitsemiseksi olisi ehdottoman tärkeää ottaa käyttöön myös ympäristönsuojelun valvontaohjelma.

Eri toimintojen välistä yhteistyötä tulisi selkeyttää ja tehostaa. Yhteistyötä rakennusvalvonnan kanssa tulisi ehdottomasti tiivistää. Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 11.6.2003/542, eli niin sanottu hajajätevesiasetus, tulee kasvatamaan kuntien työmäärää lähitulevaisuudessa runsaasti. Hajajätevesiasioiden saralla yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa on oleellisen tärkeää. Myös sopimusperusteisen jätehuollon valvonta tulee tuottamaan suuria työmääriä myös jatkossa ja etenkin suurena valvontatyön aloittamisen alkupanoksena. Myös jätehuoltoasioissa yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa olisi tärkeää. Jätehuoltorekisteri olisi mahdollista yhdistää kiinteistörekisteriin ja tehostaa valvontaa myös paremman tietohallinnon kautta.

Tietohallintoa ja sisäistä viestintää tulisi kehittää tarvittavien ohjelmien ja yhteisen verkon kautta. Tarvittavia ohjelmia olisivat esimerkiksi:

1. VAHTI, Matti, Hertta tai muu vastaava rekisteriohjelma
2. Map Info tai jokin muu paikkatieto-ohjelma, johon voi siirtää esimerkiksi pilaantuneiden maa-alueiden kohteet kartalle
3. kiinteistörekisteri jätevesi- ja jätehuoltoliitteellä.

Tehtävien delegoinneista tulisi tehdä täsmälliset päätökset ja ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänkuvaukset tulisi määritellä tarkasti ja johdonmukaisesti eri lainsäädäntöön perustuen. Myös kunnan muiden viranomaisten rooli tulisi selvittää suhteessa ympäristönsuojeluun ja eri tahoille kuuluvat tehtävät ja tehtäviin liittyvät toiminnot kuvata selkeämmin esimerkiksi jätevesiasioissa, maa-ainesasioissa ja jätehuoltoasioissa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten erityistehtäviin liittyvä lainsäädäntö on ympäristöministeriön ja kuntaliiton laatimien selvitysten mukaan kahdeksankertaistunut vuosien 1986 ja 2003 välillä ja seitsenkertaistunut viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana. Samanaikaisesti, lakisääteisten velvoitteiden kasvaessa, kuntien ympäristönsuojelun henkilöstöresurssit ovat vähentyneet 86 prosentissa ja kasvaneet vain 14 prosentissa kunnista. Henkilöstöresurssien ohella kehitys on ollut vastaavanlaista kuntien ympäristönsuojelulle osoitetuissa taloudellisissa resursseissa. Taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit ovat vähentyneet erityisesti pienissä, alle 15 000 asukkaan kunnissa. (Eränkö ym. 2010, 4; Mansikkamäki 2004, 62-66, 84.)

Kuitenkin suuri osa ympäristönsuojelulain (4.2.2000/86) mukaisista ympäristöluvanvaraisista toiminnoista sijoittuu juuri pienimpiin, alle 10 000 asukkaan kuntiin; kolmannes kunnissa tehdyistä ympäristönsuojelulain (4.2.2000/86) päätöksistä on ollut lupapäätöksiä ja näistä lupapäätöksistä yli puolet on tehty nimenomaan näissä pienissä kunnissa. Lisäksi 75 prosentilla ympäristönsuojelutehtäviä hoitavista lautakunnista on ollut hoidettavanaan myös runsaasti muita kuin ympäristönsuojelutehtäviä. Tehtävät ovat voineet olla luonteeltaan sellaisia, että ne ovat vaarantaneet lautakunnan riippumattoman toiminnan ympäristönsuojeluasioissa. (Mansikkamäki 2004, 62-66, 84; Valpasvuo ym. 2002, 7-11.)

Lakisääteiset ympäristönsuojelun velvoitteet ovat kaikille kunnille koosta riippumatta samat. Velvoitteiden lisääntyminen, resurssien väheneminen ja ympäristönsuojelutehtävien määrää korreloivien toimintojen sijoittuminen ovat johtaneet kuntien eriarvoistumiseen ympäristönsuojelupalvelujen tuottamisen suhteen. Kuntien eriarvoistumisen myötä erityisesti pienimpien kuntien mahdollisuudet hoitaa ympäristönsuojelun lakisääteiset tehtävät ovat olleet vaatimattomat. Erityisesti pienempien kuntien edellytykset tuottaa asiantuntevia sekä riittävän kattavia lupa- ja valvontapalveluita ovat heikentyneet ja kunnan kokonaisvaltainen ympäristönsuojelutyö sekä ympäristönsuojelun

edistämistehtävät ovat jääneet yhä useammin hoitamatta. (Mansikkamäki 2004, 62-66, 84.)

Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön etuna olisi kyky vastata paremmin lainsäädännön myötä kasvaneisiin haasteisiin. Lakisääteiset tehtävät kyettäisiin hoitamaan seudullisesti paremmin ja ylikunnallisia ympäristöongelmia ratkaisemaan yhteisesti. Yhteistoiminnan avulla voitaisiin myös parantaa ympäristönsuojelun palvelutasoa. Seudullisen toimintamallin suurimmat myönteiset vaikutukset kohdistuisivat kuntiin, joissa palvelutason arvioidaan olevan nykytilanteessa heikoin. Yhteistoiminnalla viranhaltijoiden sijaisuudet pystyttäisiin hoitamaan toimivammin ja synergiaetuja voitaisiin saavuttaa hallinnollisen valmistelun yhdistämisellä. Vaikka yhteistoiminta ei merkittävästi lisäisi käytettävissä olevia kokonaisresursseja, yhteisten resurssien käyttö saattaisi olla tehokkaampaa. (Laamanen 2004, 86; Mattila 2004, 22; Suomen Kuntaliitto 2003, 2, 21; Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimialaryhmä – Ympäristönsuojelun työryhmä 2007a, 3-4; Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimialaryhmä – Ympäristönsuojelun työryhmä 2007b, 3,5; Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimialaryhmä – Ympäristönsuojelun työryhmä 2007c, SWOT.)

Kunnan ympäristönsuojelun tehtäviä järjestettäessä tulee kiinnittää huomiota eri tehtäväryhmien väliseen tasapainotilaan. Edistämiseen ja pilaantumisen ennaltaehkäisemiseen tulee osoittaa riittävästi resursseja, sillä muuten erityisesti valvonnan tehtävät lisääntyvät valitusten ja ympäristön pilaantumisen johdosta. Resursseja ei myöskään tule liiaksi suunnata vain lupien ja ilmoitusten käsittelyyn vaan päätöksiä on myös valvottava säännöllisesti. Liian vähäinen valvonta johtaa viranomaisen uskottavuuden heikkenemiseen ja saattaa aiheuttaa laiminlyöntejä valvontakohteiden toiminnassa, jolloin lopputuloksena on ympäristön tilan heikkeneminen.

9 ARVIOINTIA JA POHDINTAA

9.1 Reliaabelius ja validius

Opinnäytetyön reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksessa käytettyjen mittareiden kykyä antaa luotettavia tuloksia. Mikäli tutkimus on toistettavissa ja antaa samansuuntaiset tulokset kaikilla tutkimuskerroilla, tutkimus on reliaabeli. Validiteetilla taas tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä; mittaako tutkimus sitä, mitä sen oli tarkoitus mitata. Validiteetin kannalta on tärkeää, että tutkimuksessa esitetyt kysymykset tulevat ymmärretyiksi oikein. (Uusitalo 2001, 84, 86; Hirsjärvi ym. 2007, 226-227.)

Opinnäytetyötä varten tehtyjen kyselyjen ja haastattelujen vastaukset tallennettiin kirjalliseen muotoon. Myös keskeisimmät henkilökohtaiset tiedonannot sekä kokous- ja neuvottelumuistiot on koottu talteen kirjallisesti. Aineistosta on johdettavissa suoraan samanlaisia tuloksia kuin tässä tutkimuksessa. Aineiston ja tulosten analysointi yhdessä keskeisimmän mainitun tausta-aineiston kanssa johtaisi edelleen samanlaisiin johtopäätöksiin kuin tässä tutkimuksessa. Koska ympäristönsuojelun sekä myös ammattihenkilöstön tilanne kunnissa kuitenkin muuttuu jatkuvasti, voidaan kyselyt ja haastattelut toistamalla saada nyt, olosuhteiden muuttuttua, erilaisia tuloksia kuin tässä tutkimuksessa. Tämä ei kuitenkaan vähennä tämän opinnäytetyön reliabiliteettia.

Tutkimuksen validiteetin varmistamiseksi kyselyt olivat täsmälleen samanlaisia kaikille viranhaltijoille eikä kysymystenasettelussa ollut juurikaan tulkinnanvaraisuutta. Kysymykset oli laadittu tarkasti lainsäädäntöön pohjautuvien tehtävämääritelmien mukaan. Lisäksi kyselyissä, haastatteluissa tai muissa tiedoissa ilmenneet puutteet tai epäselvyydet tarkistettiin asianosaisilta tai muilta asiantuntijoilta. Kyselyjen kato oli 0 %. Julkisoikeudellisten henkilöiden vastausten voidaan olettaa olevan rehellisiä ja huolellisia. Useampien metodien käyttö sekä työhön saatu asiantunteva ohjaus lisäävät tämän tutkimuksen validiutta.

Validiteettia saattaa kuitenkin heikentää kunnallisen itsehallinnon luonteeseen kuuluvan harkintavallan käyttö, mikäli se ilmenee resurssien puutteesta johtuvana ajankäytön priorisointina ja johtaa viranhaltijoiden erilaisiin käytäntöihin esille tulleiden asioiden kirjaamisen suhteen. Tämä voi johtaa joidenkin osa-alueiden suhteen suppeamman tiedon saantiin. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tutkimusongelmiin pystyttiin vastaamaan kyselyjen, haastattelujen, havainnoinnin ja käytetyn tausta-aineiston pohjalta.

Tuloksissa esitettiin keskeisimmät rakenteet kunnan ympäristönsuojelun tilaa mittaavista elementeistä sekä viranomaisyhteistyön aloittamisen edellytyksistä. Käytetty tausta-aineisto ja lähdekirjallisuus oli luotettavaa ja perustui valtaosin asiantuntija- ja viranomaisaineistoon, aiempaan tutkimusaineistoon sekä lainsäädäntöön.

Ympäristönsuojelun tilaa kuvaavat tulokset antavat aiempia tutkimuksia tukevan yleiskuvan pienten kuntien ympäristönsuojelun tilasta. Opinnäytetyön tulokset on tarkoitettu yleiseen käyttöön ja tutkimusta voidaan käyttää apuna kunnissa, joissa harkitaan tai selvitetään ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön mahdollisuuksia.

9.2 Pohdintaa

Tässä opinnäytetyössä esitetty tapaustutkimus, Auran, Kosken Tl. Liedon, Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen kuntien ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyöhankkeesta, ei hankkeen päätyttyä johtanut kuntien yhteistyöhön. Selvityshankkeen ensimmäisen vaiheen tulokset ympäristönsuojelun tilasta hyväksyttiin hankkeeseen osallisissa kunnissa ja niiden pohjalta siirryttiin toiseen vaiheeseen. Toisessa vaiheessa laadittiin esitys ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämiseksi.

Alkuperäisen esityksen valmistuttua kunnat eivät kuitenkaan hyväksyneet sen sisältöä kustannustenjaon osalta (Yläneen kunta 2008). Kustannustenjakoon liittyen käytiin useita neuvotteluja ja esitystä korjattiin niiltä osin eri laskelmilla yhteensä kolme kertaa hankkeen kolmannen vaiheen, sopimusluonnostelun,

aikana. Neuvottelujen rakentumista ja neuvotteluissa käytyjen asioiden luonnetta ja laatua ilmentää kokousmuistio 4.6.2008 liitteessä 4.

Laskelmat ja neuvottelut eivät kuitenkaan lopulta johtaneet yhteistyöhön ja hanke päättyi kolmannessa vaiheessa. Esityksestä laaditut vaihtoehtoiset kustannuslaskelmat ovat tämän opinnäytetyön liitteinä 5, 6 ja 7 sekä laadittu sopimusluonnos on liitteenä 8. Vaikka opinnäytetyön varsinainen tutkimusosuus päättyi hankkeen vaiheeseen kaksi, näitä tietoja voidaan kuitenkin käyttää aineistona muissa viranomaisyhteistyön edellytyksiä selvittävässä töissä.

Tässä selvityshankkeessa ja opinnäytetyössä esitettyjen viranomaisyhteistyön järjestämisen edellytysten lisäksi kunnilla on luonnollisesti olemassa muitakin vaihtoehtoja ympäristönsuojelutehtävien hoitamiseksi vastaavanlaisessa tilanteessa. Vaihtoehtoja ovat kuntien keskinäinen yhteistyö, omien ympäristönsuojeluvirkojen ja toimielimien perustaminen kuntiin tai palvelujen hankkiminen muualta lähiseudulta, olemassa olevilta ympäristönsuojeluyksiköiltä.

Isäntäkunta Lietoa lukuun ottamatta muut osalliset hankekunnat tässä selvitystyössä pitivät ympäristönsuojelun kustannustennousua liian suurena, joten kunnat päättivät järjestää ympäristönsuojelutehtävät keskinäisellä sopimusyhteistyöllä 1.1.2009 alkaen ilman Liedon kuntaa. Kosken TI. kunnan organisaation alaisuuteen perustettiin viisijäseninen ympäristönsuojelulautakunta, johon kukin osakaskunta valitsee yhden jäsenen ja varajäsenen. Lautakunnan puheenjohtajan valitsee Kosken TI. kunta, ja varapuheenjohtajan Pöytyän kunta. Tehtävien hoitamiseksi Kosken TI. kuntaan perustettiin vuonna 2009 uusi ympäristönsuojelusihteerin virka ja vuoden 2010 lopussa toinen, ympäristötarkastajan virka. (Kosken TI. kunta 2010; Pöytyän kunta 2010.)

Yhteistyöhankkeen kariutumisen taustalla voidaan nähdä yhteisen tahtotilan puuttumisen elementtejä. Ilmiö on tuttu koko Turun seudulla sekä myös tämän ympäristönsuojeluhankkeen kanssa samanaikaisesti meneillään olleessa LAT-selvitystyössä Liedon, Auran ja Tarvasjoen kuntaliitoksen suhteen. Turun

seudun kehittämistyössä ja LAT-selvitystyön kariutumisessa voidaan nähdä selviä keskuskunnan ja kehyskuntien välisiä jännitteitä ja erilaisten intressien eriarvoisuutta. (Mäntysalo ym. 2010, 161-176.) Ympäristönsuojelun yhteistyöhankkeen päättymisen taustalla vaikuttavat ympäristöasenteisiin liittyvät jännitteet ja ympäristönsuojeluun liittyvän yhteisen tahtotilan puute.

Mansikkamäen (2004) selvitystyön perusteella voidaan päätellä, että tähän hankkeeseen osallistuneiden kuntien ratkaisu ei korjannut alueen pienien kuntien ympäristönsuojelun resurssivajetta eikä johtanut merkittävään ympäristönsuojelun tason paranemiseen näissä kunnissa. Ratkaisu kertoo osaltaan ympäristönsuojelukysymysten arvostuksesta; kuntien taloudellisten paineiden keskellä ympäristöintressit jäävät helposti muiden, vahvempien intressien, kuten elinkeinoelämän tai rakennuttajien intressien jalkoihin. Ilmiö on havaittavissa erityisesti pienemmissä kunnissa. (Sairinen ym. 1999, 197-199.)

Sairisen ym. mukaan (1999, 198) ”Kunnan asukastiheydellä, kolla, taajama-asteella ja maatalouden vähäisyydellä on selvä yhteys ympäristöorientaatioon” Ilmiötä ei voida selittää esimerkiksi ympäristökuormituksella, sillä maaseudun alkutuotannon ympäristökuormitus on merkittävää ja tehokkaiden ympäristönsuojelutoimien tarve välttämätöntä (Sairinen ym. 1999, 197-199; Lyytimäki & Hakala 2008, 289-339, 408-413, 415.)

Näyttää siltä, että nimenomaan pienissä maa- ja metsätalousvaltaisissa kunnissa päätäntävällän keskittyminen suppealle eliitille johtaa ympäristöintressin heikkouteen. Suuremmissa kunnissa politiikan ja talouden intressit ovat vahvoja useaan eri suuntaan, eikä yhtä määräävää yhteistä tekijää välttämättä ole. Suuremmissa kunnissa väestö, sekä asukkaina, että itsehallinnollisina päättäjinä, on heterogeenisempää kuin pienemmissä kunnissa. Näin ollen suuremmissa kunnissa on myös enemmän erilaisia painostusryhmiä, jotka tuovat yleiseen keskusteluun enemmän näkemyksiä. (Sairinen ym. 1999, 198-199.) Monipuolisesta joukosta löytyy todennäköisemmin myös vihreitä vaatimuksia.

Kunnan ympäristönsuojelutehtävien järjestäminen ei ole yksinkertaista. Ympäristönsuojelutehtäviä hoitavan viranhaltijan on alansa asiantuntijuuden lisäksi hallittava melkoinen lakisääteinen viidakko; ympäristönsuojelun viranhaltijan luonnontieteellinen asiantuntijuus saattaa jopa joutua alisteiseen asemaan lakisääteiseen perustaan nähden. Viranhaltijat luovivat tehtävissään usein kunnan eri intressiryhmien painostuksen keskellä ja kokevat alansa suurimpina epäkohtina jatkuvaa resurssipulaa tehtävämäärään nähden. Kunnassa vallitsevat ympäristöasenteet ja toimintamallit vaikuttavat suuresti ympäristönsuojelun viranhaltijan työhön, mutta myös ympäristönsuojelun viranhaltijan tapa hoitaa tehtäväänsä vaikuttaa ympäristönsuojelun asemaan kunnassa. (Saaristo 2000, 63-80.)

Ympäristönsuojelun toteutumiseksi ei ole millään tavoin perusteltua suhtautua kevyesti laajaan ja vaativaan kunnan ympäristönsuojelun tehtäväkenttään. Tehtävien asiantunteva järjestäminen myös pienissä kunnissa on yhteisen ympäristömme tulevaisuuden kannalta välttämätöntä.

LÄHTEET

Anttiroiko, A-V.; Haveri, A.; Karhu, V.; Ryyänen, A. & Siitonen, P. (toim.) 2003. Kuntien toiminta, johtaminen ja hallintasuhteet. Tampere: Tampereen yliopisto.

Efeko Oy 2006. Ympäristönsuojelun, ympäristöterveyden ja eläinlääkintähuollon tehtävät, tuotteiden määrittely ja kustannusperusteet – loppuraportti.

Eränkö, L.; Hakanen, M.; Valpasvuo, V.; Vitikka, K. 2010. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen opas luottamushenkilöille. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirja 1.10.1991/66.

FCG Efeko Oy 2007. Kuntakenttä rakennemuutoksessa – kuntaliitoksen vaikutus alueen elinvoimaisuuteen ja toimintakykyyn. Helsinki: Valopaino.

Haveri, A.; Majoinen, K. 1997. Seudullisen yhteistyön johtaminen. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Jätelaki 3.12.1993/1072.

Jäteasetus 22.12.1993/1390.

Karjalainen, K. 2008. Teknisen sektorin seudullinen yhteistyö. Turun kaupunki. Koordinaatiotyöryhmän puheenjohtajan Power Point-esitys.

Kosken Tl. kunta 2010. Kosken Tl. ympäristönsuojelulautakunta – pöytäkirja 18.11.2010 Viitattu 30.5.2011 http://www.koski.fi/hallinto/poytakirjat/Ymparistoltk/FOV2-00107B40/S01509888.0/20101118_p%C3%B6yt%C3%A4kirja.pdf.

Kunta 2011. Wikipedia. Viitattu 28.5.2011 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Kunta>.

Kuntalaki 17.3.1995/365.

Kuotola, Y 2009. Kunnan raja. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis 1453 Tampere University Press.

Laamanen, E. (toim.) 2005. Seutuyhteistyön käsikirja II. 3. uudistettu painos. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Laki kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta 24.1.1986/64.

Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulosta 4.2.2000/113.

Liedon kunta 2008a. Yhteistoimintasopimus ympäristöterveydenhuollon palveluista 2008.

Liedon kunta 2008b. Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyö (2009 alkaen) – Aura, Koski, Lieto, Marttila, Pöytyä, Tarvasjoki, Yläne. Muistio ehdotuksesta.

Liedon kunta 2008c. Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestäminen. Kokousmuistio 4.6.2008.

Liedon kunta 2011a. Matkailijan Lieto. Viitattu 30.5.2011 <http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,2596>.

Liedon kunta 2011b. Ympäristöterveydenhuolto. Viitattu 11.5.2011 www.lieto.fi > terveystalvelut > ympäristöterveydenhuolto.

Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096.

Lyytimäki, J. & Hakala, H. 2008. Ympäristön tila ja suojelu Suomessa. 2. uudistettu painos. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY Yhtymä.

Maa-aineslaki 24.7.1981/555.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimialaryhmä – Ympäristönsuojelun työryhmä 2007a. Ehdotus Turun seudun ympäristönsuojelun järjestämiseksi. Muistio 4.3.2007.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimialaryhmä – Ympäristönsuojelun työryhmä 2007b. Ehdotus Turun seudun ympäristönsuojelun järjestämiseksi. Muistio 13.4.2007.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen toimialaryhmä – Ympäristönsuojelun työryhmä 2007c. Ehdotus Turun seudun ympäristönsuojelun järjestämiseksi. Muistio 26.10.2007.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132.

Maanmittauslaitos 2006. Suomen pinta-ala kunnittain 1.1.2006.

Maastoliikennelaki 22.12.1995/1710.

Mansikkamäki, R. 2004. Kuntien ympäristöhallinnon voimavarat – Selvitys kuntien ympäristönsuojeluhallinnon tehtävistä, voimavaroista ja selviytymisedellytyksistä. Helsinki: EditaPrima Oy.

Mattila, T. 2004. Esitys Paimion, Piikkiön ja Sauvon ympäristönsuojelun yhteistyön toteuttamiseksi. Paimion kaupunki.

Mäntysalo, R.; Peltonen, L.; Kanninen, V.; Niemi, P. Hytönen, J.; Simanainen, M. 2010. Keskuskaupungin ja kehyskunnan jännitteiset kytkennät – Paras-ARTTU-ohjelman tutkimuksia nro 2: Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Nivala-Haapajärven seutukunta 2005. Ympäristönsuojelun ja ympäristöterveysvalvonnan tehtävien hoito Nivala-Haapajärven seutukunnassa – YTAKE II – projekti – loppuraportti huhtikuu 2005.

Pyhäjärvisuodun ympäristölautakunta 2007. Pyhäjärvisuodun ympäristötoimisto – tehtäväalue. Muistio toiminnasta 2007.

Pöytyän kunta 2010. Ympäristönsuojelutoimen yhteistyösopimuksen muuttaminen – kunnanhallituksen pöytäkirja 11.1.2010. Viitattu 30.5.2011 <http://poytya.tjhosting.com/kokous/2010161-11.PDF>.

Saaristo, K. 2000. Avoin asiantuntijuus. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sairinen, R.; Viinikainen, T.; Kanninen, V.; Lindholm, A. 1999. Suomen ympäristöpolitiikan tulevaisuuskuvat. Tampere: Gaudeamus. Oy Yliopistokustannus University Press Finland. HYY Yhtymä.

Salmi, H. 2007. Kokemuksia ympäristönsuojelun yhteistyöstä Oulun seudulla – Ympäristönsuojelupäivät, Lammi 2007. Oulun seudun ympäristövirasto.

Seudullisen ympäristötoimen muodostaminen 2007 – ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu – Lappeenranta, Joutseno, Taipalsaari, Savitaipale, Suomenniemi, Lemi, Luumäki, Ylämaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2011. Kunta- ja palvelurakennemuutos. Viitattu 11.5.2011 http://www.stm.fi/vireilla/kehittamisohjelmat_ja_hankkeet/paras.

Suomen Kuntaliitto 2003. Loviisan seudun kuntien rakennusvalvonta ja ympäristötehtävien seudullinen järjestäminen. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Suomen Kuntaliitto 2006. Yhteistoiminnan muodoista kuntien teknisessä toimessa. Muistio 24.4.2006.

Suomen Kuntaliitto 2008. Kuntayhteistyö ympäristönsuojelussa vuoden 2009 alun tilanteessa. Luettelo yhteistoiminnan muodoista tai selvityksistä.

Suomen Kuntaliitto 2011a. Hallinto ja päätöksenteko. Viitattu 28.5.2011 <http://www.kunnat.net/fi/kunnat/toiminta/hallinto-ja-paatöksenteko/Sivut/default.aspx>.

Suomen Kuntaliitto 2011b. Loimaan Seutukunta. Viitattu 30.5.2011 http://hosted.kuntaliitto.fi/skriptit/tilastot/kuntakortti2_sp.asp?sk=1&knro=025.

Suomen Kuntaliitto 2011c. Kuntien ympäristönsuojeluyhteistyön kehitys 2005 – 2009. Viitattu 23.5.2011 www.kunnat.net > asiantuntijapalvelut > Yhdyskunta, tekniikka ja ympäristö > ympäristönsuojelu > ympäristönsuojelu kunnassa > ympäristönsuojelun kuntayhteistyö > ympäristönsuojelun yhteistyö, graffit.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Tarvasjoen kunta 2011. Luonto- ja maisemakohteet. Viitattu 30.5.2011 www.tarvasjoki.fi > matkailu > luonto- ja maisemakohteet.

Tilastokeskus 2008. Väestötiedot 31.12.2007 – koko maa.

Tilastokeskus 2011. Kuntaportaali. Lieto. Viitattu 30.5.2011 <http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/423.html>.

Ulkoilulaki 13.7.1973/606.

Uusitalo, H. 2001. Tiede, tutkimus ja tutkielma: Johdatus tutkielman maailmaan. Juva:WSOY.

Valpasvuo, V. 2002. Kunnan ympäristönsuojelutehtävät lainsäädännössä. Suomen Kuntaliitto. Luentotiivistelmä 10.10.2002.

Valpasvuo, V.; Hakanen, M.; Mynttinen, M. 2002. Kuntien ympäristönsuojeluhallinto – kysely 1.1.2001. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta 9.11.2000/931.

Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 11.6.2003/542.

Valtioneuvoston päätös öljyjätehuollosta 30.1.1997/101.

Valtion maksuperustelaki 21. 2.1992/150.

Varsinais-Suomen Liitto 2011a. Kunnat. Viitattu 30.5.2011. http://www.varsinais-suomi.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=123&lang=fi.

Varsinais-Suomen Liitto 2011b. Seutukunnat. Viitattu 30.5.2011. http://www.varsinais-suomi.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=137&lang=fi.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 2009. VSSHP kuntakartta, kunnat nimetty. Viitattu 29.5.2011 www.vsshp.fi > tiedotus > kuvapankki > kuntakartat > VSSHP kuntakartta, kunnat nimetty.

Vesihuoltolaki 9.2.2001/119.

Vesilaki 19.5.1961/264.

Vesiasetus 6.4.1962/282.

Vesiliikennelaki 20.6.1996/463.

Yläneen kunta 2008. Lausunto Liedon kunnanhallitukselle ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisestä. Yläneen kunnanhallituksen kokouksen pöytäkirjanote.

Ympäristöministeriön asetus yleisimpien jätteiden ja ongelmajätteiden luettelosta 22.11.2001/1129.

Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86.

Ympäristönsuojeluasetus 18.2.2000/169.

Kuntayhteistyö ympäristönsuojelussa vuoden 2009 alun tilanteessa (Suomen Kuntaliitto 2008)

Kuntayhtymät

Ilisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi, Vieremä (Ylä-Savon terveydenhuollon ky)
 Koski TI, Marttila, Tarvasjoki (Härkätien ky)
 Aura, Pöytyä (+Yläne 2009) (Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymä)
 Kiikoinen, Lavia, Vammala (+ Mouhijärvi ja Äetsä 2009) (Sastamalan perusturva ky)
 Kustavi, Taivassalo, Vehmaa (Vehmassalon kuntayhtymä)
 Joutsa, Luhanka (Joutsan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä?)
 Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia (Kankaanpään kansanterveystyön kuntayhtymä)
 Kaskinen, Närpiö

Yhteislautakunnat

Hämeenlinna (+ Hauho, Kalvola, Lammi, Renko ja Tuulos 2009), Hattula,
 Lahti, Hollola, Nastola
 Hamina, Miehikkälä, Virolahti
 Tuusula, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä
 Lappeenranta (+ Joutseno 2009), Ylämaa, Lemi, Savitaipale, Taipalsaari, Luumäki
 Askola, Pornainen, Pukkila, Myrskylä
 Lohja (+ Sammatti 2009), Nummi-Pusula
 Mikkeli, Hirvensalmi, Mäntyharju, Pertunmaa, Ristiina, Suomenniemi
 Pielavesi, Keitele
 Rantasalmi, Juva, Joroinen
 Varkaus, Heinävesi, Leppävirta, Pieksämäki
 Lieksa, Nurmes ja Valtimo
 Oulu (+Ylikiminki 2009), Hailuoto, Kempele, Kiiminki, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulunsalo,
 Tyrnävä
 Reisjärvi, Haapajärvi, Pyhäjärvi
 Haapavesi, Kestilä, Piippola, Pulkila, Pyhäntä, Rantsila
 Raahe, Siikajoki
 Pudasjärvi, Ii, Yli-Ii, Utajärvi
 Juankoski, Kaavi
 Valkeakoski, Akaa, Kylmäkoski, Urjala
 Vimpeli, Alajärvi (+Lehtimäki 2009), Soini
 Orivesi, Juupajoki
 Paimio, Sauvo
 Säkyli, Eura (+Kiukainen 2009), Köyliö
 Pihtipudas, Viitasaari
 Raisio, Askainen, Lemu, Vahto
 Keuruu, Vilppula (+ Mänttä 2009)
 Kristiinankaupunki, Isojoki, Karijoki
 Rovaniemi, Ranua

Viranhaltijayhteistyö

Imatra, Rautjärvi, Parikkala, Ruokolahti
 Lapinlahti, Varpaisjärvi
 Kuhmoinen, Padasjoki
 Loppi, Riihimäki
 Inkoo, Siuntio
 Lohja (+ Sammatti 2009) + Nummi-Pusula, Vihti, Siuntio, Karjalohja, (ympäristöluvut)
 Hämeenkoski, Kärkölä
 Heinola, Hartola ja Sysmä
 Merijärvi, Sievi, Nivala

Kajaani, Paltamo, Ristijärvi
 Kärsämäki, Siikalatvan ympäristöpalvelut (Haapajärvi, Pyhäjärvi, Reisjärvi)
 Kinnula, Kivijärvi, Perho
 Kannus, Himanka, Kalajoki
 Evijärvi, Lappajärvi
 Noormarkku, Pomarkku
 Lempäälä, Vesilahti
 Mynämäki, Nousiainen
 Pori, Luvia
 Virrat, Ruovesi, Kuru (Kuru vain vuoden 2008 loppuun)
 Punkalaidun, Sastamalan perusturva ky (Kiikoinen, Lavia, Vammala (+ Mouhijärvi ja Äetsä 2009)
 Uusikaupunki, kuntayhtymä Kustavi, Taivassalo, Vehmaa
 Ylitornio, Pello

Kuntaliitokset

Raasepori (Tammisaari, Karjaa, Pohja 2009)
 Joensuu (+ Eno ja Pyhäselkä 2009)
 Huittinen (+ Vampula 2009)
 Jyväskylä (Jyväskylän mlk + Korpilahti 2009)
 Jämsä (+ Jämsänkoski 2009)
 Kauhava (+ Alahärmä, Ylihärmä ja Korttesjärvi 2009)
 Kemiönsaari (Dragsfjärd, Kemiö ja Västanfjärd 2009)
 Kouvola (+ Anjalankoski, Kuusankoski, Valkeala, Jaala, Elimäki 2009)
 Kurikka (+ Jurva 2009)
 Kokkola (+ Lohtaja, Käviä, Ullava 2009)
 Loimaa (+ Alastaro ja Mellilä 2009)
 Länsi-Turunmaa (Parainen, Houtskari, Iniö, Korppoo, Nauvo 2009)
 Masku (+ Askainen ja Lemu 2009)
 Rauma (+ Lappi 2009)
 Salo (+ Halikko, Kiikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Suomusjärvi ja Särkisalo 2009)
 Seinäjoki (+ Nurmo ja Ylistaro 2009)
 Ylöjärvi (+ Viljakkala 2007, Kuru 2009)
 Kaarina (+ Piikkiö 2009)
 Naantali (+ Rymättylä, Merimasku, Velkua 2009)

Vireillä olevaa

- 1.1.2009 alkaen yhteislautakunta Imatra, Rautjärvi, Parikkala, Ruokolahti
- Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä
- Loviisa, Pernaja. Liljendal, Lapinjärvi, Ruotsinpyhtää, joko kuntaliitos tai rakennus- ja ympäristövalvonnan yhteistyö
- Kuopio (+ Karttula 2010)
- kuntaliitos Kiteen kaupungin ja Rääkkylän kunnan kanssa vuoden 2009 alusta
- Ikaalinen, Parkano
- Turun seudun seudullinen ympäristöyksikkö
- Lieto, Aura ja Tarvasjoki tekevät kesäkuun loppuun mennessä kuntaliitosselvityksen
- Rusko (+ Vahto 2009), Masku (+ Askainen, Lemu 2009), Raisio
- Kauhajoki, Teuva, Isojoki ja Karijoki vuoden 2009 alusta ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkinnän ja ympäristönsuojelun liikelaitosmalliin
- Härkätien kuntayhtymän osalta tilanne muuttuu 2009 alusta, jolloin uusi ympäristöterveydenhuollon isäntäkuntamalli, joka ei hoida ympäristönsuojelua
- Savonlinna, Savonranta kuntaliitos

Kysely ympäristönsuojelun viranhaltijoille – selvitys ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisestä

Aura, Koski Tl., Lieto, Marttila, Pöytyä (Yläne), Tarvasjoki

Ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisestä tehtävä selvitys käynnistetään keräämällä kunnista ympäristönsuojelua koskevat keskeiset tiedot. Näistä tiedoista kootaan nykytilaa kartoittava yhteenveto, jonka pohjalta laaditaan esitys ympäristönsuojelutehtävien järjestämisestä. Tietojen tulee olla mahdollisimman täsmällisiä (kpl / vuosi; kyllä / ei; toteutettu / ei toteutettu jne.) ja tehtävien sanallisten kuvausten selkeitä. Mikäli täsmällisiä tietoja ei ole käytettävissä tulee kyseisestä asiasta esittää mahdollisimman kuvaava arvio. Seuraavat tiedot tulee ilmoittaa **kunnittain** ympäristönsuojelun nykytilan selvittämiseksi:

1. Henkilöstöresurssit ympäristönsuojelutehtävissä henkilötyövuosina

1.1. Ympäristönsuojelutehtäviä hoitavien henkilöiden määrä kunnassa

1.2. Henkilöstön nimikkeet ja työpanos (htv)

2. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset ja jätehuoltomääräykset (kopiot liitteiksi)

3. Ympäristönsuojelun suoritteiden määrä kunnassa

YMPÄRISTÖNSUOJELUN VIRANOMAISTEHTÄVÄT

3.1. Ympäristönsuojelun edistäminen ja pilaantumisen ehkäiseminen

3.1.1. Ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntojen määrä (esim. kaava-asioissa)

3.1.2. Ympäristönsuojelun suunnittelu- ja kehittämistehtävät

3.1.3. Muut asiantuntijatehtävät

3.2. Luvat, ilmoitukset ja päätökset

3.2.1. Ympäristöluvut

- YSVPL:n mukaisen luvantarveharkinnan tilanne (käsiteltyjen ilmoitusten määrä / käsittelemättömien ilmoitusten määrä)
- Käsiteltyjen ympäristölupien määrä vuonna 2007

3.2.2. Muut ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset ja päätökset

- Meluilmoitusten määrä
- Koeluontoisen toiminnan ilmoitusten määrä
- Lannan patterointi - ilmoitusten määrä
- Ympäristönsuojelumääräyksissä säädettyjen ilmoitusten määrä

3.2.3. Vesilain ja vesihuoltolain päätökset ja niiden määrä

- Ojitusasiat
- Jäteveden johtamisasiat
- Vesihuoltolain mukaiset viemäriin liittymisasiat
- Muut vesilain ja vesihuoltolain mukaiset asiat

3.2.4. Maastoliikennelain ja vesiliikennelain mukaiset päätökset

- Voimassaolevien lupien määrä

3.3. Valvonta

3.3.1. Lupien ja muiden valvottavien toimintojen määrä 31.3.2008 mennessä

- Voimassaolevat ympäristöluvut (kunnan sekä valtion luvittamat)
- Muu ympäristönsuojeluviranomaisen luvan saanut toiminta ja niiden määrä
- Muu toiminta, joka sisällytetään valvonnan piiriin ympäristöriskin perusteella ja niiden määrä (pienet eläinsuojat, hevostallit, autokorjaamot, kasvihuoneet ym.)

3.3.2. Lupien ja muiden toimintojen valvontamenetelmät

- Valvontasuunnitelma
- Tarkastuskäyntien määrä

3.3.3. Valitusasiat ja muut vireille tulleet asiat

- Valitusasioina vireille tulleiden asioiden määrä
- Valitukseen liittyvien jatkotoimenpiteiden, päätösten tai pakkokeinojen määrä

3.3.4. Valvontakartoitukset

- Yrityskartoitukset pohjavesi- tai muilla riskialueilla

- Öljysäiliöiden valvontakartoitukset
- Haja-asutusalueen jätevesijärjestelmien valvontakartoitukset
- Toimialakohtaiset kartoitukset

3.3.5. Jätelain mukainen järjestetyn jätteenkuljetuksen valvonta

- Liittymisvalvonta
- Kuljetusyrittäjien asiakaslistaus
- Valvontaohjelma
- Liittyneiden kiinteistöjen määrä
- Arvio järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen määrästä

3.3.6. Muu valvonta

- Öljy- ja kemikaalivahingot tai muut akuutit tilanteet ja niiden määrä
- Valtion viranomaisten tarkastuksiin osallistuminen
- Muiden ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvien lakien, asetusten, päätösten ja määräysten valvonta

3.4. Ympäristön tilan seuranta

3.4.1. Ilmanlaadun seuranta

- Bioindikaattoritutkimukset
- Leviämismallinnukset

3.4.2. Muu ympäristön tilan seuranta

- Pintavesien seuranta
- Velvoitetarkkailut
- Pohjavesien seuranta
- Luontoselvitykset
- Muu elinympäristön seuranta

MUUT KUNNALLE KUULUVAT YMPÄRISTÖNSUOJELUN TEHTÄVÄT

Osallistuuko kunnan ympäristönsuojeluviranomainen seuraaviin tehtäviin:

3.5. Maa-aineslain mukaiset tehtävät

3.6. Ulkoilulain mukaiset tehtävät

3.7. Luonnonsuojelulain mukaiset tehtävät

3.8. Jätelain mukaiset tehtävät

3.8.1. Jätehuoltomääräyksissä säädettyjen ilmoitusten ja poikkeamisten käsittelyn määrä

3.8.2. Jätehuoltomääräysten valmisteluun osallistuminen

3.8.3. Muut jätelain mukaiset tehtävät

3.9. Kunnan ympäristönsuojelun edistämistehtävät

3.9.1. Kestävän kehityksen edistämistehtävät

3.9.2. Kunnan kestävän kehityksen ohjelma

3.9.3. Muut alueelliset / kansalliset ohjelmat ja / tai kampanjat

4. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksat (kopio liitteeksi)

5. Ympäristönsuojelun tulosaluetta koskevat taloustiedot

5.1. Ympäristönsuojeluun käytettävissä olevat määrärahat

5.1.1. menot

5.1.2. palkkojen ja sosiaalikulujen jälkeen käytettävissä olevat määrärahat

5.1.3. tulot

6. Käytettävät tietojärjestelmät ja asianhallintajärjestelmät (VAHTI, MATTI, DL Systems tai muu kunnan kiinteistörekisteri jne.)

7. Yhteistyömuodot rakennusvalvonnan kanssa

7.1. Ympäristön siisteysvalvonta

7.2. Vesien johtaminen/ojitus

7.3. Jätevesien käsittely

7.4. Kaavalausunnot

7.5. Maisemansuojelu

7.6. Luonnonsuojelu

7.7. Muu yhteistyö

Kysely rakennusvalvonnan viranhaltijoille – selvitys ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisestä

Aura, Koski TI, Lieto, Marttila, Pöytyä (Yläne), Tarvasjoki

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien järjestäminen muuttuu vuoden 2009 alusta Auran, Kosken TI, Marttilan, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnissa. Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät on näissä kunnissa hoidettu pääsääntöisesti kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon toimesta. 1.1.2009 toimintansa aloittaa seudullinen ympäristöterveydenhuollon yksikkö, joka ei enää hoida ympäristönsuojelutehtäviä Härkätien kuntayhtymän eikä Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän kunnissa.

Liedon kuntaa on pyydetty hoitamaan ko. kuntien ympäristönsuojelutehtävät. Yhteistyötä edeltää selvityshanke seudullisen ympäristönsuojelun viranomaistehtävien järjestämisestä. Hankkeen ensimmäinen vaihe koostuu ympäristönsuojelun nykytilan kartoittamisesta yhteistyöalueen kunnissa. Näistä tiedoista kootaan nykytilaa kuvaava yhteenveto, jonka pohjalta laaditaan esitys ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisestä. Liedon mallin mukainen ympäristönsuojelutehtävien hoito sisältää tiivistä yhteistyötä kunnan ympäristönsuojelutoimen ja rakennusvalvonnan kesken. Siksi on oleellista selvittää, minkälaisia yhteistyömuotoja on olemassa kuntien rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelutoimen välillä ja mitä toimintoja tulisi kehittää.

Ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan yhteistyön laadun ja yhteistyömahdollisuuksien selvittämiseksi pyydämme ilmoittamaan seuraavanlaisia tietoja:

1. Henkilöstöresurssit rakennusvalvonnassa henkilötyövuosina?
 - a. Rakennusvalvontatehtäviä hoitavien henkilöiden määrä kunnassa?
 - b. Henkilöstön nimikkeet ja työpanos (htv)
2. Minkälaista yhteistyötä kunnassa on toteutettu rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kesken (tarkastukset, katselmukset, neuvottelut, asioiden valmistelu tms.) esimerkiksi seuraavissa toiminnoissa (lukumäärä / vuosi)?
 - a. Ympäristön siisteysvalvonta
 - b. Vesien johtaminen/ojitus
 - c. Jätevesien käsittely
 - d. Kaavalausunnot
 - e. Maisemansuojelu
 - f. Luonnonsuojelu
 - g. Muu yhteistyö
3. Onko rakennustarkastajille delegoitu ympäristönsuojelun tehtäviä?
4. Onko rakennustarkastajalla mahdollisuutta ja/tai kiinnostusta ottaa hoitaakseen ympäristönsuojelutehtäviä ja lisäkouluttautua ympäristönsuojelun alalla?
5. Mitä tietojärjestelmiä ja asianhallintajärjestelmiä rakennusvalvonnalla on käytössä (VAHTI, MATTI, DL Systems, Logica, MAP Info, KUNTATOIMISTO tms.)?
6. Minkälaista sisäistä viestintää kuntien viranhaltijoiden kesken on käytössä? Miten sisäinen viestintä tulisi järjestää uuden toimintamallin tullessa voimaan?

Kokousmuistio 4.6.2008

LIEDON KUNTA

YMPÄRISTÖPALVELUT

Kirkkotie 13

PL 24, 21421 Lieto

puh. (02) 487 3300

6 (118)

Osoite: Liedon kunnantalo

Aika: 4.6.2008 klo 8.30 – 11.00

Läsnä: Jari Kesäniemi, kunnanjohtaja

Aimo Suikkanen, kunnanjohtaja

Terhi Isotalo, kunnanjohtaja

Kari Jokela, kunnanjohtaja

Oili Paavola, kunnanjohtaja

Risto Laurikainen, kunnanjohtaja

Veijo Peltola, ympäristöpäällikkö

Katja Shayakhmetova, ympäristösuunnittelija

Asiat: 1. Ympäristönsuojelun nykytila yhteistyöalueen kunnissa

Veijo Peltola esitteli yhteistyöselvityshankkeen puitteissa valmistuneen nykytilaraportin pääpiirteiltään.

Raportin tuloksista huomiota sai Härkätien kuntayhtymän päätösvallan delegointiin liittyvät epäselvyydet. Toimivaltaa on käyttänyt eläinlääkäri vaikka päätöstä toimivallan siirtämisestä ei ole tehty. Todettiin, että päätösvallan delegointiongelmaan ja Härkätien kuntayhtymän alueen ympäristölupiin liittyvät toimenpiteet tulee hoitaa kuntoon vaadittavalla tavalla, jos yhteistyötä jatketaan.

Kosken osalta haluttiin tietää, miten Kosken ympäristölupien määrä on niin suuri. Vastineeksi todettiin, että tietyn kokoiset, kunnan luvitukseen kuuluvat eläinsuojat nostavat ympäristölupien määrän suureksi Koskella ja Pöytyällä muihin kuntiin verrattuna.

Ympäristölupien määrät on saatu kuntien ympäristönsuojelutehtäviä hoitavilta henkilöiltä eikä selvityshanketta tehtäessä ole ollut syytä epäillä tietojen oikeellisuutta.

2. Esitys ympäristönsuojelun viranomaisyhteistyön järjestämisestä

Veijo Peltola esitteli yhteistyön järjestämisestä laaditun esityksen, jonka Liedon kunnanhallitus on hyväksynyt 26.5.2008 yhteistyöneuvottelujen perustaksi. Esityksen pääkohdista todettiin seuraavia asioita:

1. Tavoitteena todettiin olevan myös Liedon palvelutason säilyttäminen.
2. Organisaatiovaihtoehdoiksi todettiin esityksen mukaisen yhteislautakunnan lisäksi uusi kuntayhtymä tai omat lautakunnat kuntiin. Todettiin, että muut vaihtoehdot eivät sovellu käytettäväksi tässä yhteistyössä.
3. Viranomaistehtävistä keskustelua herätti valtionlupahallinnon uudistaminen, jonka esityksen mukaan lupa- ja valvontaviranomaiset eriytetään. Todettiin, että kunnan tasolla näin ei tulla toimimaan. Tehtävistä todettiin myös, että yhteistyöesityksessä käsitellään ympäristönsuojeluviranomaisen sekä kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja tehtävien määrää kuvaavaksi indikaattoriksi on valittu voimassaolevien ympäristölupien määrä, sillä nykytilaselvityksen mukaan pääosa ympäristönsuojelun tehtävistä jakautuu samassa suhteessa ympäristölupien määrän kanssa. Tehtävistä todettiin lisäksi, että kuntayhteistyön myötä on tarkoitus tiivistää eri osastojen välistä yhteistyötä.
4. Henkilöstöratkaisuihin liittyen todettiin, että yhteistyön järjestämiseen tarvitaan lisää ammattihenkilöstöä 3 henkilötyövuoden verran, henkilöiden tulisi olla asemaltaan ympäristötarkastajia ja hoitaa tietyt tarkastusalueet jonka lisäksi kullakin olisi oma erityisosaamisalueensa. Keskustelun perusteella todettiin, että henkilöstöratkaisuksi voitaisiin esittää myös 3 tarkastajan sijasta 2 tarkastajan virkaa ja lisäksi palkattaisiin 2 vuoden määräaikainen ympäristösuunnittelija laatimaan kuntien valvonta-suunnitelmat sekä muihin alkuvaiheen tehtäviin.
5. Sivutoimipisteestä todettiin, että se on mahdollista sijoittaa Riihikoskelle
6. Kustannuksiin liittyen todettiin, että hallinnon yleiskustannuslisäprosentti vaihtelee 0 – 17 %: n välillä ja muiden kuntien osalta toivottiin esityksenmukaisen 10 %:n

sijasta käytettäväksi 7 %:a. Asia jäi Liedon kunnanjohtajan selvitettäväksi ja harkittavaksi. Todettiin, että esityksessä käytetty 10 % perustuu Liedon taloushallinnon näkemykseen, että hallinnon yleiskustannuslisä on 10 – 15 % kuluista.

Keskustelua herätti esityksen mukaan laskevat Liedon kustannukset vuoden 2008 talousarvioon nähden. Kustannusten jakautumisen perusteluiksi todettiin, että Liedon ympäristönsuojelun palvelutaso tulee heikkenemään nykyisestä tilastaan yhteistyön myötä, huolimatta pyrkimyksestä säilyttää nykyinen palvelutaso. Kustannuksia Liedon osalta laskee ympäristöpäällikön ja ympäristönsuojelun sihteerin työpanoksen jakautuminen eri kuntien alueille nykykäytännön sijasta.

7. Kustannustenjaosta todettiin, että malli on selkeä: maksetaan perusresursseista ja lakisääteisten tehtävien hoitamisesta. Kustannusosuuden suuruuden määräytyminen ympäristölupien määrän perusteella herätti keskustelua ja ehdotettiin kustannustenjaon tarkistamista suhteessa asukasluku 70 % ja ympäristöluvut 30 %.
8. Taksoista haluttiin laskelmaa siitä, miten vaikuttavat kustannuksiin sekä erittelyä siitä, mitä rahoitetaan taksoilla ja mitä verovaroilla. Todettiin, että vaikutukset ovat muutaman prosentin luokkaa eivätkä näin ollen aiheuta merkittäviä vaikutuksia, mutta kerättäville tuloille voidaan asettaa tavoitteita.
9. Tietohallintoon liittyen todettiin, että yhden tarkastajan erityispanosta tarvitaan ympäristönsuojelun tietohallinnon suunnitteluun ja kehittämiseen (ns. pääkäyttäjä). Tietohallinnon järjestämiseen on varattava riittävästi henkilöstöresursseja myös suuren aloitustyön osalta.

3. Yhteistyöhankkeen jatko

Esityksen mukaisin kustannuksin yhteistyöhankkeen jatko herätti laajaa keskustelua. Kosken osalta epäiltiin, ettei kunta jatka yhteistyössä suurten kustannusten vuoksi. Todettiin, että Lieto ei halua kustantaa muiden kuntien ympäristönsuojelutehtäviä. Keskusteluissa tuli esille, että kunnat voivat miettiä myös muita vaihtoehtoja ympäristönsuojelupalvelujensa järjestämiseksi joko yhteistyössä keskenään tai hankkien palvelut muualta.

Kustannukset päätettiin laskea vertailuarvoiksi esitykselle asukasluvun ja ympäristölupien suhteessa 70 % ja 30 %. Näitä kustannustenjakoperusteita käsitellään Liedon kunnanhallituksen kokouksessa maanantaina 9.6.2008.

Kunnat antavat lausuntonsa esityksestä elokuussa 2008. Todettiin, että mikäli yhteistyö toteutuu, syksyllä on vielä paljon hallinnollista

menettelyä sopimuksen hyväksymisen, hallintosääntöjen
laatimisten sekä henkilöstöratkaisujen, taksojen ja
delegointipäätösten johdosta.

4. Muut käsiteltävät asiat

Tarvasjoen kunnanjohtaja pyysi Liedon kunnalta asiantuntijaa
esittelemään yhteistyöselvityshanketta seuraavaan Tarvasjoen
kunnanhallituksen kokoukseen 11.6.2008.

5.6.2008 Katja Shayakhmetova

Kustannuslaskelma – esityksen ensimmäinen korjaus

Hallinnon yleiskustannusprosentti sovittu laskettavaksi 10 %:sta 7 %:iin

Liedon kunnan ympäristönsuojelun menot vuoden 2008 talousarvion mukaan:

Menot (€)		
161 913		
Palkat + muut henkilöstökulut (€)	Palkkojen ym. jälkeen käytettävissä olevat määrärahat (€)	
	55 368	
	Liedon omat kulut (€)	Muut kulut (€)
106 545	36 000	19 368

Arvioidut kustannukset 2009:

Kustannukset (€)				
327 420				
Palkat (€)			Muut kulut (€)	Hallinnon yleiskustannuslisä (€)
255 000				
Nykyiset palkat (€)	Uudet palkat (€)	Luottamus-palkkiot (€)		
107 000	138 000	10 000	51 000	21 420

Kustannustenjako

asukasluku 50 %, ympäristöluvut 50 %

	Aura	Koski Tl.	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvas -joki	Yläne	yht.
asukas - luku (hlö)	3 823	2 485	15 607	2 035	6 291	1 942	2 114	34 297
asukas - luku (%)	11	7	46	6	18	6	6	100
maksu- osuus: 50 % asukas- luku (€)	18 008,10	11 459,70	75 306,60	9 822,60	29 467,80	9 822,60	9 822,60	163 710
ympäristö- luvut (kpl)	26	45	39	24	64	27	19	244
ympäristö- luvut (%)	11	18	16	10	26	11	8	100
maksu- osuus: 50 % ympäristö- luvut (€)	18 008,10	29 467,80	26 193,60	16 371,00	42 564,60	18 008,10	13 096,80	163 710
kustan- nukset (€)	36 016,20	40 927,50	101 500,20	26 193,60	72 032,40	27 830,70	22 919,40	327 420
kustan- nukset (%)	11,0	12,5	31,0	8,0	22,0	8,5	7,0	100

Kustannuslaskelma – esityksen toinen korjaus

Kosken TI ympäristölupien määrä on ilmoitettu aiempaa annettua tietoa pienemmäksi, joten tässä kansiossa oleva kustannuslaskelma on laskettu esityksen ja ensimmäisen korjauksen perusteella sekä korjatuilla Kosken TI ympäristölupien määrällä.

Liedon kunnan ympäristönsuojelun menot vuoden 2008 talousarvion mukaan

Menot (€)		
161 913		
Palkat + muut henkilöstökulut (€)	Palkkojen ym. jälkeen käytettävissä olevat määrärahat (€)	
	55 368	
	Liedon omat kulut (€)	Muut kulut (€)
106 545	36 000	19 368

Arvioidut kustannukset 2009

Kustannukset (€)				
327 420				
Palkat (€)			Muut kulut (€)	Hallinnon yleiskustannuslisä (€)
255 000				
Nykyiset palkat (€)	Uudet palkat (€)	Luottamus-palkkiot (€)		
107 000	138 000	10 000	51 000	21 420

Kustannustenjako

asukasluku 50 %, ympäristöluvut 50 %

	Aura	Koski Tl.	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvas -joki	Yläne	yht.
asukas - luku (hlö)	3 823	2 485	15 607	2 035	6 291	1 942	2 114	34 297
asukas - luku (%)	11	7	46	6	18	6	6	100
maksu- osuus: 50 % asukas- luku (€)	18 008,10	11 459,70	75 306,60	9 822,60	29 467,80	9 822,60	9 822,60	163 710
ympäristö- luvut (kpl)	26	29	39	24	64	27	19	228
ympäristö- luvut (%)	11	13	17	11	28	12	8	100
maksu- osuus: 50 % ympäristö- luvut (€)	18 008,10	21 282,30	27 830,70	18 008,10	45 838,80	19 645,20	13 096,80	163 710
kustan- nukset (€)	36 016,20	32 742,00	103 137,30	27 830,70	75 306,60	29 467,80	22 919,40	327 420
kustan- nukset (%)	11,0	10,0	31,5	8,5	23,0	9,0	7,0	100

Kustannuslaskelma – esityksen kolmas korjaus

Kosken TI kunnan lisäksi myös muiden Härkätien kuntayhtymän kuntien osalta on annettu virheelliset ympäristölupatiedot, joten tämän liitteen laskelmat on tehty Kosken TI, Marttilan sekä Tarvasjoen osalta korjatuilla ympäristölupatiedoilla.

Liedon omiin kuluihin lisätään 2 000 € jäsenmaksuja. Jäsenmaksut siirtyvät Liedon omiin kuluihin muista kuluista ts. yhteisiin kuluihin lasketaan 2 000 € vähemmän. Liedon omat kulut ovat muutoksen jälkeen 38 000 €.

Liedon omat kulut 38 000 € tulee huomioida Liedon osalta varsinaisen kuntakohtaisen kustannuslaskelman lisänä ts. Liedon kunnan kokonaiskustannukset ovat kustannuslaskelman mukainen osuus + 38 000 €.

Liedon omien kulujen lisäys / muiden kulujen vähennys johtaa muiden kulujen palkkaan suhteutetun prosentin laskuun 18 %:sta 16 %:iin. Muita kuluja on tarkasteltu suhteessa palkkamenoihin ja niiden on laskettu kasvavan samassa suhteessa palkkoihin nähden myös yhteistyön alkamisen jälkeen (laskennallinen suhde: muut kulut = 16 % palkkamenojen suuruudesta).

Muihin kuluihin lasketaan edellisen lisäksi yhteistyön alkamisesta aiheutuvia ATK-kustannuksia 3000 € sekä matkakuluja 2000 €.

Hallinnon yleiskustannuslisä on 7 % kaikissa tämän liitteen laskelmissa esityksen ensimmäisen korjauksen mukaan.

Ympäristölupien maksutuotot (lupamaksut) huomioidaan kustannusten arvioinnissa tuloina ts. yhteisesti maksettaviksi tuleviin arvioituihin kustannuksiin lasketaan tämän summan verran vähemmän. Lupamaksut näkyvät taulukossa ”Arvioidut kustannukset 2009” tuloina.

Lisäksi yhteistyölle on laskettu vertailulaskelmat kustannustenjakoperusteella asukasluku 60 % - ympäristöluvut 40 %.

Ympäristönsuojelun maksutuotot

Ympäristön- suojeluntulosalue	Lieto (2008)	Pöytyän kuntayhtymä (2007)	kansanterveystyön Härkätien kuntayhtymä (2007)	Yhteensä (€)
Tulot (€)	3090	7631	5000	15 721

Liedon kunnan ympäristönsuojelun menot vuoden 2008 talousarvion mukaan

Menot (€)		
161 913		
Palkat + muut henkilöstökulut (€)	Palkkojen ym. jälkeen käytettävissä olevat määrärahat (€)	
	55 368	
	Liedon omat kulut (€)	Muut kulut (€)
106 545	38 000	17 368

Arvioidut kustannukset 2009

Kustannukset 2009 (€)					
300 000 (300 500)					
Menot (€)					Tulot (€)
316 500					16 000
Palkat (€)			Muut kulut (€)	Hallinnon yleiskustannuslisä (€)	Ympäristölupamaksut (€)
255 000					
Nykyiset palkat (€)	Uudet palkat (€)	Luottamus-palkkiot (€)			
107 000	138 000	10 000	40 800	20 700	16 000

KUSTANNUSTENJAKO

Kustannustenjakoperuste: asukasluku 50 %, ympäristöluvut 50 %

Laskutapa: 50 % kustannuksista (150 000 €) jaettu kokonaisasukasluvulla / ympäristölupien määrällä ja kerrottu kunnan asukasluvulla / ympäristölupien määrällä.

	Aura	Koski Tl.	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvas-joki	Yläne	yht.
asukas- luku (hlö)	3 823	2 485	15 607	2 035	6 291	1 942	2 114	34 297
asukas- luku (%)	11,1	7,2	45,5	5,9	18,3	5,7	6,2	99,9
maksu- osuus: 50 % asukas- luku (€)	16 720	10 868	68 258	8 900	27 514	8 493	9 246	150 000 (149 999)
ympäristö- luvut (kpl)	26	29	39	19	64	5	19	201
ympäristö- luvut (%)	12,9	14,4	19,4	9,5	31,8	2,5	9,5	100
maksu- osuus: 50 % ympäristö- luvut (€)	19 403	21 642	29 104	14 179	47 761	3 731	14 179	150 000 (149 999)
kustan- nukset (€)	36 123	32 510	97 362	23 079	75 275	12 224	23 425	300 000 (299 998)
kustan- nukset (%)	12,0	10,8	32,5	7,7	25,1	4,1	7,8	100

Kustannustenjakoperuste: asukasluku 60 %, ympäristöluvut 40 %

Laskutapa: 60 % kustannuksista (180 000 €) jaettu kokonaisasukasluvulla ja kerrottu kunnan asukasluvulla ja 40 % kustannuksista (120 000 €) jaettu ympäristölupien kokonaismäärällä ja kerrottu kunnan ympäristölupien määrällä.

	Aura	Koski Tl.	Lieto	Marttila	Pöytyä	Tarvas-joki	Yläne	yht.
asukas- luku (hlö)	3 823	2 485	15 607	2 035	6 291	1 942	2 114	34 297
asukas- luku (%)	11,1	7,2	45,5	5,9	18,3	5,7	6,2	99,9
maksu- osuus: 60 % asukas- luku (€)	20 064	13 042	81 910	10 680	33 017	10 192	11 095	180 000
ympäristö- luvut (kpl)	26	29	39	19	64	5	19	201
ympäristö- luvut (%)	12,9	14,4	19,4	9,5	31,8	2,5	9,5	100
maksu- osuus: 40 % ympäristö- luvut (€)	15 522	17 313	23 284	11 343	38 209	2 985	11 343	120 000 (119 999)
kustan- nukset (€)	35 586	30 355	105 194	22 023	71 226	13 177	22 438	300 000 (299 999)
kustan- nukset (%)	11,9	10,1	35,1	7,3	23,7	4,4	7,5	100

**Sopimusluonnos ja luonnos ympäristönsuojelutoimen
johtosäännöksi**

**SOPIMUS
YMPÄRISTÖNSUOJELUPALVELUIDEN
JÄRJESTÄMISESTÄ**

(luonnos)

**Auran kunta, Kosken TI kunta, Liedon kunta, Marttilan kunta,
Pöytyän kunta, Tarvasjoen kunta**

1 § SOPIJAOSAPUOLET

Tämän sopimuksen sopijaosapuolina ovat Auran, Kosken TI, Liedon, Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen kunnat.

2 § SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET

Tällä sopimuksella edellä mainitut kunnat sopivat kunnalle kuuluvien ympäristönsuojelun viranomaistehtävien sekä muiden kunnalle kuuluvien ympäristönsuojelutehtävien hoidosta kuntalain 76 §:n 2 momentin ja 77 §:n 1 momentin mukaisesti. Sopimuksen tarkoittamat tehtävät sekä tehtävien järjestämisestä säädettyjen voimassaolevien lakien luettelo on tämän sopimuksen liitteessä x.

Sopimuksen tavoitteena on ympäristönsuojelupalveluiden tuottaminen suunnitelmallisesti ja säädöstenmukaisesti kunkin kunnan alueella. Tämän sopimuksen mukaisten palvelujen tuottaminen järjestetään siten, että palvelut ovat laadukkaita ja sisällöltään samantasoisia koko yhteistoiminta-alueella.

3 § HALLINTO

Tässä sopimuksessa mainitut ympäristönsuojelun viranomaistehtävät hoidetaan isäntäkuntamallin mukaisesti. Isäntäkuntana toimii Liedon kunta. Sopimuksen mukaisten tehtävien järjestämiseksi kunnat asettavat kuntalain 77 §:n mukaan toimivan yhteisen toimielimen, yhteislautakunnan.

Isäntäkuntamallin mukaisesti järjestettävässä viranomaisyhteistyössä ympäristönsuojelun viranomaisena toimii Liedon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta, johon sopijakunnat valitsevat edustajansa seuraavan jakauman mukaan: Aura 1, Koski TI 1, Lieto 4, Marttila 1, Pöytyä 1 ja Tarvasjoki 1.

Rakennus- ja ympäristölautakunta kuuluu hallinnollisesti Liedon kunnan organisaatioon. Lautakunta vastaa Liedon hallintosäännön mukaisesti rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun vastuualueesta, joka jakautuu ympäristönsuojelun sekä rakennusvalvonnan tulosyksiköihin. Yhteislautakunta toimii Liedon osalta kunnan rakennusvalvontaviranomaisena ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ja muiden kuntien osalta kunnan ympäristönsuojelu-viranomaisena.

Tässä sopimuksessa käsitellään ainoastaan ympäristönsuojelun tulosyksikön tehtäviä. Rakennusvalvonnan tulosyksikön tehtävät määritellään tarkemmin Liedon kunnan hallintosäännössä. Ympäristönsuojelun tulosyksikön tehtävistä, toimivallasta ja esittelystä määrätään ympäristönsuojelutoimen johtosäännössä niiltä osin, kun siitä ei ole määrätty hallintosäännössä. Muutoin sovelletaan Liedon kunnan hallinto- ja muita sääntöjä. Tämä sopimus liitetään Liedon kunnan hallintosäännön liitteeksi.

4 § YHTEISLAUTAKUNTA

Lautakuntaan kuuluu yhteensä yhdeksän (9) kuntien valtuustojen toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnassa on oma rakennusvalvontajaostonsa, joka toimii Liedon kunnan rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvontajaostoon kuuluu vain lietolaisia jäseniä, yhteensä 4 jäsentä.

Liedon kunnanvaltuusto valitsee lautakuntaan valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan Puheenjohtajana toimii isäntäkunnan edustaja. Isäntäkuntana Liedon kunnanvaltuusto hyväksyy ympäristönsuojelun tulosyksikön johtosäännön.

5 § YMPÄRISTÖNSUOJELUN JOHTOSÄÄNTÖ

Ympäristönsuojelun johtosäännössä käsitellään mm. seuraavat asiat:

esittely
lautakunnan tehtävät ja ratkaisuvallat
ympäristönsuojelutoimen organisaatio
viran- ja toimenhaltijoiden tehtävät
sijaisuudet

Ympäristönsuojelun johtosääntö on tämän sopimuksen liitteenä x.

6 § HENKILÖSTÖ

Yhteistoiminnan alkaessa Liedon kunnassa ovat olemassa ympäristöpäällikön (1 htv) ja ympäristötarkastajan (1 htv) virat sekä sihteerin toimi (0,5 htv). Liedon kunta perustaa 1.1.2009 alkaen seuraavat tarvittavat uudet virat ja toimet:

ympäristötarkastaja (1 htv)
ympäristötarkastaja (1 htv)
ympäristösuunnittelija - 2 vuoden määräaika (1 htv)
sihteerin (0,5 htv)

Uusien virkojen ja toimien perustamisesta, sekä virkojen ja toimien muuttamisesta ja lakkauttamisesta päättää Liedon kunta. Ennen päätöstä on pyydettävä lausunto muilta sopijakunnilta.

Palvelussuhteen ehdot määräytyvät kunnallisen teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen sekä kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen sekä Liedon kunnan virkasäännön perusteella

7 § PALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN JA TOIMITILAT

Sopijakunnat sitoutuvat siirtymävaiheessa ja sen jälkeen tukemaan ja avustamaan rakennus- ja ympäristölautakuntaa ja ympäristönsuojelutoimintaa soveltuvin osin palvelujen järjestämisessä. Rakennus- ja ympäristölautakunnan, sen alaisten viranhaltijoiden ja kuntien on huolehdittava riittävästä yhteistyöstä ja tiedottamisesta rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisen henkilöstöorganisaation ja sopijakuntien eri hallintokuntien välillä.

Ympäristönsuojelutoimen päätoimipiste sijaitsee Liedon kunnassa ja sivutoimipiste Pöytyän kunnassa. Rakennus- ja ympäristölautakunnan alaiselle henkilöstölle osoitetaan riittävät ja tarkoituksen mukaiset tilat em. kunnista. Tilaratkaisujen muutoksista päättää Liedon kunnanhallitus.

8 § TALOUS JA KUSTANNUSTENJAKO

Ympäristönsuojelun taloutta hoitaa Liedon kunta. Liedon kunnan vuoden 2008 talousarvion pohjalta laaditaan ympäristönsuojelun tulosityksikölle Liedon kunnan tuloslaskelmaerittelyn mukainen talousarvio vuodelle 2009. Henkilöstöhallinnon, kirjanpidon, yleislaskutuksen sekä toimitilojen ja tietohallinnon sisäiset kustannukset sisällytetään ympäristönsuojelun budjettiin.

Ympäristönsuojelun kustannuksia ei eritellä kuntakohtaisesti eri kustannuspaikkoihin. Kunnat jakavat talousarvion perusteella lasketut ympäristönsuojelun kustannukset maksuosuuksiin siten, että 50 % kustannuksista jaetaan kuntien asukasluvun suhteessa ja 50 % voimassaolevien ympäristölupien suhteessa. Asukasluvun sekä ympäristölupien määrän perusteena käytetään edellisen vuoden viimeisen päivän tietoja.

Kuntien maksuosuudet maksetaan ennakkona kuukausittain kunkin kuukauden 15. päivään mennessä. Lopulliset maksuosuudet vahvistetaan tilikausittain ympäristönsuojelun tilinpäätöksen osana. Lopulliset maksuosuudet maksetaan tai liikaa peritty maksuosuus palautetaan vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

Maksujen viivästyessä noudatetaan korkolain mukaista viivästyskorkoa.

Muilla sopijakunnilla ja niiden tilintarkastajilla on oikeus tutustua kirjanpitoon ja saada tarvittavaa selvitystä laskutuksen perusteista.

9 § ASIAKKAILTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Asiakkailta perittävät maksut määrätään ympäristöterveydenhuollon maksutaksassa, josta rakennus- ja ympäristölautakunta päättää. Maksut laskuttaa ja perii Liedon kunta. Maksuista kertyvät tuotot kirjataan ympäristönsuojelun tulosityksikön tuotoiksi.

Sopijakuntien tulee tehdä päätökset taksan perimisestä sekä delegoida päätösvalta taksasta päättämisestä yhteislautakunnalle yhteistoiminnan alkamiseen mennessä.

10 § VAHINGONKORVAUSVELVOLLISUUS

Tämän sopimuksen mukaisten tehtävien hoitamisesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen kustannukset kirjataan ympäristönsuojelun tulosityksikön yhteisiin kustannuksiin, jotka jaetaan jäsenkunnille tässä sopimuksessa sovittujen periaatteiden mukaan.

11 § ARKISTOINTI, SALASSAPITO JA TIETOJEN ANTO

Liedon ympäristönsuojelutoimi vastaa toiminnastaan kertyvien asiakirjojen ja tiedostojen arkistoinnista, salassapidosta ja tietojenannosta

12 § SOPIMUKSEN TULKINTA JA ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tähän sopimukseen liittyvät erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijaosapuolten välisin neuvotteluin. Sopimuksen tulkinnasta johtuvat erimielisyydet voidaan tarvittaessa ratkaista hallintoriita-asioina hallinto-oikeudessa.

13 § SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Muutokset tähän sopimukseen tehdään kirjallisesti ja hyväksytään sopijaosapuolien kunnanvaltuustoissa.

14 § SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN

Sopijaosapuolilla on oikeus irtisanoa tämä sopimus päättymään irtisanomista seuraavan vuoden lopussa. Mikäli Liedon kunta irtisanoo sopimuksen, purkautuu koko sopimus.

Tämän yhteistoiminnan aikana hankittu kalusto, irtaimisto ja muu omaisuus jää irtisanottaessa tai sopimuksen purkautuessa Liedon kunnan omaisuudeksi, ellei muusta sovita.

15 § SOPIMUKSEN HYVÄKSYMINEN, VOIMAANTULO JA VOIMASSAOLO

Tätä sopimusta on laadittu x samansisältöistä kappaletta, yksi kullekin sopijaosapuolelle. Sopimus tulee voimaan 1.1.2009 ja on voimassa toistaiseksi.

Sopimus sitoo sopijaosapuolta sen jälkeen, kun valtuusto on sen hyväksynyt. Sopimus tulee voimaan muiden kuntien osalta, vaikka joku kunta ei sitä hyväksyisikään.

YMPÄRISTÖNSUOJELUTOIMEN JOHTOSÄÄNTÖ

Liedon kunnan hallintosäännön liite

Hyväksytty kunnanvaltuustossa xx / pp.kk.vvvv

1 § Toimiala

Rakennus- ja ympäristölautakunta toimii Liedon kunnan MRL 21 §:n mukaisena kunnan rakennusvalvontaviranomaisena ja Auran, Kosken, Liedon, Marttilan, Pöytyän ja Tarvasjoen kuntien kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena.

2 § Kokoonpano

Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä siten, että Liedon kunta valitsee neljä jäsentä ja muut kunnat kukin yhden jäsenen. Rakennus- ja ympäristölautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajana toimii Liedon kunnan edustaja.

3 § Esittely

Lautakunnan kokouksissa ympäristönsuojeluasioiden esittelijänä toimii ympäristöpäällikkö. Muilta osin esittelystä säädetään kunnan hallintosäännössä.(muotoilu)

4 § Lautakunnan tehtävät ja ratkaisovalta

Liedon rakennus- ja ympäristölautakunta vastaa rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tulosalueesta. Rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtävänä on seuraavien lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten ja muiden säädösten mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle määrätyt tehtävät:

laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (6 §)
ympäristönsuojelulaki
vesilaki
vesihuoltolaki
jätelaki
maastoliikennelaki
vesiliikennelaki

Sen lisäksi, mitä edellä on määrätty lautakunnan tehtäväksi tai ratkaistavaksi, lautakunnan ratkaisovaltaan ja tehtäviin kuuluvat seuraavat asiat, ellei tehtävää ole annettu toiselle toimielimelle:

xxx
xxx

Lautakunnan tehtävänä on huolehtia ja vastata lautakunnan toimialalle säädetyistä tehtävistä sekä asettaa toiminnalle tavoitteita, seurata toiminnan tuloksia ja taloutta sekä ohjata ja valvoa toimialansa suunnittelua ja toteutusta. Lautakunnan tulee toimialallaan valmistella kunnanhallitusten käsiteltäviksi kuuluvat asiat sekä huolehtia päätösten täytäntöönpanosta.

5 § Lautakunnan alainen organisaatio

Liedon rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisuudessa toimivat rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun vastuualueet. Ympäristönsuojelun vastuualueen organisaatio on Liedon ympäristönsuojelutoimi, joka hallinnollisesti kuuluu Liedon kunnan organisaatioon. Ympäristönsuojelutoimen tehtävänä on olla lautakunnan apuna sille kuuluvien tehtävien hoitamisessa sekä huolehtia lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Ympäristönsuojelun vastuualuetta johtaa ympäristöpäällikkö, jonka tehtävänä ammattialansa tehtävien lisäksi on vastata ympäristönsuojelun vastuualueen toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä sekä tarpeellisesta tiedottamisesta ja yhteistyöstä.

Muu henkilökunta? Tehtäväkuvaukset?Sijaisuudet?

6 § Toimivallan siirtäminen

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää lautakunnalle määrätyn päätös- ja toimivallan siirtämisestä ympäristönsuojelun henkilöstölle lukuun ottamatta sellaisia asioita, joiden siirtäminen lainsäädännön perusteella ei ole mahdollista.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä toimivalta on siirretty ympäristöpäällikölle seuraavissa ympäristönsuojeluasioissa:

Ympäristönsuojelulain 64 §:ssä tarkoitetut, 60, 61 ja 62 §:n mukaisia ilmoituksia koskevat päätökset.

Kunnan jätehuoltomääräysten 27 §:ssä tarkoitetun poikkeuksen myöntäminen

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten 17 §:ssä tarkoitetun poikkeuksen myöntäminen

Muut päätökset?

7 § Voimaantulo

Tämä johtosäntö tulee voimaan 1.1.2009.